

POGÁNY JÓZSEF

**MOSOLYGÓ
KÖZIGAZGATÁS**

MUHLBECK KÁROLY RAJZAIVAL

*

A SZERZŐ KIADÁSA

*

B U D A P E S T , 1934

Előszó

Az a nagy terület, amelyen élünk, mozgunk, amelynek szabályai, korlátai és parancsai irányítják cselekedeteinket, amelynek útjai tilalomfákkal, engedélyekkel és rendeletekkel vannak kijelölve — ez a közigazgatás. Ezen a nagy, komoly területen, bármilyen ridegnek és sivárnak látszik is talaja, mégis megterem a humor virága.

Miből áll elő általában a száraz hivatalos élet humora? Elsősorban a sokat emlegetett bürokrácia elfajulásából, másodsorban u rendeleteknek az életbe való átvitelénél, azok végrehajtásánál, midőn a törvényes rendelkezés szembe kerül az egyénnel. A magánélet bárminemű szabályozásánál hajlamosak vagyunk arra, hogy abból „viccet” csináljunk. Az emberek szeretik túltenni magukat a szabályokon, tehát vagy azok megkerülésével, vagy ha ez nem sikerül, azok túrésénél elégtételként legalább tréfát űznek velük. De leginkább ott terem meg a közigazgatás humora, ahol az egyszerűbb gondolkodású, a hivatalos életre nem nevelt, de ilyent ellátó embereknek van intézkedési joga. (Rendő, kisbíró, halottkém.) A komoly hivataloskodás közben bizony nem csoda, ha ezeknek tetteiben, intézkedéseiben vagy írásaiban önként születik meg a mosoly. De a legnagyobb tréfacsináló maga az élet, annak számtalan változata. Ma a sok ügyes-bajos ember és a sok-sok hivatal állandó harca — mikor alig van lehetőség arra, hogy utunk ne vezessen valamely hivatalos szobán keresztül, — régebben pedig az újszerűség, mikor a magyar ember először találkozott adóhivatallal, pénzügyőrrel, végrehajtóval.

Sok ideig a falusi községháza volt a közigazgatási humor főfészke. A községi jegyzőket a városi ember csak a „Peleskei Nótárius”-ból ismerte. Még ma is sok pesti ember van, aki nem látott még eleven községi jegyzőt, csak annyit hallott róluk, hogy falun élő hivatalos emberek, amellet vadászni szoktak és tarokkozni tudnak. Sok magánhumorista élt a községháza és a jegyzőkre többnyire mondvacsinált, úgynevezett jó vidéki humorból. Kedvenc anekdotatárgy volt a régi vármegyei élet is, mikor a nagytekintélyű, hatalmas alispán, a gondtalan négylovas megyebeli urak, a jókedvű, víg szolgabírák zavartalan, nyugodt élete sok-sok kedves esetet termelt ki. Ugyancsak ki-

tűnő talaj a bírósági, különösen kihágást vagy mezőrendőri ügyek tárgyalása, ahol a vádlott agyafürtsége vagy akasztófa-humora termi a jó eseteket.

A közigazgatásnak most a legnehezebb napjaiban bocsátom ki az így összegyűjtött humoros eseteket. Ne lepődjék meg az olvasó, ha nem vicceket talál ebben a könyvben és nem minden esetben talál tréfás leírásokat, mert sok olyan esetet is közöltem, amelyek megjelenésükkor nagyon is komolyak voltak, csak az idők távlatában, mai szemmel nézve találjuk azokat humorosaknak. De felvettem a gyűjteménybe azért, mert ezek az apróságok mintegy hozzájárulnak a közigazgatás fejlődésének történetéhez és bizonyára sokan meg fogják látni a mosoly alatt a komolyságot is.

Munkám annak természeténél fogva, legnagyobb részben gyűjtésen alapszik és igyekeztem annak anyagát úgy összeállítani, hogy a közigazgatás minden részéről nyújtsak egy-egy humoros esetet. Ez teljesebb lett volna, ha felhívásomra többen járultak volna hozzá az anyag gazdagításához, de a mai élet gondja között nem sokan vállalkoztak nagy elfoglaltságuk mellett még erre is.

Ha sikerült az olvasóknak egy-egy jó, vidám percet szerezniem, azt hiszem, jó szolgálatot tettem vele, hiszen manapság az arcokon több a gondterhes felhő, mint a mosoly.

Budapest, 1934. Húsvét.

Dr. POGÁNY JÓZSEF

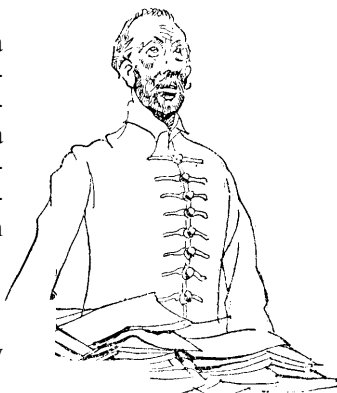
A FALU PEGYZŐJE

A vertical line descends from the center of the horizontal lines below the title.

Jegyző-Miatyánk.

Valamelyik elkeseredett kollégánk szerkesztette, 43 évvel ezelőtt. Szól pedig ekképpen:

Mi atyánk főszolgabíró, ki néha járásod székhelyén is vagy, féltésék a te neved. Jöjjön el a Te jóakarátú belátásod. Legyen meg a Te akaratod (ha ugyan végrehajtható), mikép az állami, úgy a megyei és a községi közigazgatásban is. Mindennapi kenyerünket hagyd meg nekünk ma és bocsásd meg a mi tévedéseinket, miképpen mi is megbocsájtjuk a Tiedet. Ne vígy

rendeleteiddel a kísértetbe, hanem szabadíts meg gyakran jogtalan bírságaidtól. Mert Tied a hatalom és olykor a dicsőség is. Ámen.

Jelentés.

Tekintetes Kir. Járásbíróság Németujvárott.

Mellékelt ítélet hivatalos tisztelettel visszacsatoltatik, mert Meixner Albert, bányai volt lakos, Bosnyák országban lappang, de testvére Német-ujvárott tartózkodik.

A 3405. sz. sommás kereseti végzés kézbesíthető nem volt, mert nevezett nem Steingrabenben, hanem Steinfurtban élvezi a kiskorú örökösök gyámságát.

Nevezett *Steinfurt* pedig alighanem a szombathelyi kir. kerület-hez vonz.

Körjegyzőség Szt.-Grótban, 1880. évi december hó 26.

megb.
B. Balind,
j. segéd.

Rituális kézjegy.

A Községi Közlöny szerkesztőjét szokatlan kérdésben kérte fel állásfoglalásra 1883-ban egyik olvasója. A kimerítő válasz a feltett kérdéssel együtt megérdemli, hogy fennmaradjon.

KÉRDÉS: Van szerencsém ismerni egy körjegyző urat, a ki írástudatlan izraelita névalírást nem + vonással, hanem Θ jellel látja el. Felkérem tehát, miszerint szíveskedjék engem értesíteni, miként helyes-e ezen körjegyző úr eljárása? vagy pedig mily mód használandó fel a fenti eset előfordulása alkalmával?

Egy zalamegyei segédjegyző

VÁLASZ: A kereszt jelzés régi ususon alapszik és írástudatlanoknál a szokás alapján pótolja a névalírást, de rituális jellege nincs, s miután a héber betűkkel való aláírás érvénytelen, a zsidó épp úgy köteles az országszerte szokásos kézjegyet használni, mint bárki más. E kézjegy nem jelent keresztet, hanem egy függőlegesen és vízszintesen, vagy rézsút fektetett vonalat, mert az írástudatlan egyén ilyen vonalakat pingál oda legkönnyebben. Honnan vette az illető körjegyző úr azt a birkabélyeget, melyet az írástudatlan zsidóval odapingáltat, azt ő tudná megmondani, én véges eszemmel okát adni nem tudom. Lehet, hogy a Cabbalistika tudománya szerint ez a hasított nulla mély értelemmel bír, de hát hasított volna legalább hosszában, úgy mi laikusok is érthetnénk belőle valamit, ha nem is a tudás, de legalább a képzelőtehetség segítségével. Az efféle dolgok kifundálására mindenestre pihent ész kell.

Szegedi Albert első megválasztása.

A jegyzői kar nagy vezéralakjának, később mindnyájunk Berci bácsijának első megválasztásáról a Községi Közlöny akkori száma következőkben emlékezik meg:

Valkó Pest m. váczai alsó járási községben 1883. évi április hó 24-én ejtetett meg a jegyző választás. Két párt állott egymással szemben. Az egyik ügyének rokonszenvet keltő jellege, a független és józan gondolkozású polgárok támogatása, a méltányosság és igazság remiét diadalra jutása mellett — reménykedve —, a másik pedig a hordók teli tartalma, a pénz csábító ereje és helyi befolyása tudatában elbizakodva.

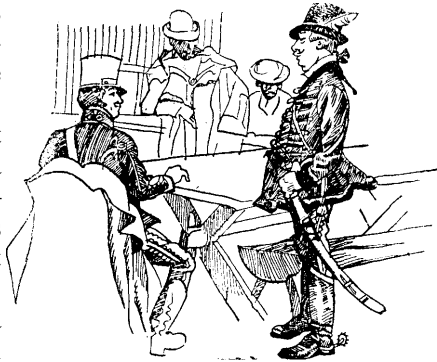
Szegedi Albert helyettes jegyző volt az első, *Hirschl Károly* volt a másik párt jelöltje. A járás jegyzői kara féltékenyen őrzött jó hírneve megóvása érdekében, teljes számmal (24 közül csak 3-an hiányoztak) jelent meg a választás színhelyén, ahol az elbolondított választók kapacitálásával *Szegedi* ügyének diadalra segítésén fáradozott.

Beadatott összesen 331 szavazat, melyből Szegedi Albert 232 szavazatot, Hirschl Károly pedig 99-et kapott. Örömről leírhatatlan. — Nagyszerű ebéd, szép mulatság, száz és száz toaszt, s számtalan kistibb nagyobb érdekes jelenet követte s váltotta fel egymást. Éjjel jöttünk haza. Elindulásunkkor a cigány zenéje mellett száz meg száz torokból még soká hangzott a kortes nóta:

*Szegedi lesz nótárunk,
Megvédi ő igaz jussunk.*

Hogy támadt a „Peleskei nótárius”?

Gvadányi József gróf lovas generális a 18-ik század elején Szokolcáról saját fogatán Debrecenbe utazott s amint egy hortobágyi csárdában megpihent, egy mentés, kardos ember érkezett oda lóháton, kinek a kalapja mellé egy írólúdtoll volt tűzve. Gvadányi rögtön szóba állt vele. Megkérdezte, hova utazik? A különös lovas — Becskei peleskei nótárius — aki Pestre igyekezett ráadásul fiának látogatására, igen tréfás ember volt s a generálisnak is azonnal tréfásan válaszolt: „*Odamegyek, uram, ahol vén asszonyt nem látok!*”

— *Akkor ki kell mennie a világból* — jegyezte meg mosolyogva Gvadányi, aztán sokáig tréfált vele, meg is vendégelte s akkor fizetést kért. A peleskei nótárius egy jó tanáccsal fizetett:

Ha vén asszonnyal találkozik generális uram, úgy háromszor dobjon a fején keresztül egy-egy marék homokot, mert ha nem teszi, bikák, kóborló katonák és szegénylegények fogják infesztálni.

Gróf Gvadányi József ebből a kis kalandból merítette a „Peleskei nótárius” alapötletét, — és színdarabja a pesti és vidéki társulatoknak sokáig kedvenc műsordarabja volt.

Vitéz nótárius.

Szétsényi József, Pereg község nótáriusa, az alábbi levelet intézte Pest vármegye akkori főnótáriusához, tekintetes és nemes vitézlő Ónodi Zsigmondhoz:

Tekintetes Fő Nótárius Uram!

Uri Személytét alázatossággal tisztelvén, bölts tanácsával élni kívánok abban, ha bátoríthatnám é arra vetni fejemet, hogy kikeletkor ötvened magammal a Frantziára mennék szabad nyereségre; a Tek. Nemes Vármegye, vagy Fels. Haza megengedné-e?

Tsak azt kérném Édes Királyomtól, hogy kardot, fokost, éjjeli lándzsát adjon; tojás tetejű magyar süveget, Gyulai forma ujjatlan laibit, nadrágot, mákos köpönyeket és borjú bőr tsizmát; azonkívül a Hadi tanács bennünket rendelne ell, Gyulai Sámuel regulált Seregének kormányzása alá, és hó-pénzzel tartana. Hlyen alkalmatossággal, két hónap alatt nem ötvened hanem ezerezd magammal rukkólnék ki az ellen a kutya nemzetiség ellen aki a Teremtő' Istennek esméretétől is elpártolt és fejetlen emberré tette az Országát.

Meg mutatnám, hogy a mezei gazdálkodásnak legkisebb kára nélkül sereget vezetnék, az ellen az Isten nélkül való Nép ellen, a ki a maga édes Anyját, t. i. a Római Katholikus Anyaszentegyházat megtagadta, hajába is kapott, meg is taszigálta, holott a Vallás tartja a Világot. — Most nints annyi terhem a Státzió, mint a Török háborúban,

a midőn egyik ki, másik bedobott a Transennával. Állítanék magam helyett egy atyafi deákat, a ki helyettem szolgálna a Publikumnak. — Ha hogy ebben engedelmet nem nyerhetvén, megindulnom nem lehetné. mégis ha egyébbel nem, vágnak hetven Deák Gyermekeim kikkel minden nap elmondom a háborúkor való és azt az imádságot, hogy öröktől való megfoghatatlan Istenség, a ki francziákat buzgó Keresztyén Királyokkal megáldotta, s virágoztatta: tegye most a nélkül, tegye átkozottakká és verje meg.

Könyörgök alázatosan az erre való bölts tanács adásért és feleletért s. a t. s. a. t.

Pereg, Febr. 21 kén 1793.

Nótáriusok gyűlése.

— 1894. Augusztus 27. —

Jöttek Peleskérül, jöttek Czinkotáru,
Nem more pátrió, gőzös jó voltábul.
Hányánaik-vetének sok mindenfélét,
Hogy jobb sorsuk légyen, jöttének a végett.

Zajtay uramnak csak egy boszorkánnyal
Kelleték vívódni az életen által,
őket, mert a Dorka most sincs kiveszőbe,
Százféle nyavalya veszi üldözőbe.

Alispány, főispány, csendőr, szolgabíró,
Iskolainspektor, adót előíró,
Kántor, exekutor, plébános, bizottság:
Sürgetik, kergetik, a járomba fogják.

Nagy Zajtay tánczolt vasas németeknek,
Most a nótárius tánczol mindeneknek.
Százféle nótára kell czeperlit jární,
Község banknótáit nagy hűen vártální.

Peleske jegyzője ment király elébe,
Haj! elibök már csak államtitkár lépé . . .
Zajtay kalandit nagy dáridó zárta:
No ebben már ők sem maradhatnak hátra.

(Üstökös)

A legrégebb nótárius poéta.

Néhai Horváth Istvánnak, a híres történetírónak, a Magyar Nemzeti Múzeumban őrzött irodalmi hagyatékában van a híres „Csízió”-nak egy példánya, melyben közel háromszázéves kézirással „Diósi Gergely Deák az Colosvári Nótárius által 1592-ben szereztetett versek” gyanánt van beírva a következő két pár vers.

Januarius alatt:

*„Lakjál jámbor igyál, utánna jól is aludgyál;
Ha fénylik Vintze, ismét megteelik a pintze.”*

Április alatt:

*„Martius ha száraz, Májussal nedves Április
Az esztendőben búza, bor, oltsó leszen”*

Diósi Gergely „Colosvári Nótárius” a legrégebb magyar poéta kartársainak sorából. A maga idejében tanult s kortársai közül kiváló műveltségű férfi lehetett, aki a párvers klasszikus mértékét már akkor ismerte és alkalmazta nyelvünkre, mikor az még valódi ritkaság gyanánt fordult elő régi irodalmi emlékeink sorában.

Népmozgalom.

Az anyakönyvi törvények életbelépte előtt a vármegyénél készítették a népmozgalmi statisztikát a jegyző által szolgáltatott adatok alapján.

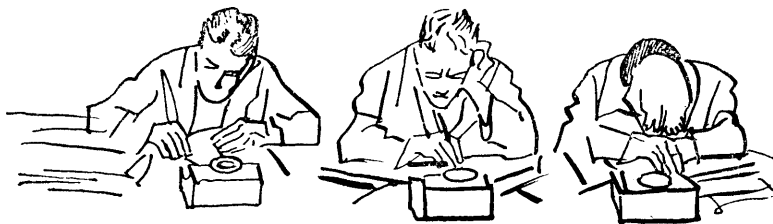
Egyik községi jegyző elmulasztotta határidőre kitölteni a blankettákat. Minthogy az írásbeli sürgetéseknek sem volt eredményük, a vármegye alispánja rásürgönyözött a jegyzőre a következő hivatalos hangon: „Községe népesedési mozgalmáról azonnal terjesszen be jelentést. Alispán”. A jegyző azonnal föladta a következő választ: „Községünkben a nép csendes, mozgalomról szó sincsen. Népszava ide nem jár”.

(1892)

Praktikus községi jegyző.

Egy pestmegyei kartársunkat a nyolcvanas években elkövetett kisebb-nagyobb mulasztások miatt összesen 800 forintra rúgó bírságban marasztaltak el. Agyonbírságolt kartársunk azonban addig-addig folyamodott a bírságok elengedéséért, míg egy szép napon tudtul adja neki a kir. adófelügyelő, hogy 1200 forintra rúgó bírságai legkegyelmesebben elengedettek. Kartársunk persze nagyot nézett, hogy 800 forint bírság helyett 1200 forintot engedtek el, de csakhamar feltalálta magát és egy alázatos folyamodásban arra kérte a nagyságos adófelügyelő urat, hogy ha már olyan váratlan kegyben részesítette, hogy 800 forint bírság helyett 1200 forintot engedett el, hát a 400 forint pluszt legyen szíves *a reá jövőben kivetendő bírságok törlesztésére, javára írni.*

(1888)

Ez aztán szorgalom.

Pest megye egyik nagyközségének jegyzője azt a javaslatot terjesztette a községi képviselőtestület elé, hogy a munkaidőt napi tizenkét órára emelje fel, még pedig úgy, hogy reggel 8—12 óráig, délután 2—6 óráig és este 8—12 óráig legyenek a hivatalos órák. Arról nem szól a krónika, hogy elfogadtak-e a javaslatot, és ha igen, betartotta-e az indítványozó?

(1881)

*

Körrendelet valamennyi vasmegyei körjegyzői és jegyzői hivatalnak.

Sajnosan tapasztalom, hogy a körjegyzői hivatalok részéről többen jelentéseiket nem az állam hivatalos nyelvén szerkesztve terjesztik be: mely eljárás az állami közigazgatás tekintélyével határozottan ellenkezik s elnézésre részemről egyáltalán nem találhat. Eltekintve a magasabb állami szempontoktól, melyek feltétlenül szükségelik azt, hogy az államnak csak egy hivatalos nyelve lehet s ezenkívül hivatalosan más nyelven érintkezni semmiféle hatósági közeg magát feljogosítva nem érezheti; a körjegyzőiének egész működési körük megkívánja azt, hogy az állam hivatalos nyelvét tökéletesen bírják; nevezetesen a jegyzők a néppel legsűrűbben érintkezve, egyik főhivatásuk az is, hogy annak tanácsal, felvilágosításokkal szolgáljanak; mármint ha a jegyző az állam hivatalos nyelvét nem érti, hogy képes különösen oly vidéken, ahol a lakosság legnagyobb része nem magyarajkú nemzetiségekből áll, a különféle hatóságoktól a hivatalos nyelven kiadott végzések tartalmát a feleknek megmagyarázni, a községi eljárásokkal pedig a községi ügyeket érdeklő rendeleteket megértetni. így tehát a nép helyesen felfogott érdekei is megkívánják azt, hogy a körjegyzők és jegyzők az állam hivatalos nyelvét teljesen elsajátítani igyekezzenek.

Ennek előre bocsátásával egyszer s mindenkorra kijelentem a körjegyzői hivataloknak — és feltétlenül megkívánom, hogy jövőben minden az egyenes adóügyi adminisztrációba vágó jelentéseiket csakis és kizárólag az állam hivatalos nyelvén szerkesztve terjesszék be hozzám.

Szombathely, 1881 július 2h-én.

*KALLÓS IMRE,
kir. adófelügyelői helyettes*

Permetezésből per.

Szentpétery Sándor alsónyéki, tolnamegyei jegyző látván a peronospora óriási pusztítását, fecskendőket hozatott s kidoboltatta falujában, hogy aki használni akarja, elviheti ingyen. De az alsónyékiek még nem hittek a peronosporában, tehát nem akadt vállalkozó. Erre a jegyző, hogy példát mutasson, valami tizennégy embernek saját fecskendőjével, a maga napszámósaival megpermeteztette a szőlőjét. Tizenhárom csak eltúrte ezt az újmódi keresztlést, de a tizennegyedik *magántulajdon rongálása címén beperelte a jegyzőt.*

(1892)

*

Indiszkkrét statisztika.

Fényes Eleknek a negyvenes években kiadott statisztikájában Új-Kecske községről a következő kitétel szerepel: „*Lakosai gyümölcs- és marhatenyésztésből, leginkább azonban lopásból élnek*”.

1858-ban nevezték ki ebbe a községbe Telebéry Alajost jegyzővé, aki 1873-ig tartó működése alatt teljesen helyreállította a község jó hírnevét és a derék, dolgozó polgárok munkájával a község nagyot fejlődött. Telebéryt 1873-ban szolgabíróvá választották.

*

Az az adóhivatal!

A jegyzők és az adóhivatalok úgy látszik már a régebbi időben sem nagyon rokonszenveztek egymással. Erre vall egyik komárom-megyeyi jegyzőnek 1875-ben írt panaszos levele, aki előadja, hogy négy községe számára 100 ív kataszteri kiigazítási ívet rendelt, darabját két krajcárjával és két forintot mellékelve, kérte az ívek megküldését. Az adóhivatal visszaküldte a két forintot és azt válaszolta, hogy egy község csak 16 ívet kaphat, azokért is személyesen kell a jegyzőnek bemennie.

*

Mindenhez kell érteni.

Vecsésen 1880-ban az egyik lelkész egy halott eltemetését megtagadta, mert az illető vadházasságban élt. Három napig tartó eredménytelen rábeszélés után végre is a községi jegyző volt kénytelen a papi szertartást „tehetségéhez képest” elvégezni és mint egy jóra való nótáriushoz illik — el is végezte.

Hasonló egyházi funkción vettem magam is részt 1913-ban Csongrádon, ahol *Sólya Gyula* főjegyzőnél voltam látogatóban. Reggel eljött hozzá a kántor kis fia.

— Gyula bácsi kérem, édesapám kéreti, hogy a nagymisét tessék elvégezni, mert ő elment vadászni.

És Gyula bátyám gyönyörűen kísérté orgonaszóval az énekesmisét.

Pech.

A székesfővárosi gyermeknyaralatasi akció Czukor-utcai helyiségében igen jó hírnévnek örvendő, egyik tolnamegyei járási székhely fiatal, fess és nagy nőbarát hírében álló főjegyzőjének az akció kiküldöttje viszonzásul azért a sok minden szépért és jóért, amiben a község a nyaraló gyermekeket részesítette, búcsúzáskor azt mondotta, egy látogatás után, hogyha bármilyen óhaja vagy észrevétele volna, az akció vezetősége a lehetőségig honorálni fogja. A nagy imponzor erre — a rossz nyelvek szerint — azt írta a következő év tavaszán, hogy amennyiben nem ütközik akadályokba, küldjenek az idén *idősebb leányokat* és *fiatalabb felügyelőnőket*.

A levélből akta lett és ahogy az már történni szokott a bürokrácia világában, a referens eltévesztette a dolgot, összecserélte a két óhajt és a csoport fogadása végett a vasútnál hódító dresszben megjelent főjegyző hosszú orral tapasztalta, hogy ... *fiatalabb leányokat* küldtek és *idősebb felügyelőnőket!*

(Raj Oszkár)

*

Az ötödik felekezet.

Szegény volt a katolikus hitközség és arra kérte a főszolgabíró, rendelje el, hogy a szomszédos nagyközségből havonta egyszer átjövő plébánost a községi fuvaros hozhassa el a politikai község terhére. A főbíró véleményt kért a jegyzőtől, aki azt jelentette, hogy a kívánság teljesítése lehetetlen, mert akkor mind az öt felekezet ugyanazzal a joggal kérhetné bizonyos alkalmakkor a községi fuvar. Az öt felekezetet sokalta a főbíró és utánaolvasott: Katolikus, evangélikus, református, izraelita... az ötödiket sehogysen tudta kihozni. Megkérdezte a jegyzőt, aki postafordultával jelentette, hogy az ötödik *felekezet: A felekezeten kívüliek!*

(Raj Oszkár.)

Tanítókból jegyzők.

„Községekünk annyira rendetlenek a tanítók fizetésének kiszolgáltatásában, hogy naponként látjuk tanítóinkat áttérni a jegyzői pályára. Különösen a nyári szünidő alkalmas erre, amidőn két-háromhavi magán tanfolyam után leteszik a jelöltek a vizsgálatot. Nem akarunk senkit lebeszélni terveiről, annyit azonban mindenkinek mondhatunk, hogy jól gondolja meg, mit akar tenni, mert a jegyzői pálya sem terem mindenütt rózsákat és babérokat.”

(Község Lapja, 1876).

Braziliától — Irsáig.

Maxapetli de Yana brazíliai születésű embert, aki a mexikói háborúban mint ezredes szolgált, a háború szerencsétlen befejezése után különböző bűncselekményekért ötévi gályarabságra ítélték. A büntetés elől Turkesztánba szökött és az ottani khán hadseregébe állt 'be és az afgán háborúban oly vitézül harcolt, hogy beynek nevezték ki, mikor is felvette az Ibrahim nevet. Hogy, hogy nem, a bey különböző kalandok után Magyarországra került és Kolozsváron Mihályffy Bódog név alatt, mint községi jegyző telepedett meg. A kolozsváriak eleinte nagy bizalommal fogadták a vilájjárt embert, rövidesen azonban itt is szélhámoskodni kezdett és 1870-ben onnan is megszökött. Feljött Pestre és innen pályázott az irsai aljegyzői állásra, amit el is nyert. Nemsokára ezután a pesti törvényszéknél névtelen levélben feljelentették és letartóztatták.

Országosnevű jegyzőírnok.

Jellegzetes alakja volt a vidéknek Hazafi Veray János mellett Honfi Keresztesy Pál, volt jegyzőírnok. Persze nem telepedett meg állandóan sehol, mint azt a saját magáról írt bemutató sorokból is könnyen meg lehet állapítani:

„Honfi Keresztesy Pál, született 1860-ik évben, Nagyváradon volt jegyzőírnok. Eddig 1895 verset írt. Honfi Keresztesy Pal csak ilyen gyerek; beszélt és kezet fogott Magyarország mindenik polgármesterével, főkapitányával, járás- és szolgabírájával, valamennyi kir. közjegyzőjével, 3000 falusi jegyzővel, 10.000 néptanítóval, 400 ezer főúrral, 2556 doktorral, 50.009 kisasszonyt megcsókolt, de csak hófehér kezöket. Özvegyasszonyt megcsókolt 6000-et. Fölvolasást tartott 39 gymnasiumban, 1800 elemi iskolában, 18 reáltanodában. Volt Magyarország minden püspöki templomában s azonkívül mintegy 1800 templomban.”

Sikerült kortes-vers.

Pályázó jegyzők figyelmébe ajánlom az alábbi kortesverset, mint biztos eszközt a megválasztáshoz. Azt hiszem, teljes sikerre vezet. Ezt Topolyán, 1884 április havában Hoos Béla kortese hordta körül, nyélre szögezett táblára írva.

Éljen!
Hoos Béla Jegyzőnk.
Mertő ajáljá hogy özvegyek
árvákiól Fizeitést nem ves.
ló és marh-levele ingyen
hatszáz forintot letes és
annakak amatját mind
a szegényekeng árvák
részére adja kétszáz
forintig, kétszázon felül
bár meddig terjed —
a szerződés
két forint a városházánál,
ami szerződés van tisztában
tesi ingyen erre kötelezem
magam h. megleszek.
válastva

Hoos Béla

Magyarázat.

Közismerten eredeti ember volt az öreg szárazdi jegyző, de a mesterségét értette és tudott a néppel bánni. Valami vízügy tengerikígyója vastag aktacsomót görgetett többször minden fórumon keresztül és — mivel egyik panasz az volt, hogy a német anyanyelvű marasztalbak nem értették meg a határozatot — a végső döntést azzal adta ki a legfelsőbb fórum, hogy a jegyző a határozatot kihirdetés alkalmával a feleknek érthetően és *anyanyelvükön is részletesen* magyarázza meg. A jegyző ezen utasításnak úgy felelt meg, hogy az egybegyűlt embereknek azt mondta: „*Graben zumachen und Spesen zahlen!*” (Az árkot betömni és a költséget megfizetni) és ím.; az emberek megértették a határozatot és eleget tettek neki.

(Raj Oszkár.)

Adóügy.

Süttő községben 1884-ben Vasas Béla helyettes jegyzőt a népgyön akarta verni, azért, mert valaki azt a hírt terjesztette róla, hogy „ő találta ki a hadimentességi adót”. A szolgabíró katonaságot volt kénytelen kérni, hogy a felizgatott kedélyeket megfékezhesse.

Milyen volt a közigazgatás 1875-ben.

Sokat panaszkodunk manapság a bürokratizmus miatt és várjuk a racionalizálást. Boldog elődeinknek sem volt azonban azokban a bizonyos régi jó időkben kellemesebb a helyzetük, amint ezt az alábbi beszélgetés igazolja, amely 1875-ben történt két különböző vármegye-beli jegyző találkozása alkalmával.

Hogy vagytok a vármegyével? — kérdezi az egyik.

— *Mióta kezdenek bennünket „modern” lábra állítani, azóta megy a munka, csak úgy ég. Tavaly ledőlt a g-i híd karfája. A község jelenti az úti biztosnak, úti biztos a szolgabírónak, szolgabíró az alispánnak, alispán kiadja vélemény végett a megyei mérnöknek s egyúttal értesíti az államépítészeti hivatalt, javaslat fölterjesztetik alispánhoz. Alispán értesíti exactoratust, exactoratus összehívja gazdasági bizottságot, gazdasági bizottság jelenti állandó választmánynak. Állandó választmány előterjesztést tesz a közgyűlésnek, közgyűlés jóváhagyja a költségvetési javaslatot, exactoratus árlejtési tárgyalást rendel, hivatalos lap megkerestetik, tárgyalás megtartatik, vállalkozó találtatik, szerződés megkötetik, híd karfája megoperáltatik, 6 forint 50 krajcár költség kifizetése kérelmeztetik. — Tehát a karfa kész, azt a község jelenti úti biztosnak, úti biztos szolgabírónak, szolgabíró alispánnak, alispán kiadja megyei mérnöknek s egyúttal értesíti az államépítészeti hivatal főnökét. Megtartatik a „collaudirung”. Jegyzőkönyv felvételik, alispánhoz beadatik, alispán által exactoratusnak kiadatik, állandó választmány elé terjesztetik, közgyűléshez beadatik, közgyűlés által jóváhagyatik, 6 forint 50 krajcár kiutaltatik. Most jön az ügy a belügyminisztériumhoz. Vármegye jegyzőkönyve fölterjesztetik, a g-i karfa ügye a miniszteri számvevőségnek kiadatik, iratok megyétől bekívántatnak, alaki hiba találtatik, alispánhoz figyelmeztetés intéztetik, alispán dühbe hozatik, két-három föl- és leirat váltatik, végre jön egy miniszterváltás s az ügy feledékenységbe megy. Azzal a kis különbséggel, hogy az államépítészeti hivatal kétszeri expeditió, napidíjak, fuvarpénz és egyebek fejében felszámít 57 forintot, mely fölszámítás, miután a közmunka és közlekedési minisztérium s az adóhivatalok retortáján keresztülment s a központi számvevőség által helyben hagyatott, s különféle hivatalokban elkönyveltetett vonta, végre „helyesítettik” — hát így vagyunk a közigazgatással.*

Teljes leégés.

Házról-házra járt a községben egy gyanús külsejű, cigányforma ember és mindenütt azt adta elő, hogy tűzkárosult, segítséget kért és a jószívű emberek adakoztak is.

Meghallja a jegyző az esetet, kiküldi a kisbíró, hogy hívja be a kéregetőt a község-házára. Rövidesen ott állt előtte a leégett.

— *Hát barátom, maga nem tudja, hogy a könyöradományt gyűjtőknek az előjárásánál jelentkezniük kell?*

— *Nem' tudtam, kérem alássan.*

— *No, adja ide a gyűjtési engedélyét, utólag is láttatomozom.*

— *Nem tudom előadni, pedig volt... de...*

— *Hogy-hogy? Nincs magánál az engedély?*

— *Megkövetem a jegyző urat, olyan hirtelen jött az a tűz, hogy semmit se tudunk megmenteni és ... az engedély is bennégett.*

Bűnbánat.

A szomorú emlékü proletárdiktatúra alatt történt, hogy K. D. jegyző, akit természetesen már elmozdítottak állásából, egy éjszaka hazafelé tartott. A vörös őrség négytagú járőre megállítja őt. Ezek idegenek voltak, nem ismertek rá, udvariasan megszólították:

— *Ki vagy burzsuj? Hol mászkálsz ilyenkor?*

A jegyző rákiáltott, azok is feleltek, veszekedés támadt, miközben K. D. hatalmas öklével úgy megütötte a lehangosabbat, hogy az menten elterült. Erre a három vitéz kerekét oldott.

Reggel hallja ám a jegyző, hogy a leütött elvtárs fel sem kelt többé és erősen nyomoznak a faluban a tettes után. Elment a plébánoshoz, aki jó barátja és szintén politikailag megbízhatatlan volt és elmeséli neki az esetet. A plébános rosszalólag csóválja a fejét, mire a jegyző mentegetőzve mondja:

— *De kérek szépen, én igazán önvédelemből cselekedtem.*

A pap ránéz és még mindig szemrehányó hangon mondja:

— *Ilyen erős ember, mint te vagy ... és a másik három el tudott szaladni...*

Előrelátás.

Egyik község jegyzőjéhez beállított egy halványképű fehérszemély és lesütött szemmel adja elő kérését:

— *Tessék kérem fölvenni az én gyermekemet a lelencek közé.*

Nagyot néz a jegyző erre a furcsa kívánságra.

— *Lelencnek? Hát hol van a gyerek?*

A nő csak hallgat, látszik, hogy zavarban van. A jegyző jobban szemügyre veszi és akkor látja, hogy bizonyára arról van szó, aki nemsokára fog megszületni.

— *Hallja lelkem — mondja —, addig nem lehet semmit se tenni, míg az nincs meg. Majd akkor jöjjön.*

— *Jobb szeretném kérem, ha már most hozzáfognának a felvételéhez, mert tudom, milyen lassan megy az ilyen hivatalos dolog.*

Jegyzők a királynál.

Borsod megye 181 községének jegyzői és bírái tisztelegtek 1881 szeptember hó 11-én I. Ferenc József királynál Miskolcon. A küldöttséget 8 szolgabíró vezette. Az üdvözlő szónoklatra a király a következőket válaszolta: „Örömmel látom itt a megye községeinek ily nagy számmal összegyűlt előljáróit és ezt a trón iránti hű ragaszkodásuk örvendetes jeléül tekintem. Tudva van előttem, hogy önök hivatásuk teljesítése közben sokféle nehézségekkel kénytelenek küzdeni, de viszont tagadhatatlan, hogy az államélet sarkkővét a községek rendezett viszonyai képezik és azért, ha olykor súlyosabb terhek nehezülnek is vállaikra, adjon önöknek erőt és kitartást azon nemes öntudat, hogy tevékenységükkel nemcsak polgártársaiknak, hanem az egész ország érdekeinek tesznek hasznos szolgálatot, mely érdekek csakis „becsületes munka, a törvény tisztelete és a köteleességek szigorú teljesítése által mozdíthatnak elő. Részemről buzgó működésüket és egyesek kiváló érdemeit e téren mindenkor kegyes hajlammal fogom kísérsni. Térjenek önök vissza hajlékaikba szerencsésen és vigyék meg polgártársaiknak királyi üdvözlömetem.”

Egy betű.

Egyik faluban új községházát építettek és annak homlokzatára a piktör nagy fekete betűkkel kiírta, hogy: „Községház”. Mikor a főszolgabíró ezt első alkalommal meglátta, figyelmeztette a jegyzőt, hogy a helyes felirat: „Községháza”, ennél fogva még egy *a* betűt festessen oda. A legközelebbi látogatásnál a főszolgabíró álmélkodva látta, hogy most ily felirat díszel ott: „*A községház*”. — Úgy történt a dolog, hogy a jegyző szölt a bírónak, az pedig a kisbíró val izent az iparosnak, aki az *a* betűt *oda* is írta, de az elejére.

(Raj Osrkár.)

A döntő év.

Az április 11-i dátumhoz, az erőszakolt nemzeti ünnephez fűződik ez a kedélyes falusi történet.

Egyik községben 1905 *április 11-én* nagy gondok között szorongott a jegyző. Nem törődött a hivatalos ünneppel, mert a gólyát várta. Végre úgy kilenc óra tájban megjelentette a tudósasszony:

— *Instállom, fiú és nincs semmi baj.*

Gondok múlásával a hivatalos nyugalom is visszatért s ekkor a nótáriusnak eszébe jutott, hogy a törvény szerint ma nemzeti ünnep van s a község házára ki kell tűzni a zászlót.

Öt perc múlva leng a zászló a padláslyukból. A község kurucokból áll s a kurucok nagyot néznek, mikor a nemzeti lobogót meglátják. Mi lehet ez?

Hosszas szorongatás után ennyit mond a kisbíró:

— *E' biz azért van, mert a jegyző úrnál fiúcska született.*

Jönnek tehát a község nagyjai s a jegyzőt illetően meg is gratulálják. Az egyik előljáró így végzi a beszédét:

—... *jövő esztendőre is csak lengjen az a zászló, hirdelve fajunk szaporodását.*

De miután még ezek után sem voltak tisztában azzal, hogy tulajdonképpen nemzeti ünnepet vagy családi ünnepet jelent-e a zászló, hát abban állapodtak meg, hogy:

„Ha 1906-ban április 11-én künn lesz a Zászló anélkül, hogy a jegyzőéknél gyerek született volna, akkor elhiszik, hogy a törvény a március 15-ét áthelyezte április 11-re”.

Érthető izgatottsággal várták tehát ezt a napot, ez lévén a döntő dátum.

A sors azonban megint elhalasztotta egy évvel a döntést.

A jegyzőnek — *megint fia született.*

*

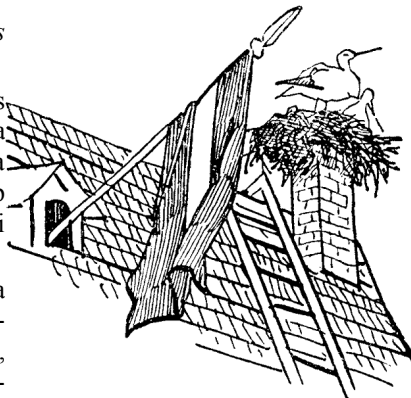
A hosszú foglalkozás.

Születést jelentett be egy gödöllői vasutas. Szabó Pali bácsi szép tempósan, öregesen írja az adatokat.

— *Mi a foglalkozása?* — kérdi az apától.

— *Magyar királyi államvasúti térközblokkőr* — mondja büszkén. Pali bácsi leteszi a tollat, rosszalólag néz rá.

— *A fene egye meg a dolgodat! Nem tudtál rövidebb mesterséget találni?*

Az apaállatvizsgálat.

A mezőrendőri törvény első idejében történt.

Elrendelték az első apaállat vizsgálatot. A d . . . i előjáróság is megkapva a rendeletet, hogy az apaállatokat vizsgálat végett vezettesse elő a szomszédos F . . . község községházához. A jegyző a bírónak azt a rendelkezést adta ki, hogy a kitűzött időben egy esküdttel együtt jelenjék meg f . . . i községházán, és majd ott megtudják, hogy miért hívták ...

A bíró az esküdttel együtt a községháza udvarán várt, jelentkezett a főszolgabírónál, majd arra a kérdésre, hogy hol vannak az apaállatok, rátarti (büszkeséggel kivágja:

— *Minket küldött a főjegyző úr.*

(A főjegyző úr a „tréfáért” 5 fit. rendbírságot kapott.)

(Püspök Imre.)

Mérték — versmértékben.

Egy vidéki segédjegyző, hogy a mértékek használatát könnyebben megfoghatóvá tegye a falusi népre nézve, arról a következő verselést készítette:

Régi mérték mit sem ér már,
 Új mértékkel mér a kalmár,
 Ha kérsz cukrot, kávé, babot,
 Két fontért kapsz kilogrammot;
 Hét fontot tesz négy kilogramm,
 Négy latot meg hét dekagramm:
 Egy gramm egy fertály nehezék,
 Ezt jól megjegyezni tessék!
 Holdszámra sem mérhetünk már,
 E helyett azt mondjuk: hektár.
 Englischbittert, szilvóriumot,
 Avagy jamaikai-rumot.
 Többé nem itczével mérik,
 Hanem liter számra kérik.
 Egy liter három fertály pint,
 Boltban benn és piaczon kint.
 Egy és három fertály akó
 Hektolitert színig adó.
 Kilenc rőf még hét métert tesz
 Ha valaki pántlikát vesz,
 Ezt elfeledni nem szabad,
 S a ki igen: számár marad.

(K. L. 1876)

Nemzetközi érintkezés.

Szászvár község jegyzője hivatalos ügyben átírt a karinthiai Schwarzenbach községhez. Az irat a következő válaszzal érkezett vissza:

An das löbliche Gemeinde-Amt Szászvár.

Wird der Akt als unverständlich rückgeslossen, weil bei uns die Verständigungssprache die deutsche ist, — nem tudom beszélni magyarul ebadta!

(1888)

Az elégett számadások.

Szabó Pali bácsi — Isten nyugosztalja — mint nyugalmazott rákoscsabai jegyző, Gödöllőn volt anyakönyvvezető-helyettes. Már a hetvenet elhaladta, szép ősz, egyenestartású öreg úr volt, mindig csizmában járt. De sokat tréfáltunk vele, pedig hamar megharagudott és akkor jól lekapott mindnyájunkat. Mikor nem volt dolga, hosszúszerű pipájával ellátogatott a többi szobába diskurálni. Minden héten elkezdte valamelyikünk:

—*Hogy is volt az, Pali bácsi, mikor Csabán 12 évi számadással tartozott?*

—*Hát úgy volt az öcsém, hogy bizony nem volt az kész, hát mégis egyszer csak neki kellett fogni, aztán elkészült az egész az utolsó napig.*

—*Aztán rendben volt minden?*

—*Fenét volt! Mikor bejelenttem, hogy kész vagyok vele, hát aznap éjjel leégett a községháza. Bizony, öcsém, hat pár csizmám égett oda.*

—*Pali bácsi! Azt mondják, hogy a csizmák ott voltak, az igaz, de a számadások nem.*

De akkor már le kellett kapni a fejünket, mert valamit biztosan odavágott Pali bácsi.

Keservek.

Panaszkodunk a sok munka, a sok felettes hatóság miatt. Így volt ez régebben is. Egyik kartársunkat még ez a prózai téma is megihlette és elkeseredésének rímekben adott kifejezést.

Van egy szekér,
Nem nyikorog,
Ámbár soh'sem kenik,
A fogukat sok nagy urak
Rája mégis fenik.

Sok nagy urak
Zöld asztalnál,
Mindent sorra vesznek,
Hisz a szekér nem nyikorog!
Rá új terhet tesznek.

Megy a szekér,
Ámbár terhelt,
A ló *meg* sem szisszen,
Bízik ő, mint más jó lélek:
Megsegít az Isten!

Terhelt szekér!
Mivel terhelt?
Elmondom azt menten,
Tíz évig e szekér előtt
Hámban, zablán mentem!

Négy szarvára
Fel van rakva
Rája következő:
Az adóügy, az árvaügy,
Honvéd, népfelkelő.

Katona-ügy,
Az iktatás,
És a szőlődézsma,
Az igás, amely húzza,
Azért olyan vézna.

A tolonc-ügy,
Népnevelés,
És az exekválás,
Ez utóbbinak hű párja:
A dob, licitálás.

Felelősség,
Az anyakönyv,
Ennek csínja-bínja,
S hogy a szekér haladhasson,
Van a lónak kínja.

Rajta van az
Illetékügy,
Rá van rakva törvény,
Rengeteg szabályrendelet,
Valóságos örvény!

A munkás-ügy,
A rendőrség,
Igazság és út-ügy,
A községnek belügyei
És közegészség-ügy.

Instantia
Quantum satis,
A legtöbb ex offo,
Sok rendelet, egy rengeteg,
Mindannyi bas-buffó.

Szekér azért,
Halad szépen,
Bár hátra is marad,
De a karikás fegyelmi
Terhet odább ragad.

A fegyelmi
Karikástól
A ló bőre reped,
És hegyibe — el ne hízzon —
Bírságot is fizet.

Hogy a szekér
Meg ne álljon,
Gondoskodtak róla,
Sok kocsis ül fenn a bakon
S le-lecsap a lóra.

Fenn ülnek ők,
Amint illik,
Egymás tetejébe,
De úgy, hogy a szegény lova
Mindegyik elérje!

A miniszter,
Fő- s alispán,
A megyei jegyzők,
A pénzügyi igazgató,
Ostornyelet metszők.

Lejebb ül az
 Árva-elnök,
 Majd a szolgabíró —
 Anyakönyvi felügyelő
 És a végrehajtó.

Adópénztár,
 A fináncok,
 Mindannyi ostorral,
 Ha az ostoruk elszakad:
 Ūsd a lovat bottal!

Pedig az út
 Igen rossz ám!
 Kátyús, rögös nagyon,
 A sok kocsis illeg-billeg
 Oda fönn a bakon . . .

És *így* tovább . . .
 Mit számláljam?
 Nem számlálom tovább,
 Inkább húzom — ne űssenek
 A szekeret odább.

Hogy nem könnyít
 Magán szegény . . .
 Abban lehet bízni!
 Majd felkiált a sok
 kocsis:
 Sz' rá ér verset írni!

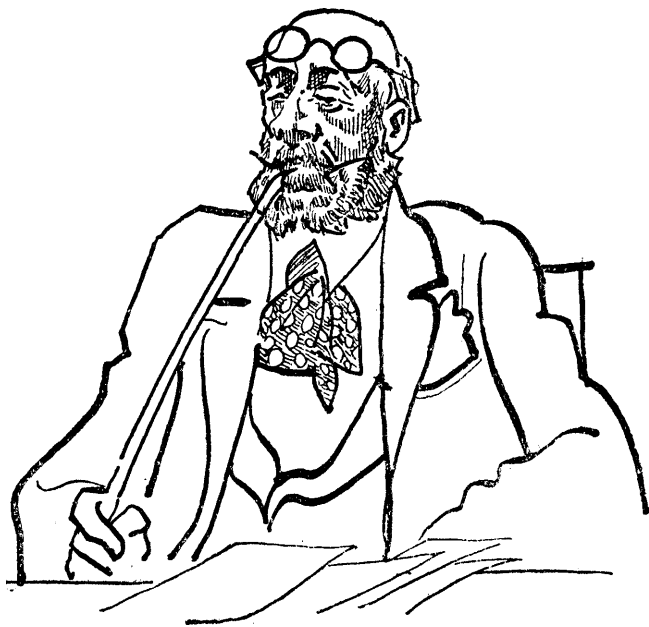
Pedig tudnák
 A kocsisok,
 Hogy a versírásra
 A szegény ló árva
 fejét
 Csak kínjában adta.

És bízik ő
 Szebb jövőben . . .
 Jön a revízió!
 Majd csak eljön az
 állami
 Administrate!!!

De az igás
 Azért húzza,
 Dülledt szem,
 könnyedző:
 Eltaláloed ki az
 igás?
 A községi jegyző.

Balassa Antal

A VÁRMEGYE

Számadásvizsgálat.

Az alispán váratlanul megjelent egyik járás főszolgabírói hivatalában, kereste a főszolgabírót, szolgabírót, számvevőt, de senki sem volt a hivatalban, még az írnok sem. Látja, hogy a hajdú nagy igyekezettel, piros ceruzával egy nagy füzetben pipázgat. Kérdi tőle:

— *Hát maga mit csinál itt?*

Felel a hajdú:

— *Ezeket a számokat pipázgatom, a számvevő úr egy koronát ígért minden számadásért...*

(Gyány Ferenc)

Szabadság és előleg.

Néhai jó *Barcsay Kálmán*, Hunyad vármegye alispánja egyik atyafiát betette egy gyakornoki állásba.

Alighogy belépett a fiú a hivatalba, nyomban jelentkezett az alispánnál:

— *Kálmán bácsi, kérek három napi szabadságot és harminc forint előleget!*

Az alispán szelíden válaszolta:

— *Helyes! Nesze három forint előleg és harminc napi szabadság!*

Szerenád.

Ősi, szép, magyar szokás, hogy a főszolgabíró a járásában utazó bármily felekezetbeli püspököt teljes dísszel kíséri, akárcsak a királyt vagy főherceget, mert a magyar közigazgatás a főpásztort egyház-fejedelemnek tekinti.

Az ilyen, sokszor hetekig tartó körút az illető főszolgabíró természetére szerint vagy igen nagy élvezet, vagy súlyos teher.

Abban a járásban, amelyről szó van, négy felekezet püspöke járt, mert a lakosság katolikus, evangélikus, református, sőt kiserészen görögkeleti is volt. Mivel gyakran előfordult, hogy két püspök egymásután végezte körútját, ez a szolgálat rendkívül igénybe vette a főszolgabírót és miután rendszerint május hónapra esett, a főszolgabíró júniusban — *Karlsbadba* szokott utazni!

Történt egyszer, hogy ugyanabban az időben a református püspök a járás északi részében, a katolikus pedig déli felében utazott, úgyhogy úgy a főszolgabírót, mint a szolgabírót 8—10 napra lekötötte körútjuk. Az otthoni basáskodást tehát kénytelenek voltak rábizni a fiatal tb. szolgabíróra, akinek több előneve volt mint fizetése és jobban értett a galamblovészethez, mint a rendőri büntetőbíráskodáshoz. Cigánnyal mulatni is jól tudott és éppen ebből származott a baj.

Ugyanis a főszolgabíró a nyolcadik napon megbetegedett az előtte való nap élvezett „böjti” ebéden fogyasztott kövér rántott harcsától és kénytelen volt maga helyett kiküldeni a tb. szolgabírót.

A katolikus püspök igen komoly ember volt, akitől reszkettek a plébánosok és mindenáron igyekeztek kedvében járni. E célból H. községben is a plébános vallatta a püspöki titkárt, mit szeret, mit nem a méltóságos úr, a titkár azután elárulta, hogy a zord külső alatt is emberi szív lappang, vagyis a püspök valójában nagyon szereti, ha orgonavirág díszíti a vacsoraasztalt és a feketekávénál a nyitott ablak alatt halk szerenád hangjai szólalnak meg. Ezért is szidja ugyan a plébánost, de végeredményben mégis jól esik neki a figyelem.

A plébános izgatottan utasította a káplánt, hogy a föld alól is, de azonnal szerezzen cigányt. Helyben nem volt banda, tehát a káplán kétségbeesésében a tb. szolgabíróhoz fordult, feltételezve, hogy egy szolgabíró szorosabb összeköttetésben van a muzsikussal.

A szolgabíró azonnal autóba ült és kihozta a járási székhelyről a cigányokat...

A vacsora a szokott komoly hangulatban folyt le. A plébános többször ránézett a káplánra, aki alig észrevehetőleg bólintott, a káplán pedig a tb. szolgabíróra, aki megnyugtatólag mosolygott.

Végre fölszolgálták a feketekávékat és ekkor az ablak alatt a kerten, halkán, ábrándosan megszólalt a cigánymuzsika.

A püspök rosszalólag csóválta a fejét, de a titkár biztatólag mosolygott a plébános ijedt szemébe. Az első nótát senki sem ismerte és így csak a szolgabíró szeme csillogott veszedelmesen, mert az tudta a szöveget: „Ne gyónj nekem, minek gyónnál?” A második dallamnál a káplán füle már nagyon pirosodott, mert ismerte a textusát: „Templomjáró sohse voltam, ezután sem kell nekem az imádság!” A harmadik számnál azonban kitört a vihar, azt már nem lehetett fel

nem ismerni, mert egészen kétségbevonhatatlanul kifejezte, hogy „Nincs mennyország, se pokol, még a pap is udvarol!”

A hatás rettenetes volt: a püspök felugrott és szónéklül aludni ment, a plébános mellen ragadta a káplánt, aki, mihelyt kiszabadult kezei közül, bottal kergette ki a bandát a kertből. Azután a szolgabíró kereste, de az úgy eltűnt, mint a kámfor'...

Házivizsgálat lett a dologból. A primás persze nem vallott a szolgabíró ellen, hanem azt mondta, hogy az csak annyit parancsolt neki, hogy „papi nótákat” húzzon.

(Raj Oszkár)

Háromfokú ítélet.

B. vármegyében mint választási főszolgabíró volt ismeretes W. H., egyébként képzett tisztviselő. Feltűnt a Vármegyén, hogy járásából egyáltalán nem érkezett fellebbezés a kihágási ítéletek ellen. Egyszer mégis beérkezett egy, kerülő úton, közvetlenül postán, de ugyancsak nagyot nézett az előadó, mikor látta, hogy a kihágási ítéletet I., II. és III. fokban hozza meg a főszolgabíró. Megmutatták az ítéletet az akkori idők híres belügyminiszterének, aki megyebeli ember volt és tisztában volt a közigazgatás rejtélyeivel, de hosszú hivataloskodása alatt ilyent még ő *sem* hallott. Mikor személyesen érdeklődött a főszolgabírónál, mire alapította szokatlan eljárását, nevezett röviden azt válaszolta:

„Csak nem engedhetem meg, hogy a kihágást elkövető fél ítéletein ellen fellebbezzon! Hova lenne tekintélyem a járásban? Különben is az ítéletet azonnal végre is hajtom”

A miniszter állítólag megjegyezte, hogy nem rossz módszer, csak kár, hogy nem lehet gyakorlatba venni.

(Gyány F.)

Különös meghívó.

Beöthy Aldzsínál szolgabíró korában vadászat volt. Már este öszszegyült az úri társaság. Szólott a muzsika, bujdosott a pohár. De nézik az órát s elkedvetlenednek: a legjobb cimborá, az alispán sehogyan sem akart megérkezni. Vártak, vártak, de hiába vártak. És mikor tizenegyet ütött az óra, ki is mondták:

—*No, már nem jön. Vagy hogy is jönne három óra járásról, öreg este, ilyen nagy sárban! Ej, be kár! .. Nélküle csonka az egész mulatság.*

—*Itt pedig ne búsuljatok, szólt a házigazda. Fogadom, hogy a vicispán reggel hat órára itt lesz.*

Azzal leült és megírta a következő hivatalos jelentést:

„Nagyságos Alispán Úr!

Hivatalos tisztemből kifolyólag már többször volt szerencsém jelenteni, hogy környékünkön a kóbor cigányok a közbátors'ágot fenyegetik és én a rendelkezésemre álló eszközökkel garázdálkodásaiknak nem bírok véget vetni. Ma este a csendlegények ismét egy szekér oláh-cigányt, számszerint kilencet, kísértek be hivatalomba. Minthogy e veszedelmes népen nem fog se jó szó, se enyhe büntetés, azt vélem: intő példára van szükség. Ennélfogva hivatalos tisztelettel jelentem, hogy holnap reggel hét órakor a föntemplített kilenc cigányt fel fogom akasztani.” Kelet, pecsét, aláírás.

S a következő percben lóhátas ember indult az alispánhoz ezzel az írással. A vidám vadásztársaság pedig tovább mulatott.

Egyszerre csak, reggel hat óra felé, kocsirobogás hallik és beront az ajtón az alispán, képéből kikelve, sárosan:

—Aldzsi! Aldzsi! Hol vagy, te boldogtalan?!

—Itt vagyok, édes urambátyám. Ül le, nesze egy pohár bor.

—Mit bor! ... Hol vannak azok a szerencsétlen cigányok?

—Sehol, kedves 'bátyám. Azt a jelentést csak azért írtam, mert meg voltam róla győződve, hogy okvetlenül eljössz a vadászatra, ha olvasod.

—Én meg arról vagyok meggyőződve, hogy téled csakugyan kitelik ilyen örültség.

—Ép annak a biztos tudatában voltam bátor azt a jelentést küldeni.

Változékony idő.

Körrendelet.

Az összes központi járás érdemes elöljáróihoz.

Miután a nagy melegek beállottak és azon eshetőség sincs kizárva, hogy dacára a novemberi hidegeknek, a kolera járvány ki ne üthessék — utasítatik cím, miszerint községében a szükséges óvintézkedéseket megtenni el ne mulassza.

Kelt Baganiczon, 1889 december hó 1-én.

Haragos főszolgabíró

Titkos szavazás.

Megyei bizottsági tagokat választottak egy vármegyében.

Akadtt egy kis ellenzék is, úgyhogy két szavazólistával szavaztak a polgárok. Az ellenzék főkortese szorgalmasan osztogatta pártjának szavazólapjait.

Működése közben meglát egy környékbeli gazdát, aki kezében a hivatalos szavazólistával igyekezett az urna felé.

— *Nem jó papirossal akar szavazni, urambátyám!* — kiáltott rá, kikapta kezéből a hivatalos listát és odanyomott neki egy ellenzékit.

A gazda 'bontogatni kezdte az összehajtott papirost.

— *Mit csinál, urambátyám?!* — kiált rá a kortes és megfogta a karját.

— *Hát már csak megnézem* — mondta amaz —, *hogy mire szavalok!*

— *Meg ne nézze, az Istenért! Csak nem akar bajba kerülni? Hiszen tudja, hogy — titkos szavazás folyik!*

(1907. P. N.)

Hitler elődje.

Sokan elmondták más és más személyre alkalmazva az alábbi anekdotát, legjobb tehát, na személytelenül elevenítem fel.

Valamelyik községben az izraelita hitközség temetőjét új kapuval látta el, melyre nagy betűkkel ráfestették: „Feltámadunk”.

Másnap véghatározatot kézbesítettek a hitközség elnökségének, melyben a főszolgabíró következőket rendeli:

„Az izraelita temető bejárata felett alkalmazott „Feltámadunk” felírás 3 nap alatt eltávolítandó.

Indokolás:

Még csak az hiányzik . . .”

Kossuth Lajos esküvője és a vármegye.

Dubraviczky Simon, Pesit vármegye alispánja intésben részesítette Feichtinger Domokos pestbelvárosi plébánost, mert ez Kossuth Lajos és Meszlényi Terézia vegyes házasságánál passzív asszisztenciával járt el. Az intő levél így szól:

Fő Tisztelendő Prépost

Feichtinger Dominikus úrnak,
Szabad Királyi Pest Belvárosi Lelkészenek ezen Intő Levél
törvényesen adassék.

Pesten.

Ajánlom hivatalbeli szolgálomat a Fő Tisztelendő Úrnak!

Tábla bíró Fáy András, Gróf Ráday Gedeon, Tábla bíró Szombathelyi Antal és Szentkirályi Móric Urak — mint Kossuth Lajos úr és Meszlényi Terézia Kis-asszony egybekelésére meghívott Tanuk, Tekintetes Pest Megye Rendéinek panaszkép azt adták elő: mikép Fő Tisztelendő úr nevezett jegyeseket minden jelen voltak botrányára, a R. Catholika Egyház szokott szertartásai el-mellőzésével Paplaka egy mellékszobájában akkép eskette egybe, — hogy tőlük a' R. Catholika hit tanjai e Sacramentomi kötésénél nélkülözhetetlen áldást megtagadta.

Mivel pedig Honi élő-Törvényeink, jelesen pedig az 1871. évi 26-ik Törvény Cikkely világosan rendelné: hogy a' vegyes házasságoknak a Római Catholikus Lelkész előtt kellessék köttetni, s azok ellenében bár melly akadályt gördíteni tilos legyen.

Annálfogva Nemes Pest Megyének közelebb múlt 1840-ik Évi 6470-ik számú végzése erejével 1647-ik év 14 Törvény Cikkely rendelete szerint — ezennel törvényszerűen megintem a' Fő Tisztelendő Urat, hogy panaszlott esketési eseményt — általa legjobb esmért utón helyrehozni s ekkép kérdéses panaszt — jelen törvényes intést végrehajtó Törvényes bizonyság előtt megszüntetni törvényes köteletségének tartsa. — Többire e törvényes intés következményét kézhezadásától számítandó 15 nap alatt várván — vagyok, Pesten, Január 24-én, 1841.

a Fő Tisztelendő Úr —

hivatalbeli szolgálója
Dubtaviczky Simon
Pestvármegye alispánja.

(A rendeletnek Feichtinger Domokos nem tett eleget, amiért 600 forint bírsággal sújtották. Ezt az összeget az akkori hercegprimás, Kopácsy János fizette meg helyette.)

A kifüstölt főszolgabíró.

A főszolgabíró átutazóban, amíg egy kocsit várt, egy kissé vizsgálódott az irodában. A kocsi késett, a főbíró bosszankodott és mindinkább kínos dolgokat találva, feszegette azokat. A jegyző egyszerre csak bocsánatot kér, hogy — elromolván a csengő — kiszólhasson a kisbíróért, mert elalszik a tűz a kályhában. Jó ideig kereste kint a kisbíró, azután a késelem miatt mentegetődzve, állta, tovább a mind idegesebb főszolgabíró kérdéseit. Közben a kisbíró a kályhát piszkálta és . . . egyszerre nagy robajjal, leesett a kályhacső, a szoba pedig tele lett szénfüsttel. A jegyző keményen rászólt a kisbíróra ügyetlensége miatt és udvariasan ugrott ablakot-ajtót nyitni, a főbíró azonban rögtön megértette a helyzetet és azt mondta: „Hagyja csak Jegyző Úr, majd legközelebb n y á r o n jövök vizsgálni!”

(Raj Oszkár)

*

Háborús rendelet 1876-ból.

„A belügyminiszter körrendeletileg értesíti valamennyi törvényhatóságot, hogy semmiféle oly segélygyűjtés meg nem engedetik, a melyre nézve biztosíték nem nyújtatik az iránt, hogy a gyűjtött összegek az illetékes hatóságok útján egyedül az osztrák-magyar monarchia területére menekültek segélyezésére használtatnak s így a magyar-osztrák monarchiával békében élő török állam ellen folyamatban levő küzdelemre nem fordítatnak; hasonlólag tiltva van a kényszer-kölcsönben való részvétel, anyagi segédkezés és minden egyéb, a mi a haza polgárait a harczban való tetteges részvételre indítja. Ily visszaélések meggátlása végett elrendeli a miniszter, hogy az ország minden hatósága személyes felelősség terhe alatt őrködjék, miszerint fennjelzett üzelmek hatósága területén ne gyakorolathassanak, továbbá, hogy mindazokat, a kik akár a szerb kényszerkölcsönben való részvételre, akár a határszél közelében dülő harczban tetteges közreműködésre szólítanak, izgatnak, vagy erőltetnek, mint azok, kik magukat elcsábítani engedik, vagy bármi úton is ezen harcz elősegítéséhez járulnak, azonnal elfogassanak, minek megtörténte után a törvényes intézkedés megtétele végett jelentés teendő.”

11.507—1881t. alisp. szhoz.

Valamennyi megyebizottsági tagnak!

Deés szeptember hó 3-án jelen szám alatt kelt értesítvényem kapcsán tudomására kívánom czímednek hozni, hogy a folyó évi október 12-én tartandó rendes őszi megyebizottsági közgyűlés egyik főtárgyát, — mely a fenn jelzett számú közgyűlési meghívóban külön jelezve nem lett — a folyó év végén a közigazgatási bizottság választott tagjainak fele részben leendő kilépése folytán ürességbe jevő helyek választás utjáni betöltése — képezeni.

Dees, 1881t szept. 10.

Alispán helyett: Br. G. D. főjegyző

71th. kgsz.

M.-Sziget járási Szolgabírótól.

Valamennyi jegyző úrnak.

A tettes alispáni hivatalnak 3441. sz. alatt közölt a nméltóságú Belügyminiszter úr 27.502. sz. alatti körrendeletét, melynek kibocsátására a cs. kir. Belügyminisztérium Vashingtoni cs. kir. osztrák magyar követség jelentése szolgál indító okul, röviden vázolvá oly felhívás mellett küloJóm ki uraságodnak, hogy az Amerikába való kivándorlástól az esetleges jelentkezőket teljes erejükből visszariasztani szíveskedjenek.

Elég legyen az általános nyomor szívrázó fájdalmaison egyetlen szomorú eset felemlítésével edsetelnem, hogy Markonai Cytiben a magyarok lakásául szolgáló túltömött házak négy—hatvan főnyi magyar lakót számláló rozszant kunyhók megvizsgáltatván, a köztulajdonosok elfogattak s ellenük a közegészségügyi törvények megszegése miatt a bűnvizsgálat megindítatott s hogy a hatóság által tett eme tapasztalatoknak a jövőre nézve gát vettessék, szükség érzetének adott kifejezést a magyarok további bevándorlását eltiltó szigorú rendelet kibocsátására. Minek eredményéül az ottani bányászok és munkások fegyverrel keressék fel a létért erősen küzdő magyarok sátorait.

Jelen felhívásom azon édes remény jövőjében helyezem, hogy lelkiismeretesen tett hatásuk a jövőre nézve egyes mellékérdekekből csábító kufárok ígéreteinek kedves hazánk egyetlen polgára sem fog esni áldozatul.

11.-Szigeten, 188ft. május 31.

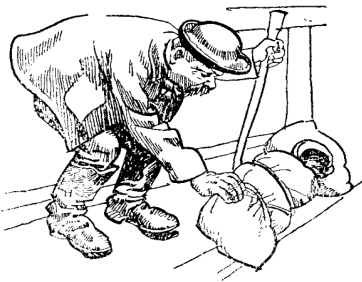
Párosan szép az élet...

A temesmegyei alispán érélyes rendeletet bocsátott ki 1881-ben a járási szolgabírákhoz, hogy a vadházasságban élöket házasságkötésre bírják, vagy pedig azok szétválasztatása iránt intézkedjenek. Az 1400 lelket számláló Nagy Topolovetz községben ennek folytán 34 párt sikerült a házasságkötésre rábeszélni és ezek mindannyian egyszerre, Rudolf trónörökös menyegzőjének napján tartották esküvőjüket.

(Délmagyarországi Lapok.)

Gyermekvédelem.

A főszolgabírók nemcsak a jegyzőket vizsgálták hivatalvizsgálat alkalmával, hanem a községi előjárókat is, különösen a községi bírókat. A mozgósítási utasításon kívül a közegészségügyre, gyermekvédelemre is rákerült a sor. Felteszi ilyen hivatalvizsgálat alkalmával a főszolgabíró a kérdést a berettyószentmártoni bírónak:

— *Mit csinálna, ha jelentené, hogy a Berettyóújfalut és Berettyószentmártont elválasztó folyó hídján egy pólyás babát találtak?*

Gondolkozás nélkül vágta ki a bíró:

— *Rögtön kimennék és átgördíteném a másik oldalra, jobban bírja a költségeket Újfalu község.*

(Gyány Ferenc)

Kétszázéves szolgabírói rendelet.

„Dichirtessék az Jesus Kristus. Szolnoki Birák Uraimék, kegelraetek levelére nézve azon boldogtalan felakasztott asszonnak teste, az helység határának szélin elíemetésre texpediáltatoit az T. Nemes Vrgye Mestere, Imre mester, kit is Legényestül szükségghes lekisirteni kocsin és lovasok, az utón valamely Istállóban avagy mezőben meghszállván, külön arra készített edényekben adgyanak amint illik edelt néki és borítalt, ottan is a vásáron, az Testet levágván, egy rossz lónak farkán kötélre kötvén kihúzassa a varason kívül az határra, ott elásván, az Mester temesse el a legényével, azután hasonlóképen íelkésérsék az utón interneálván, ezen munkájáért az Mesternek a Város fogh adni 15 rhenes forintot, egyebet semmit sem, hanem az hol a Test fűgh, onnan az Fegyverével bákeríii magát, a kit fegyverével el ér jószágot, az az Mesteré lészen, egyéb semmi jussa nem leend, azért az Tens Nemes Vgyének rendelésébül ez szerint lemenni Szolnokban expediáltatott különbéit sem cselekedvén. Agria die 5-ta Juny 1742. P. H. Szentgyörgyi István Tens Nemes Heves megye szolgabírája.

(Hátirat) Ezen Directoria Levelem mellett Szolnokból expédiált kocsikkal és lovakkal levő fegyveres emberek, valamint a T. Nemes Vgye Conventiós mesterét bizonyos szerencsétlen felakasztott Asszony testének eltemetésére Szolnokba lekisértették tisztességesen, úgy viszont haza is Egerbe becsülettel felhozták, melyre nézve ezen kisirtó' emberséges embereket ismét Szolnokba elbocsátván, miért helységbeli birák igaz járatbeli emberek lenni ösmerjék. Agria die 7-a Juni 1742, Szentgyörgyi István szolgabíró m. k.”

Az alispán nadrágja.

A kilencvenes évek elején a belügyminisztérium egyik titkára hivatalos kiküldetésben volt Torda-Aranyos megyében, ahol az oláhok állandóan kellemetlenkedtek az alispánnak. A titkár a panaszokat kivizsgálta és erről szóló jelentésében ezt írta:

A panaszok alaptalanok és csak zaklatások. Az oláhok azért haragusznak az alispánra, mert az magyar nadrágot hord.

(Egy ellenzéki politikus azt tanácsolta a belügyminiszternek, hogy küldjön az alispánnak egy pantallót — és meg van oldva a nemzetiségi kérdés.)

Csendes választás.

Vorotnicze községben (Bereg megyében) bíróválasztásra ment ki a szolgabíró. A bíró választásra három ember jött el.

— Hát csak ennyin jöttek? ... kérdi a szolgabíró.

Ketten maradtak csak el — volt a válasz, — de azok elmentek lakodalomba muzsikálni.

Ekkor aztán a három választó egyikét megválasztották bírónak, a másikat törvénybírónak, a harmadikat esküdtnak, az elmaradt két muzsikusból pedig kitelt a képviselőtestület, bakter, a községi rendőrség, meg — a nagy közönség. — A megye alispánja elrendelte, hogy az ilyen községeket közigazgatásilag más községhez csatolják.

(1883)

„Nur der szolgabíró...”

Albrecht főherceg szerette, ha a katonák a gyakorlatról hazajövet énekeltek. Ezt a tulajdonságát ismerték a tisztek, azért a katonákat dalra ösztökélték.

Egy nyáron a Rákosról a 68. gyalogezred élén lovagolt be a fővárosba a főherceg.

Egyszer csak a többi közt rákezdik a fiuk a jó bakanótát:

Jaj de huncut ez a szolgabíró ...

A főherceg szemmel láthatóan megdöbbsent (hirtelen eszébe jutott egy másik nóta, amelyik ilyenféleképpen kezdődött) s odafordult a hadsegédéhez:

— *Was singen die?*

A hadsegéd megnyugtatólag intett a kezével:

— *Nur der szolgabíró...*

(Rexa Dezső)

Szárnyak helyett szárnyasok.

A gyönki főszolgabíró a kártékony madarak irtására úgy akarta serkenteni a vadászokat, hogy a „Bejelentést” csak akkor láttamozta késelem nélkül, ha a vadászjegyre aspiráló egyén három darab szarka szárnyait hozta be. Természetesen nem lehetett volna végleg senkitől megtagadni a vadászjegyet azért, mert ezt elmulasztotta, de aki nem hoz szárnyakat, annak azt mondták volna az irodában — bár erre nem került a sor —, hogy a főszolgabíró „jelenleg el van foglalva”, jöjjön később. Délután pedig az adóhivatalban nincs hivatalos óra! Ez a módszer egyébként rossznak bizonyult és megszűnt, mert visszaélésekre adott alkalmat. Ugyanis, ha az ellenőrző közegek a vadászati tilalom ideje alatt valakit puskával kint találtak a területen és igazoltatták, az illető, ha még nem volt nála vad, azzal védekezett, hogy főszolgabírói rendeletre „szarkákat” akar lőni. Egyébként az emberek rendszeresen behozták a szarkaszárnyakat és a főszolgabíró sohasem volt elfoglalva, késelem nélkül láttamozta a bejelentéseket. Egy szárazdi ember azonban vagy tényleg nem tudott szarkát lőni, vagy nem is akart, elég az hozzá, hogy egy szép napon 3 pár csirkével állított be a főszolgabíróhoz. Hamarosan ki is rukkolt huncutságával, mondván, hogy szarkákat nem bírt lőni, de azt gondolta, jó lesz, ha „szárnyak” helyett „szárnyast” hoz. Így mondta: „Anstatt Flügel Geflügel”. És ekkor bebizonyosodott, hogy szárnyak nélkül is lehet repülni, mert az illető azonnal kirepült és mar jól bent voltunk a vadászati szezonban, amikor végre nagynehezen mégis megkapta a vadászjegyet.

(Raj Oszkár)

Madárvédelem.

A járásban mindenki ismerte a főszolgabírónak két vesszőparipáját, a külsőségekben is megnyilvánuló pedáns rendet és a madárvédelmet. Egy alkalommal meglátja a főszolgabíró, hogy a bikaistálló mögött embermagasságú gazkórók állanak ki a hóból. Felelősségre vonja e rendetlenség miatt a bírót, aki gondolkodás nélkül kivágja:

„Kérem, főszolgabíró úr, ez a madarak miatt van, esténként százával jönnek ide a bozótból a tengelicek és pintyek, aztán szedegetik a kórok magját.”

A főszolgabíró mosolyogva hátat fordított a bírónak, aki ily könnyen feltalálta magát.

(Raj Oszkár)

A szórakozott th. bizottsági tag.

Dr. König Henrik Szeben megye főorvosi állására pályázott. Jelölték is, de kisebbségben maradt, mire ő az egyhangúlag megválasztott dr. Arz Ágost megválasztását megfellebbezte, mert az a bizottsági tag, kinek a névszerinti szavazás iránt 10 tag által aláírt kérelmet átadta, ezt a választás alkalmával elmulasztotta benyújtani s így ellenfelét felkiáltással választották meg. Felebbezéséhez az illető bizottsági tagnak egy bizonyítványát csatolta, melyben az elismeri, hogy a névszerinti szavazás iránti kérelmet azért nem nyújtotta be, mert azt egy másik kabátja zsebében ott-hon felejtette. A belügyminiszter azonban nem méltányolta a bizottsági tag szórakozottságát és a fellebbezést elutasította.

(1883)

Az elnyomott nemzetiségek.

Szeben vármegye törvényhatósága 1900 augusztus 16-án közgyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya a királyhoz születésnapja alkalmából intézendő felirat volt. Az állandó választmány azt indítványozta, hogy magyar-, német- és románnyelvű feliratot intézzenek a királyhoz s ezt az alispán a belügyminiszter útján terjessze fel. A felirati javaslatot és az indítványt vita nélkül, lelkes *éljen, hoch* és *szetredászka* kiáltással elfogadták.

(Az egykorú tudósító nagyon helyesen jegyzi meg: A lelkes kiáltások közül az „éljen”-nek ki kellett volna maradnia.)

Tb. községi esküdti kinevezés.

A Községi Közlöny 1883. évi egyik számában a „Kérdések és Válaszok” rovatában merült fel a tiszteletbeli községi tisztviselők kinevezésének kérdése, mely szószerint következőleg hangzik:

Kérdés: Több helyütt tapasztaltam a jár. szolgabíró által követett azon eljárást, hogy az általa kitüntetésre méltókká talált egyéneket tiszteletbeli községi tisztviselőkké (rendes tanácsbeliekké) nevez ki, abból indulván, hogy ha a főispánnak megyei, neki községi tbeli tisztviselőket gyártani szabad.

Minthogy én ily eljárást indokoló törvényt nem ismerek és a főispánnak törvényadta joga a megyében szerintem nem magyarázható oda ki, hogy hasonlót a szolgabíró községben gyakorolhat: kérdem a tek. szerkesztő urat, van-e egyáltalán joga a szolgahírónak, tiszteletbeli községi tisztviselőket kinevezni, esetleg mily törvény alapján?

Becses válaszát kérem.

Vágvölgyi L.

Válasz: Ez a legújabb absurdum, a miről közigazgatási téren hallok. Már azon eset, hogy *egy* főispán elég tapintatlan volt valakit tiszteletbeli alispánná (!) kinevezni, országszerte rengeteg hatót keltett, de hogy *egy* szolgabíró jogosítva érezhesse magát tiszteletbeli községi ihivatalok szervezésére, ez már sok még a tréfából is s nem is hiszem, hogy uraságod nem akar ugratni.

A palóc meg a monokli.

A nógrádi járás közszeretben álló főszolgabírója, Hetényi Rezső dr. monoklit visel. Nem passzióból, de egyik szemére rövidlátó s így sem a hivatalában, sem társaságban anélkül nem lehet őt látni. Egyik hivatalos kiszállásán, Borsosberényben az egyház és a község között felmerült pártbér-kérdésben tartott tárgyalást és mikor a tényállást tisztázták, még egyszer felszólította a jelenlevőket:

—Most tessék szólni, bárkinek bármi kérdése van, adja elő.

Feláll erre az egyik községi esküdt és általános figyelem között megszólal:

— Nagyságos Főszolgabíró úr, ha szabad, én kérdeznék valamit.

— Csak tessék, egészen bátran.

— Azt tessék megmondani, *már régen szeretném tudni, hogy minek az az üveg a bal szemén?*

Mozgósítás.

A csapatmozgósításra hazánkban már minden lépés megtéetett, hogy az esetleg kiütendő orosz-török háború esetére mi is készen legyünk. Mozgósítás esetén a főszolgabíró megkapja az egyes hadkötelesekre vonatkozó avizót, ennek kézbesítése után a legrövidebb idő, 48 óra alatt lesz köteles a hadköteles ezredénél megjelenni, aminek ellenőrzéséül a szolgabíró és jegyző, faluról-falura fognak jární és az ok nélkül elmaradókat, mint szökevényeket összefogdosni. Az ily szökevények haditörvényszék elé lesznek állítva, amely pedig nem kíméli a golyót.

(K. L. 1876.)

Kilakoltatott szolgabírói hivatal.

Az 1906-os nemzeti ellenállás idején történt:

Szepsi nagyközség közgyűlésében elhatározta, hogy *Abauj-Torna* megye ellen hátralékos bérösszeg megfizetése és a bérszerződés felbontása iránt pert indít, mert a község tulajdonát képező épületben elhelyezett cserhádi szolgabírói hivatal lakbérét a vármegye a dotáció megvonása miatt nem fizette meg a rendes időben. A község Bartalos János szepsi ügyvédet bízta meg az ügy vitelével. Az érdekes per a szepsi járásbírótság előtt folyt le. Az alperes vármegyét Gyulassy Gyula főszolgabíró képviselte, aki azzal védekezett, hogy vis majort képez a dotáció megvonása. *A járásbírótság a lakbérleti szerződést felbontottnak jelentette ki és elrendelte a szolgabírói hivatalnak nyolc nap alatt leendő kilakoltatását.* Az ítélet fellebbezésre való tekintet nélkül végrehajtandó volt. A kinevezett alispánhelyettes a községi jegyző ellen fegyelmi vizsgálatot indított, a képviselőtestületi tagok ellen pedig kimondta a vagyoni felelősséget.

A főszolgabírók funkciója a táblabírói korban.

Neves főszolgabíró volt a maga idején Bernát András Heves vármegyében. Nevét — többek között — egy verszetet is fenntartja, amelyet arról írt, hogy milyen sora is vagyon a főszolgabírónak?

Az ország gyűlése, cancellária,
 Bellicum, nagytanács és a kamara;
 Hát a sok menykő ágens (s tanácsosok),
 A judex curiae és personalis:
 Hát még a királyi tábla s a sok referens;
 Közgyűlés, kisgyűlés és a sedria,
 Esztendőben négyszer a fixa judicia;
 Hát még a sok úriszék, deputatiók,
 Kérések — oblatum és subsidium,
 Gombostő-pénz, velitesek, honorárium.
 Hát a katonaaállítás, — insurrectio,
 Forspontok, transennák — és az útcsinálás.
 Magazinum, hidépítés és favágatás,
 No még a sok echibitum s indorsata;
 Panaszos — tolvajok — inquisitio,
 Háztörések, lólopások és a reláció,
 A sokféle conscriptio és még a sémmarium:
 Ezekből ami csak származhatik,
 A szegény főbíró nyakába varratik.
 Ha pedig mind el nem végzi, scontroba megy neve,
 Gyakorta gyalázzák, többször meg is szólják,
 Méltatlanul főispánnál ugyan bevádolják,
 Innen a sok jövés, menés — s végre — nagy salárium!

Fontos határozat.

„Nem kismérvű izgatottság uralkodott Nagy-Küküllő megye 1881 novemberi bizottsági közgyűlésén. Lemnek község képviselő-testületének fontos határozatáról volt szó. A gyűlés előtt a bizottsági tagok kisebb-nagyobb csoportokban beszélgetve, adtak kifejezést nézetüknek. Ki pártolta, ki ellenezte a község határozatát. „Nem lehet” — monda egy jól meghízott úr — „a mai szűk világban ily pazarlás”. „De kérem” — viszonzá egy vékony hang, — „tekintetbe kell vennünk sok évi hű szolgálatot, a drágaságot”. És a vékony úr nézete általános helyeslésre talált. Végre is a felhozott indokok méltánylásával a közgyűlés helybenhagyta Lemnek község azon határozatát, hogy a gyepmester évi fizetését 2 forintról — 4 forintra emeli fel.”

(Községi Közlöny.)

A nemzeti ellenállás idejéből.

Az 1906. évi nemzeti ellenálláskor a törvényesnek el nein ismert királyi biztosok kinevezett tisztviselőkkel pótolták a szolgálatukat megtagadó régi vármegyei tisztviselőket. A törvényhatóságok természetükben ezeket a kinevezéseket nem tekintették érvényeseknek. Ebben az időben történt, hogy Ung vármegye alispánja Zemplén megyénél megsürgetett egy ügyet. Átiratára az alábbi választ kapta:

Zemplén vármegye alispánjától. Szám 1483/906. alisp. Alispán Urnák, Ungvár. Tárgy: T. J. illetősége. A nemzeti ellenállás örve alatt működő anarchia főfészke a tisztikar, amely egyáltalán semmiféle kötelességet nem teljesít. Ez okon folyó év február hónap 7-én kelt sürgető megkeresésnek ez idő szerint eleget nem tehetek. Sátoraljaújhely, 1906 február hónap 9-én. (P. H.) Alispán helyett: K. S. főjegyző.

Lőrinczy ungmegyei alispán erre a levélre az alábbi átiratot küldte Zemplén megye alispánjához:

Ad. 7766V906.

Ung vármegye alispánjától.

Méltóságos *Dókus Gyula* cs. és kir. kamarás alispán urnák,

Sátoraljaújhely.

Mai postával „Zemplén vármegye alispánjától” felirattal ellátott hivatalos borítékban a mellékelt átiratot kaptam. Ezen hivatalosnak látszó átiratot alispán úr helyett valami „K. S. főjegyző” írta alá, illetve látta el nyomott kézjegyével. Miután arról, hogy Zemplén vármegyének ilyen nevű főjegyzője lenne, hivatalos tudomással nem bírok s miután az átiratom Zemplén vármegye alispánja hivatalos bélyegzőjének lenyomata is rajta van, azt kell feltételeznem, hogy az alispáni hivatalos pecsét illetéktelen kezekbe került és az visszaélésekre és társhatóságok félrevezetésére használtatik fel.

Ezt kell feltételeznem az átirat minősíthetetlen hangjából is, amely Zemplén vármegye tisztikarának a nemzeti ellenállásban tanúsított önfeláldozó s az egész országban a legmelegebb elismerés és csodálattal találkozott hazafias magatartását oly modorban merészkedik feltüntetni, mely hang és modor tisztességes embertől nem származhatik.

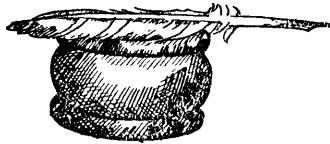
De ezt kell feltételeznem még azon körülményből is, hogy az átiratot nyomott kézjeggyel van ellátva, holott ilyennek használata a vármegyei ügyviteli szabályzat értelmében és dr. Némethy Károly belügyminiszteri tanácsosnak „A közigazgatási eljárás egyszerűsítését magyarázó munkája” II. kötetének 183. szakasza szerint határozottan tiltva van.

Ezek alapján az eredetiben idemlékelt átiratot azon kérelemmel küldöm meg Méltóságodnak, szíveskedjék saját hatáskörében nyomozást indítani az iránt, ki legyen ez a magát Zemplén vármegye főjegyzőjének nevező és feltüntetni akaró valaki? (Az előadottakból következtetve, minden valószínűség szerint valami rovottmultú iparlovag, ki a társhatóságok félrevezetésére Zemplén vármegye alispánjának pecsétjével visszaél.)

A nyomozás eredményéről szíveskedjék annak idején engem is értesíteni, hogy a még netalán érkező hasonló átiratokat, a visszaélést elkövetett egyén ellen megindítandó büntető eljárásnál leendő felhasználás végett Méltóságodnak megküldhessem.

Ungvár, 1906 február 12.

Lőrinczy alispán.

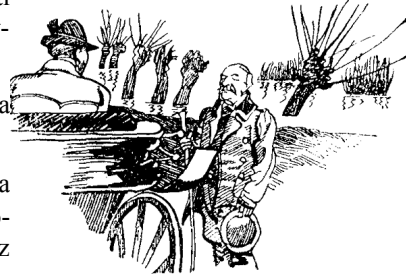
|| | | |
E L O L J A R O S A G
=====

Óvintézkedés.

Árvíz fenyegeti a tiszamenti falut. A szolgabíró kiszáll a helyszínre és kérdi a bírót:

— Tett valami intézkedést a veszély ellen?

— Hogyne, kérem — feleli a bíró —, kidoboltattam, hogy további intézkedésig ne locsolják az utcákat.

Vétójog.

Volt a Felvidéken egy község a kilencvenes években, mely mindössze tizenöt házból állt. Ilyenformán a falu minden férfia viselt valami hivatalt. Csak a kocsmáros volt az egyedüli, ki nem tartozott a községi előjárósághoz.

Történt egyszer, hogy a községi előjáróság összeült tanácskozni valami ügyben. Már mindnyájan egy véleményen voltak, amikor fölállott a kocsmáros és kijelentette:

— *Én pedig, mint a falu népe, ezt nem engedem meg!*

Csak tapintatosan.

Egy székely faluban új körorvost választottak, de a község népe sehogysen volt megelégedve a választással. Nem tetszett nekik az új orvos.

Egyre nyaggatták hát a bírót, hogy valahogy adná tudtára az orvosnak, hogy jobb lesz, ha elpályázik innen.

A bíró teljesítette volna szívesen a kérésüket, mert neki magának se tetszett az új orvos, de nem tudta, hogyan mondja meg neki. Végre agyafűrt székely eszével kieszelt valamit. Elment az orvoshoz és szapora pislogással mondta:

— Jaj, doktor úr, fáj a szemem, de nagyon!

Az orvos megvizsgálta, de nem talált rajta semmi kórtünetet. Megkérdezte hát:

— Nem gyanítja, hogy mitől fájdult meg a szeme?

A bíró ravaszul válaszolta:

— Jaj, dehogynem! Azt hiszem, hogy a falu átka fogott rajta. Az egész falu népe megátkozott ugyanis, hogy vakuljak meg mind a két szememre, amiért nem láttam, hogy micsoda rossz doktort hoztam a nyakukra.

(P. N.)

Kinek kell az akasztófa.

Szokolca szabad királyi város az úgynevezett régi jó időben az akasztófát a többi városok mintájára házilag kezelte. Ami úgy értendő, hogy a város piacán gyönyörű szép akasztófát emeltetett, faragott kölábakba ékelve, gyönyörű sárga színre festve. Mőd nélkül büszkék voltak a szakolciaiak az ő akasztófájukra.

Abban az időben statáriális módon végeztek a nagyon elszaporodott lóköttökkel és így történt, hogy egy szomszédos város hatósága egyszer néhány napra kölcsön kérte a iszokolciaiak szép akasztófáját. Összeült a város tanácsa és kimondotta a nevezetes határozatot, amely még ma is olvasható a Városi levéltárban. A határozat így szól:

„Az akasztófa kölcsönzése megtagadtatik. Indokolás: Az akasztófa kizárólag csak nekünk és a mi fiainknak használatára készült.”

A tordai gőzeke.

Szép Erdélyország kedves kis városa Torda, rólad is sok tréfát csináltak a gondtalanabb idők tréfamesterei. Megtörtént-e, nem-e, nem fontos, nem rosszakarat szól az ilyen apró csipkelődésekből.

Ott történt állítólag Tordán (ahol a fahídra fel van vésve a megnyitás évszáma s alatta a felírás: Épült itt helyben), hogy az egyik uradalom engedélyt kért a várostól, hogy gőzekéjét a fahídon áthuzathassa. Sokáig nem kapott választ, a szántás sürgős volt, fogta magát a tulajdonos, áthuzatta gőzekéjét engedély nélkül.

Persze erről tudomást szerzett a magisztrátus s pár nap múlva megérkezett a hivatalos rendelet: *Miután a fahíd oly rozoga állapotban van, hogy azt a nagy terhet nem bírja ki, — felszólítatik az uradalom, hogy az engedély nélkül átvitt gőzekét három nap alatt húzassa vissza a túlsó partra.*

Lólevél.

Az eladó neve és lakása, megye, város, falu	A kíséző neve lakhelye és személy-leírás	A vevő neve és lakhelye	A ló leírása	Különös ismertetőjelek	
Csonka Misa golyhó Igazán faluba	Termete: Isten Arca: van Orra: is van Különös ism. jelek: az égen lesznek	Nem tudatják.	Nagyság: nem lehet Szin: fakó Ivar: nem Életkor: 9 Használata: kevés	Jelek	Bélyegek
				itt nincsenek	vaannak néha a zsidónál
				Kiadta: Igazban 1880 január 6. Börös József bíró	

Aki jobban indokol, az csal.

A ludasi vasútállomás tövében egy holttestet találtak. Ki lehet ez, ki lehet ez, találgatták sikertelenül, amikor délután odavetődik egy cigány menyecske, aki a halottban az ő nagybátyját ismerte fel. Nem más ez, mint az öreg Kolompár Mózes, öreg cigány Dormándról.

A község eltemette a cigányt s másnap átírt Dormánd község elüljáróságához, hogy az öreg Kolompár Mózes eltemetésével felmerült 26 korona 58 fillér költséget mielőbb megküldeni ne terheltessék.

Dormánd község jegyzője azonban minden sürgetésnek konokon ellenállva immár kilenc hónapja, hogy egyáltalán nem is válaszol a ludasi jegyzőnek. Mikor utóbbi aztán már feljelentéssel fenyegetődzik, végre elintézte Ludas megkeresését.

Dormánd község nem hajlandó Ludas község 26 korona 58 filléres követelését megtéríteni, mert először a tetem megtalálásakor a járási székhelyre küldött küldönc díja az országos bűnvádi alapot terheli. Másodszor, mert az ötszöri harangoztatás, nemkülönben a szemfedő költségei, mint feleslegesek, az ingyenes temetés költségeinek méreteit és kereteit túlhágják, harmadszor, mert a nagyméltóságú m. kir. belügyminisztériumnak 33.567/1876. számú elvi jelentőségű határozata értelmében a talált hulla temetési költségeit a viszonyosság elvénél fogva, mindig az a község tartozik viselni, amelyiknek területén a tetem találtatott, végül negyedszer, mert öreg Kolompár Mózes, itteni illetőségű és lakos cigány, ma reggel községünkbe *holtrészezen bár, de egyébként viruló egészségben hazaérkezett.*

(Jelenszky Kálmán.)

Sz. kir. Nbánya város tekintetes nemes Tanácsához alázatos esedezése a bentírt éjjeli őröknek

a legállandóbban tartó tél hideg idejét kegyes atyai tekintetbe vévén egy-egy öl fának kegyes kiadatása mellett díjmentesen.

Tehtetes nemes városi Tanács!

E nemes város alantírt éjjeli őrjei bátorkodunk legmélyebb tisztelettel esedezeni — miszerint méltóztassék kegyes atyai tekintetbe vévén legállandóbban tartó iszonyatos tél hidegét — kegyesen egy-egynek egy-egy öl tűzifát díjmentesen adadni, egész tisztelettel

Nbányán 1880. Febr. 10-én.

alázatos szolgálai
(Névaláírások.)

A szarvas ló

1552/861. sz. alatt kiállított marhalevél.

Egy ló, 3 éves, daru szőrű, fennálló szarvú, füle jegyes. H. Bagos 1891. stb.

Szathmári
s. jegyző

Faragó Bálint
esküdt bizonyítja

4315. tanszámok
4415.

H i r d e t - m é n y .

E város közönsége értesítetik, hogy a nagyméltóságú magy. kir. belügyi miniszter úrnak f. évi július hó 6-án 51.200 sz. a. kelt rendelete alapján a középeurópai egységes időszámítás f. évi augusztus hó 1-től városunkban is behozatván, a toronyóra ezen időtől kezdve a vasúti időszámítást fogja mutatni, a közép-európai idő és a helyi időszámítás között fennálló 24 percnyi különbséget kiegyenlítése céljából megrendeltetett, hogy a toronyóra naponként egy-két perccel visszaigazíttassék.

Kassán, 1892. július 16-iki tanácsülésből.

Münster Tivadar
kir. tan. polgármester

Kötélverő számla.

*Az Tóth Keszi község részére készült kötélgyártó munka az ár-
jegyzete Osztrák pénzben egy sárba eresztő kötél az ára 1 f.....1 f
összes 1 f*

*Horváth József s. k.
Kötélgyártó mester Felső Iregyhé*

Bírói bizonyítvány.

Mely Hittel Érdemüleg mint Kösegi Előljárók által Kiadatik Hogy Kóny Izidor Nagy Kálnai Mint ösvegy anya Melet segéd vegyes kereskedő Boldban Szükséges Gabonát Szándékozó Léva város piacznán Denem mint Gabona Kereskedő Bizonyítjuk.

Kelt nagy Kálnán Augusztus 11. 1885.

Suba Lajos bíró

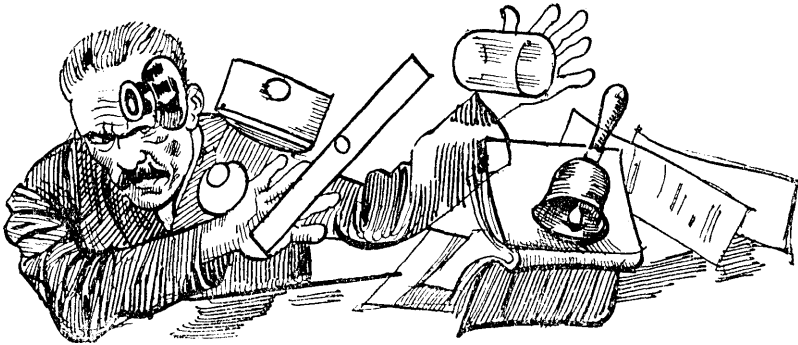
Községi bizonyítvány.

Mely allurírott hogy Mali Ádám, Lóczi születésű volt Himlő Betegségbe egész 5 hetik: Avval bizonyítunk mint községi előjáróság, és községi pecs: kiadjuk bizonyítványomat.

Kelt Lóóczon 1887. Martius 14.

Mali Vincé bíró

Több tárgy nem lévén . . .

Egy háromszékmegyei kisközségben a képviselőtestület ülését parázs kis botrány zavarta meg.

Az egyik képviselőtestületi tag összeveszett a községi tanítóval és miután érveivel nem sikerült a nyakas tanférfiút kapacitálnia, dühbe gurult és ami a kezébe akadt: tintatartó, levélnyomó, pohár, csengő, azt mind egymásután a tanító fejéhez vagdosta.

A gyűlés persze félbeszakadt, különben is már a vége felé járt. Amikor aztán újból megnyílt az ülés, a képviselőtestületi tagok nagy többsége azt kívánta, hogy — örök időkre megbélyegzendő a magáról megfeleledkezett embert — a botrányt a jegyzőkönyvben meg kell örökíteni. Ezt el is határozták. Amire a jegyző meg is írta a dolgot a jegyzőkönyvben, mégpedig a következőképpen:

„ . . . Ezután A. K. képviselőtestületi tag a nyílt ülésen összeveszett R. L. képviselőtestületi taggal és minden tárgyat a fejéhez vágott. Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért.”

Erkölsi bizonyítvány.

Melynek erejénél fogva hivatalos hitelességgel igazoltatik miszerént Tóth Járó Miklós n. guti lakos erkölsi tekintetben mint ki ezideig kisebb nagyobb lopásokkal szennyezte be életét melyért a törvény teljes szigora szerint több ízben évekre terjedő időkiig büntette is volt undok fertelmes családi életét verekedésre kitoró indulatos fenyegetődzéseit és számtalanszor elkövetett tolvajlásait tekintve úgy ismertetik mint a legerkölcstelenebb egyéniségek egyike s szeméből is rossz lelkének több nemű bűnökkel befertőtött mocska látszik jelenben úgy mint cseléd kondás minőségben szolgálatban van azonban alattomos lelkének bűnös tettek elkövetésére elrejtett titkai ismeretlenek. Vagyona nincs.

N. Gut 1883. Márczius 4.

Az előljáróság.

Ki ad többet?

Boldog község jómódú gazdáinak igen nagy lévén a tehénállománya, a vármegye elrendelte, hogy a község még egy „tenyészapaállatot” tartozik beszerezni. Hosszas levelezés, húzódozás után végre komoly intelem jött a vármegyei gazdasági felügyelőségtől, hogy „... amennyiben pedig az előjáróság nyolc nap alatt be nem jelenti, hogy a bikát megvásárolta, a község költségére az be fog szereztetni” stb.

De erre már Petrovics József bíró uram is kivette a pipát a szájából és megvakarván füle tövét oda nyilatkozott (némi bevezetés után), hogy hát mégis csak szétnézünk no valahol.

Eppen nyolcadnapra hirdette a gödöllői koronauradalom tenyészállatainak szokásos árverését, felkészült tehát a bíró harmadmagával, hogy elmennek — ha már annyira muszáj — bikát venni.

Ott állnak az istálló előtt, kivezetnek egy jó állású bikát, megtetszik.

— No sógor, ezt mindjárt meg is vehetjük.

De nem ment ám olyan egyszerűen a dolog. Volt ott egy idegen úr is, ügylátszik neki is megtetszett a jószág s a boldogiakra mindig ráigért. A bíró se hagyta magát, bár az egyik társa óvatoskodott:

— Sok lesz már érte sógor.

De a bíró már benne volt, elragadta az árverési láz, csak ígérte az öt koronákat. Mikor már ő is megsokalta az idegen úr erőszakoskodását, odahúzódott melléje:

—Tekintetes uram, ne verje már úgy föl az árát, drága lesz az a bika, pedig nekünk nagyon nagy szükségünk van rá.

—Már én azt se bánom, akármibe kerül, de megveszem.

—De minekünk kell az a bika, mert hát meg is büntetnek érte, ha meg nem vesszük.

Az idegen néz egy darabig, aztán rosszat sejtve megkérdi:

—Nem boldogiak maguk?

—De bizony azok vagyunk. Honnan tetszik tudni?

—Honnan tudom? Én vagyok a gazdasági felügyelő — *én is maguknak szántam ezt a bikát . . .*

(1906).

Akiknek nem felelnek meg a törvények.

Az esküdtszék felállítására idején minden községben össze kellett írni az esküdtképes egyéneket. Egyik községben az előjáróság segítségével írja a jegyző a lajstromot, azaz csak írná, de alig kerül bele valaki, mert 10 éven belül majdnem mindenkinek volt büntetése. A jegyző új ember lévén, kérdi:

— Hogy lehet az bíró úr, hogy itt mindenki büntetett előéletű?

A bíró egy kis gondolkodás után így felel:

— *Hát kérem az úgy van, hogy nekünk nem felelnek meg a törvények, mert úton-útfélen belénk ütköznek.*

(Gyány Ferenc)

Az árvizsgáló bizottság figyelmébe.

Udvarhely megye Zombor község elöljárósága és communitása 1875 február 2-án gyűlést tartván, ennek 13. sz. alatt hozott határozata jegyzőkönyvének tanúsága szerint következőleg hangzik: „Azon panaszok terjesztettek fel az elöljáróság elébe, hogy a községben levő kovács és varga mesteremberek igen magas árban dolgoznak, mire az elöljáróság és communitás jól megfontolása után íá nevezett mesteremberek részére a munkájok után a következő árat szabta ki: hogy a kovács mesterembereknek fizettségük egy pár „szántóvas kiveréséért vagy nádalásáért 60 kr., egy pár vas élezéséért 6 kr., egy fejsze acélozásáért 10 kr., egy darab lóra való patkó megcsinálásáért 2 kr., egy pár csizma megvasalásáért 8 kr., egy kerék megvasalásáért minden kézségével együtt 80 kr., egy ráf felhúzásáért 50 kr.

A varga mesterembereknek fizetendő egy pár csizma fejeléséért rámáson 60 kr., nőnek egy pár rámás csizma fejeléséért 50 kr., egy pár csizma félig való talpalásáért 12 kr., szimplán fejelés 40 kr.”

Minek a fürdő?

Makó város egyik érdemes képviselője a város 1889. évi közgyűléséi: így tiltakozott a városi fürdő felállításá ellen:

19 évig laktam a Maros partján s ez alatt sohasem fürdöttem mégis élek, hát akkor mire való volna a közfürdő?

Pártoljuk a hazai ipart.

Hajdúnánás község képviselőtestületéhez egy külföldi nagy gyár kérvénye érkezett.

A külföldi gyár nagy gyártelepet akart építeni a község határában és az építkezéshez ingyen telket kért, mert amint memorandumban ékesen és meggyőzően kifejtette, ennek a gyárnak létesítése és üzembeállítása kiszámíthatatlan előnyöket szerez a községnek és roppant elő fogja mozdítaná a község vagyoni gyarapodását.

A kérvényt a képviselőtestület megtárgyalta és ott minden vita nélkül elhatározták, hogy a „német” kérésének helyt nem adnak, telket nem adnak, ingyen telket pedig pláne nem adnak.

Egy kis fejtörést okozott azonban, hogy mi módon indokolják meg végzésüket, mellyel a külföldi gyár kérését elutasítják. Végre is hosszas eszmecsere után megszületett a rövid megokolás, mely szólott szórói-szóra a következőképpen:

„A kérvényező kérelmével elutasítandóinak találattik, az építendő gyár részére ingyen téliek nem adatik. Minekutána a község a gyárat feleslegesnek tartja, mert az csak arra jó, hogy a házi és gazdasági cselédet a becsületes gazdától elszegődtesse. *Már pedig cseléd most is kevés van és ami van, az is szemtelen*”.

(1900)

A hordágy.

Az 1886-iki kolera idején országszerte igyekeztek megtenni a szükséges óvintézkedéseket. A csorvási elöljáróság is kapott egy szolgabírói rendeletet, mely szerint „a vasúti állomásnál egy hordágy tartassák készletben.” A község bírása e rendeletnek akként felelt meg, hogy minden vonathoz kiküldött egy rendőrt. A jegyző ezt látva, figyelmeztette a bírót, hogy tán csak nem az a szándéka, hogy az esetleg érkező betegeket a rendőr a hátán hordozza be? A bíró megfontolta a dolgot s magához rendelt egy asztalost. Másnap aztán megjelent az állomáson a rendőr egy feketére mázolt, jókora — koporsóval. Az emberek eleinte szörnyűködve futottak szét, majd kíváncsian kérdezték:

— *Mire lesz az a koporsó Czira bácsi?*

— *Koporsó? Én is annak néztem, de a bíró úr azt mondja, hogy — hordágy! Ez az ablak rajta meg bizonyára arra való, hogy a beteg a pipáját nyújthassa ki rajta, ha éppen füstölni való kedve volna a nyavalyásnak.*

A körütekintő számvizsgálók.

Ó-Becsén 1886-ban egy érdemes férfiút az elöljáróság meg akart jutalmazni, de nem tudtak címet találni a jutalmazásra. Vettek tehát tőle egy bikát s ennek árát 200 forintot kétszer fizették ki az illetőnek saját aláírása nyugtájára. Látható ez az 1886. évi községi számadások 811. és 1046. számú tétele alatt. A számvizsgáló bizottság tagjai azonban nem hagyták ezt észrevétlenül, mert beadott jelentősökben megemlítik, hogy a 811. sz. alatti nyugtáról hiányzik a bélyeg. A képviselőtestület pedig elrendelte, hogy „a nyugta láttassék el a kellő bélyeggel.” A 200 forintos összeg kétszeres kiadása nem volt olyan fontos, mint a hiányzó bélyeg.

A lucskai vízpuska.

Lucskára új tűzifecskendőt vásároltak. Nem jószántukból, de szigorúan elrendelte a vármegye, hát meg kellett lenni. Mikor a szép új fecskendőt a lakosság meglátta, Ion nagy bámulás. Sokkal szebbnek találták a négy kereken járó, csinosan festett fecskendőt a jegyző úr kocsijánál s egyik atyafi kieszelte, hogy a jegyző úr még elhasználja ezt a szép készüléket kocsijá helyett. Hogy ez ne történhessék, a rudat kivették s egyik biztos embernél helyezték el, az így megrudtalanított vízpuskát meg jól elzárták. Nemsokára tűz ütött ki. Nosza hadd lássa a község népe, mit ér az új szerző! Nem volt sehol a kulcs, be kellett törni a zárt helyiség ajtaját: ekkor meg rúd nem volt. Ki ide, ki oda szaladt a rúdert, de mire előkerültek vele, a tűz már elaludt. Sokáig szegyenltek a dolgot, de volt is rá okuk, mert a szomszéd falubelieknél szállóige lett: „*Féltik, mint a lucskaiak a vízpuskát*”

(1888)

Egy régi bíró.

Nyitra megye Kisvárad községében a falubírójaként Rosszival Mihály, 40 évi szolgálat után, tekintettel 70 éves korára, 1883-ban lemondott hivataláról. Rosszival hosszú és példás szolgálata elis-

merésével a Ferenc József-rend keresztjét is megkapta, a község pedig nagy lelkesedéssel „tisztelbeli” bírájává kiáltotta ki.

Működése alatt a községben állítólag végrehajtás nem fordult elő.

Nincs egyenlőség.

Győr városában 1907-ben új vásárteret létesítettek és ez alkalommal történt, hogy a virágzó dunántúli Városban különbséget tettek vidéki és helybeli marhák között. A város ugyanis, hogy a közönség jobban eligazodjék, két táblát készíttetett. Az egyik táblának az a felirata:

Bemenet a vidéki marháknak

A másik táblának meg ez:

Bemenet a helybeli marháknak.

Nincs rá adat, vajon a marhák el tudták-e olvasni a felírásokat?

Súlyosbító körülmény.

Egy erdélyi község elöljárósága a büntető bíróság megkeresésére erkölcsi bizonyítványt állított ki, amelyben a többi között ez is áll:

„Vádolt verekedő részeges ember és még hozzá az apja adóvégrehajtó is.”

(1888).

Csongrád város múltjából.

Régi újságokban gyakran találunk érdekes eseteket a vidéki közigazgatásból. A fejlődni sokáig nem akaró Alföld ma már szép megyei városában történt a 60-as években, midőn a kormány biztosokat küldött az Alföld városaiba, hogy a fáültetés célszerűségéről s hasznosságairól a lakosságot meggyőzzék, a fásításra rábírják, — eljött egy Csongrádra is. A városház termében összegyűlt lakosság előtt a biztos hosszasan magyarázott. Egy órai beszéd után felel egy tanácsnok, a közvélemény tolmácsa, következő szavakkal:

„Tekintetes erdőcímén lévő kimutatás úr! más tartományokban szoktam járulni szavazatommal, de jelenleg nem kebelezek.”

A biztos újabb érveinek egész sorozatát vette elő, hogy a tanácsnok beszédét helyeslésekkel kíséző népet meggyőzze. — Mire a tanácsnok újólág ezt monda:

„A maga szavallatjánaik tapasztalatja mutatja, hogy értekezlet je hiába való”.

A biztos újabbi megjegyzéseit a népvezér ezen szavakkal szakítá félbe:

„Elég az előadás!” — S a termet odahagyták.

És Csongrád község nem fásított, sőt ezután bírāja, Bagí Jósef tanácsára, sártengerben úszó utcáinak padlóit is felszedette a városházának fűtésére; — rendezett tanácsát megszüntette; az utcai kivilágítást, mint feleslegest, eltörölte.

Ilyen is volt?

Vojtek község előljároi azt az újítást hozták be községükben, hogy előző évi működésökről terjedelmes jelentést készítettek és ezt a községi képviselő tagok közt kiosztották. Az 1883. évi jelentésből kitünik, hogy a községnek az év végén egy krajcárnyi adóhátraléka sem volt, sőt 3 frt. 94 krnyi túlfizetéssel zárta le adó-főkönyvét. De legszebb az, hogy az összes köztartozásokat végrehajtás nélkül szedték be.

Két előljároság egy községben.

Sopron megyében 1863-ban volt egynéhány határ, mely két politikai községet foglalt magában: egy külön keresztény és egy külön zsidó politikai községet. Nem hitközséget, hanem politikai községet. Nagy-Mártonban, Kis-Mártonban a zsidóság külön város volt a városban. Más volt a bírāja, esküdte, jegyzője, hajdúja és éjjeli őre a keresztényeknek és más a zsidóknak. Önálló helyhatóság volt a ghetto: szűk utcájával, ódon nyirkos házaival és a lakosait megállító, szombatos tilalomfával. A vármegye már egyszer meg akarta szüntetni ezt az állapotot, de a minisztérium a régi állapot fenntartása mellett döntött.

Ha lanyha a felhajtás.

Vásártartási jogot engedélyezett a minisztérium Hosszúmező községnek 1880-ban. Még eddig soha vásarak nem lévén, az előljárásság az első vásárt méltó ünnepélyvel akarta megnyitni.

Vettek egy hordó bort, melyet a cédulaház előtt csapba ütöttek, hogy abból szabadon ihasson minden vásáros s ezáltal mintegy le lesznek kötelezve az azutáni hosszúmezői vásárok látogatására.

Csakra volt már ütve a hordó, az előljárásság pedig a cédulaház hosszú asztak körül kellő komolysággal és ünnepélyességgel helyet foglalt, várta a vásárra jövőket.

Csak várnak, csak várnak. Már közel 10 óra, nem jön senki, majd itt van a dél, még sem érkezik egy lélek sem a vásárra.

Már most mit csináljanak, hogy a nagy készülődés és ünnepélyesség kárba ne vesszen?!

A főbíró indítványára elhatározták, hogy a csordát a legelőről azonnal a vásártérre kell hajtani, a kisbíró pedig kidobolta, hogy minden igavonó marhával bíró ember azonnal jelenjék meg ökröstől, lovastól a vásárban s estig álljon mindenki marhája mellett, mintha vásárban volna. Ez annak rendje és módja szerint meg is történt.

De hogy fogják kitüntetni a vásár forgalmát írásban?

Ezen is segítettek. Ott helyben elhatározták, hogy a községi kasszába 1 frt 75 krt vásárvédelem címén bevételeznek.

Indokolt-e az ugatás?

Egyik erdélyi lapban jelent meg ez a hatósági hirdetmény 1908-ban:

„Figyelmeztettetnek az *ebtulajdonosok*, akik eltűrik, hogy kutyáik minden igazolt ok nélkül üvöltssenek és ugassanak, hogy a 360. § értelmében megbüntettetnek.

A polgármester.”

Verselő bíró.

A torontálmegyei Muzslya község bírója, Takács József, nemcsak a bírói pákáit forgatta, hanem a lantot is pengette. Bizonyosság erre az a vers, melyet az újév alkalmával Rónay Jenő főispánhoz intézett. A vers így fejeződik be:

El nem mulaszthatom ezen újév napján,
Éljen méltósága, Rónay főispán,
Méltóságos neje vele sok években,
Boldogítsa a ki fent van az egekben.

Kegyesszemeimet felfelé emelvén,
Azt kívánom én ez újévnek reggelén,
Áldd meg édes Jézus, akinek ezt írom,
Felső Muzslyán ép úgy, miként tul a síron.

Közbiztonság Sárbogárdon.

Mióta Sárbogárdon az éjjeliőrök megszaportattak, írja 1877-ben a Sz. és V. c. hírlap, a hirdetett „selyem-bandaról” semmit sem hallani. Hanem ugyan keményen is bánnak ám az atyafiakkal, kiket gyanú terhel, azokhoz éjjel az örvezetők több ízben bezörgetnek, mire az illető gyanús egyénnek gyertyát kell gyújtani s magát megmutatni, hogy csakugyan honn van; aztán az örvezetők bemennek a szobába, vajjon nincs-e más ott esetleg elbújva? Ha pedig az illető nincs lakásán, midőn az örök megnézik, másnap a bíróság szoros kérdés alá veszi, hogy hol volt ezen időtájban s ha kellő világos feleletet nem ad, bebörtönöztetik. Erélyesen fogott a város előljárósága a banda elfogatásához, mihez segédkezet nyújt a város úri osztálya is; amennyiben önkényt ajánlkoznak fel örvezetőkül, kettő-kettő mindkét városrészben. De van is sikere az erélyességnek, mert este 7 órakor már az atyafiakat mind ágyban találják, nem meri még a fejét se kidugni a takaró alól s ha az ör ablakán zörget, azonnal „Tessék kérem átossággal” szóval ugrik ajtót nyitni.

Geometria.

Ó- és Újfalu két szegény község, templomot akart építeni, még pedig közösét. Az egyezés megtörtént s elhatározták, hogy az istenháza & két falu közt középen aljon. De hol van *a* faluk közt az a közép? Sok mérés és tanakodás után megszólal az egyik bíró:

— úgy lesz az jó, hogy én meg az újfalusi bíró komám kicseréljük a kutyáinkat s déli harangozáskor elereszszük: *a hol a két kutya tanálkozik, ott állják a templom!*

(1878)

Sepertem eleget . . .

Három napra el akart a bíró távozni az erdőre fáért, a jegyző ebbe csak úgy egyezett bele, ha eltávozása előtt aláírja azt a mintegy harminc darab vagyontalansági bizonyítványt, amelyet a jegyző adótörlésekhez még az éjjel szándékozott megkészíteni. Megállapodtak, hogy a tanácsterem nagy asztalán fogja a bíró az aláírnivalókat találni.

Be is állít hajnalban a bíró a tanácsterembe, ahol a kisbíró éppen a reggeli takarítást végezte; neki ült a dolognak s nagy nyögések és izzadások között aláírt már vagy hármat, amikor így szólt a kisbíróhoz:

— Gyere má' Pálya, én má' belészakadok, irkáld má' te, én majd addig kisöprök.

(Jelenszky Kálmán)

Fele-fele.

Egy szavazattal bukott meg a jegyző indítványa a képviselőtestületben, mire a jegyző felháborodásában azt találta mondani: — A képviselőtestület fele marha!

Nagy Ion erre a felháborodás, különösen a plébános úr fakadt ki e miatt és követelte, hogy a jegyző úr kérje meg a képviselőtestületet.

A jegyző hirtelen felháborodásával védekezett, hajlandónak nyilatkozott bocsánatot kérni a képviselőtestülettől, kijelentvén, hogy a képviselőtestület fele nem marha.

Lett is általános kibékülés, sőt még az indítvány is keresztül ment.

Indokolt képviselőtestületi határozat.

A bírót oda utasítják az alólírott képviselők, hogy ha eladja a községi bikát, szintén a bika árán bikát vegyen, hogy Drégely Palánk egyes lakosai ezen bika hiánya nélkül fajzás irányában nevelési hibát ne szenvedjenek.

(1887)

Rátót.

Nem hiányozhatnak a gyűjteményből a jó rátótiak, akikre anyyi mindent ráfogtak már.

Ők voltak azok, akik a falu bikáját föl húzták a templom tetejére, hogy hadd legelje le ott a füvet; a létrát is ők vitték keresztül az erdőn, de még a görbe rúdon is ők vágtak eret, hogy majd attól kiegyenesedik. Legutóbb pedig az esett meg rajtuk, hogy mikor a határukon keresztül építették a vasutat, a mérnökök föl is mérték és kicövekeltek az útját, aztán a szolgabíró keményen meghagyta az előjáróknak, hogy a cövekekre jól vigyázzanak, nehogy valaki ellopja. Mikor aztán tavasszal kijöttek a mérnökök, nem találták a cövekeket a rátóti határban.

— Hát miért nem vigyázott kend a cövekekre? — ripakodik az építő mérnök a bíróra.

— Soh' se tessék haragudni! Megtakarítottuk mi azokat, ott vannak a község házában a kamarában, mert azt parancsolták, hogy vigyázzunk rájuk, *nehogy ellopja őket valaki.*

(1891)

Illetőségi ügy.

A fővárosban ápolás alá került Sch. Karolin elhagyott csecsemője. A főváros tanácsa az ápolási költségek megtérítése végett az anya illetőségi helyét, Zseli község előjáróságát hívta fél. Az előjáróság e megkeresésre a következő választ adta: „Sch. Karolina oda való illetőségű, a hol utoljára tartózkodott és a hol gyermekét kapta. A költség viselésére tartozik nem a zseli község, hanem azon férfiak akik vele voltak, ha pedig ezek nem képesek, tartozik azon város, melyben gyermeke lett, vagy azon tanács, mely olyan romlott személyeket és házakat főtart és pártol; igen igazságtalan lenne, ha a falusi nép a városi nép romlottsága után felmerülő költségeket tartoznék viselni. Töröltessenek el a romlott házak és kevesebb lesz olyan romlott személy és kevesebb olyan haszontalan költség.”

(1883).

Az erélyes mérnök.

Beregszász város rendezett tanácsa 1884-ben a kir. adófelügyelő által az adóbehajtás erélyes eszközlése végett hozzá intézett rendelet folytán elhatározta, hogy az adóvégrehajtások teljesítésével a városi mérnököt bízta meg, aki ezt a szakmájába éppen be nem illő megbízatását teljesítette is.

Szemelvény egy könyöradománygyűjtési könyvből.

írni és olvasni tud.

Különös ismertető jele: Mindkét szemére vak.

Az etyeki szüret.

„Úr Isten mondd, hogy legyen világosság Etyek községének és megnyílnak az előljárátság szemei! Add kezökbe a világosság fáklyáját, hogy megláthassák mellette a fegyveradó és vadászati adóról szóló törvényeket és ihlesd meg szent lelkeddel jegyzőjüket, mutasd meg nekik azon szakaszokat, melyek szerint ingyen lövöldözni és még kevésbé embeerekbe lövöldözni nem szabad.” A „Székesfehérvár és vidéke” című lap sóhajt fel ekként, midőn az alábbi esetet közli: Heim József hegyőr minden egyes szőlőtulajdonost, midőn az a szüretet megkezdi, üdvövéssel tiszteli meg, mely alkalommal, hogy a borraivalót jobban kiérdemelje, a puskába serétet is tesz. Hanem a sok borraivaló is megárt néha, amint ezt október 10-én Heim bácsi is bebizonyítja akkor, amidőn Péter Ádámné asszonyságot és szőlőtulajdonosnőt nézte napnak és úgy megtalálta tisztelni a szüret emlékezetére, hogy ő 12 serétet, fia pedig a 6 dísz-serétet még ma is magukban hordják, ha csak meg nem könyörült rajtok emberséges, helyben nem lévő orvos.

(1876)

Rossz szándékú nyulak.

Egy közgyűlésen afelől folyt a vita, vajjon a szőlőpásztoroknak szükséges-e a puská vagy nem? Többrendbeli csűrés-csavarás után végre felállt az egyik képviselő s így érvelt: Miután a szőlő legtöbbet szenved a (nyulaktól s a nyúl is, a minit átlépi a sövényt, rossz szándékból teszi, így a nyúl is törvényt áthágó tolvajnak tekintendő s mint ilyen bekisérendő, de mivel a nyúl a szép szóra nem hajlik, lelövendő: én tehát t. közgyűlés azt indítványozom, hogy a szőlőpásztorok az említett ok miatt puskával járjanak.

Felirati jog.

Szigetbecse képviselőtestülete a „községi jegyzőket zugirá-szokká declaráló 96. §.” ellen felirt a törvényhatósághoz, amely kérvény azonban az 1880. év november hó 16-án kezdődött megyegyűlésről elkésvén, azt a járási szolgabíró a következő végzéssel küldötte vissza:

„3995/880. sz. a. f. év november 16-án megnyílt őszi közgyűlésre elkésetten jelen beadvány oly értesítéssel adatik vissza, Sziget-Becse község képviselőtestületének, hogy a törvényhatóság legutóbbi közgyűlésén Maglód község képviselőtestülete által benyújtott — teljesen hasontárgyú — kérvény nemcsak visszautasítva lón, de az illető jegyző erős megtámadtatásban részesült; nem csak azért, hogy a felszólamlás egy oly tanácskozmányi megállapodás ellen, mely még törvényjavaslat erejével sem bír, nagyon idő előtti; de különösen azért, hogy az egyedül a belügyi kormányzatra utalt községi képviselőtestület hivatva nincs a jegyzők magánérdekében! felszólamlásra annál is inkább, mivel a jegyzői egyesület testületi kezdeményezése hamarabb fog sikert szerezhetni, hathatósabban tolmácsolhatja a jegyzők kívánalmait?”.

*

Több temesmegyei község, névszerint Bruckenau, Kalácsa, Ninczkyfalva, Szakálháza, Varjas, Német-Bencsek, Detta, Vojtek, Kis-Becskerek, Freidorf, új-Bessenő, Merczyfalva, Blumenthal, Liebling, Keresztes és Német-Ságh 1876-ban feliratot intéztek a képviselőházhoz, melyben az árvaügy országos és végleges rendezésére szolgáló törvényjavaslat előterjesztését, továbbá a hagyatéki tömegek egy részének községi kezelés alá bocsátását sürgetik.

*

Vájta község a képviselőházhoz 1880-iban intézett feliratában kéri: a statárium behozatalát az országos botrányokozók megbüntetésére; a józan ésszel ellenkező főrendiház megszüntetését; és adó-és törvénykezési reform behozatalát.

Kombinált címzés.

Orsova község eljárásága a magyar nyelvet fokozatosan vette használatba. Magyarnyomtatású levélboríték alatt küldte leveleit, de azon csak a nyomtatott szöveg magyar, amiből akár olyan furcsa cím is állt elő, amilyent a főváros I. kerületének eljáráságánál volt alkalmam látni: *Tekintetes Gemeinde-Gericht des I. Bezirkes in Budapest.*

(1883)

Sorozás Beregben.

— Jöttek-e önkéntesek a sorozásra? — kérdi a főszolgabíró. A beregszászi bíró készségesen felelt:
— Jöttek instálom alássan, — oda vannak kötve a lőcshöz.

A miskolci hordárok.

Jó néhány évvel ezelőtt egy miskolci vállalkozó engedélyt kapott arra, hogy a városban a hordárintézményt meghonosítsa. Nemsokára hat hordár jelent meg a népesebb utcasarkokon, vadonatúj veres hordársipkával.

Erre aztán a legközelebbi városi közgyűlésen egy erősen ellenzéki szellemű városatya meginterpellálta a polgármestert, hogy „miért tűri azt, hogy az új közszolgák kijelölt állomáshelyeiket minduntalan otthagyják és ide-oda szaladgálnak az utcákon?” Majd konkrét indítványt terjesztett elő, mely szerint „meghagyatik a hordároknak, hogy állomáshelyeiket otthagyni nem szabad!”

Szótöbbséggel meghozták a határozatot és másnap már hiába adták át a szerelmesek a hordár kezébe a rózsaszínű leveleket. A hordár nem mozdulhatott el a kijelölt sarokról. Harmadnap pedig eltűntek a hordárok Miskolc utcáiról.

Tekintetes Fő Szolgabírói Hivatal!

Az óhajtó sürgetős 1852 M ... en született fiók, hadi törvény szerint állítandók Ujonczok az Anyaegyház könyvéből hivatalos kivonat, T. Fő Szolgabírói Hivatalnak ezennel elküldetik.

Kelt M ... en 1871 Octob. 28.

A Ch.
plébános.

A Budapesti Közlöny 1870 márc. 11-iki számában közzétett egyik körrendeletéből:

„És a hitfelekezeteknek e buzgóságából származó iskoláikhoz való ragaszkodásának következménye, hogy erkölcsi nemes szándékukkal egyensúlyban nem álló anyagi tehetségeik hiánya miatt a gondjaikra bízott híveik nevezetes részét a törvényben megszabott mérvű iskolai oktatás jótéteményeiben részesíteni nem tudhatván, egyházaik ily tagjai mind magukra, mind az egyházra, mind a nemzetre nézve, úgy is mint a közjólét emelésére szolgáló tényezők el vannak veszve.”

A bűnjel.

A csendőrös egy lefoglalt hamis ötkoronást adott át a községi előljárásnak, mint bűnjelét. Gondosan elhelyezték a pénziszekrényben és vigyáztak rá, nehogy valódi nemes társai közé keveredjék. Egyszer azután megérkezett a kir. ügyészség rendelkezése, hogy az előljárátság küldje be hozzá a hamis pénzt.

Az elküldésre vonatkozó rendelkezés kiadatott és a hamis ötkoronást be is küldték — *postautalványon*.

(Püspök Imre)

Modern forma.

*Kelt Petrila 1891 9/10
tekintetes Magyar Királyi
Fü adó Hivatal úr Kirem
Szípen Kilttem 8- án Egy dara
b uruk vásárlás Szerzűdis
Mert a Kit Leányomtól
Kűldtem el az Posta hivatalhoz
is az 20 Hűsz Kraicár kül visz
addot 10 tizet is az levél Czak
10 tiz Kraicáral adodot fel is
is Kirem Szípen az tekintetes Magyar kir
ályi Fő adó Hivaftal urat Ertesiten
i Hogy Meg teceti Kapni
Boczánat Kirek Hogy Kird
dist tesztek mert En mán
így maradok. Legalázatosabb Szolgája
Suszták Mihály által.*

*Czim: tekintetes Magyar Királyi
Füodó Hivatal úr
Hátszeg és utolsó posta Hátszeg*

Nagyon sürgűs.

Ebadóösszeírás.

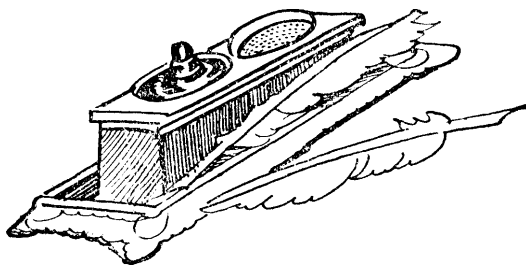
Egyik községben az ebadó kivetéshez szükséges összeírással megbízott elől járó a következő összeállítást adta be a községi jegyzőnek: „Tek. Kutya adókivető Bizottság! Következő összeállítást, melynek helybenhagyását kérem. *A községi elöljáróság — egy kutya. A községi jegyző — egy kutya, A községi orvos — egy kutya. A községi tanító — egy kutya. Összesen négy kutya.*

Tekintetes Buzai Körjegyző úr!

Én hány rend kütem a zembereknek menyen az megyei ut hogy hor-dosz-küt és ük nem akar — körém szöpen — maga csinái mit akarsz — üngemet nem akart engedelmeskedni.

Keltú Kapor 1886—1/8.

allázatos Szolgája
Marginian Pantilimom Kapor-biro

A KISBÍRÓ

Névnapi meglepetés.

Bobály János községi rendőr nagyon figyelmes volt. Névnapi, születésnap, évforduló el nem múlt, hogy ne gratulált volna. Boldogult Gaál Eteknek például egy országos vásáron nem tudott hamarjában mit mondani, nagyot tisztelgett és feszes vigyázz-állásban mondta: Nagyslágos ügyvéd úr! — boldog vásárt kívánok.

József-nap reggelén — bizony egy kicsit hangosak voltunk előző éjjel — ő volt az első, aki bejött az irodába és szokásos katonás hangon kívánt boldog névnapot.

— *Köszönöm János, fogja, igyék maga is egy pohár bort.*

— *Köszönöm alássan. Ezt a jelentést pedig alázatosan kérem átvenni.*

Hát nem feljelentett csendháborítás miatt!?

Árlejtés a kisbíróságra.

A csányi előljáróság 1880-ban az üresedésben volt két kisbírói hivatal betöltésére árlejtést tartott. Megjelentek az ajánlkozók a községházán és felhangzott a kérdés: Ki kér kevesebb bért? Szép számmal gyűltek össze a kisbíró-jelöltek, minek következtében a község árlejtéssel elérte, hogy 206 forinttal olcsóbban jutott kisbíróhoz, mint amennyi elő volt irányozva.

A XVI-ik századból

Regősök jöttek a községbe, este előadást tartanak, készséggel ki doboltatjuk, még egy műsort is adnak a kisbírónak, hogy el ne felejtse, hogy XVI. századbeli magyar dalokat fognak énekelni. Ki is dobolta hűségesen:

„Itt vannak a regősök, akik a tizenhatodik századnál szolgáltak, de már csak négyen vannak.”

Az éjjeliőr versei.

A régi világ egyik kedves emléke, a „bakter”-vers is kiment már a divatból. Valaki leirtatta a vajasvajtai éjjeliőrrel a magakészíttette rigmusokat, amelyeket eredeti kézirat nyomán közlök.

1.

Halja möga háznakura
Tizetütöt márazóra
Jézus neve dicsértessék
Szüzmárijja tisztöltessék
Tizetütöt márazóra.

2.

Tizenegyet ütöt azóra
Boldogságos szüz marija
Segiesminköt mindön Jóra
Tizenegyet ütöt már az óra.

3.

Tizenkétórai kiáltás nincs
merakissértetők akkor járnak.

4.

Éjfélután ütöt égygyet
Máregynappal értünk többet,
Agygyunk hálát az Istennek,
Éjfé után ütöt égygyet.

Éjfélután óra három
Ha alusznak ennem bánom.
Énmár csak az ucczát járom
Szentháromságot imádom
Éfélután órahárom.

5.

Éjfélután órakettő,
Dicsértessék ateremtő
Szüzmárijja légy segítők
Éjfélután órakettő.

7.
Ádventi orakijjítás:
Nigyazora fölkeljenek
Harangszóra ébreggyenek
Szentmisére készüljenek
Nigyazora fölkeljenek.

Az áthelyezett vásár.

A Marci kisbíróval történt, hogy mondom neki:

— *Dobold ki azt is, hogy Túrán szombaton lesz a hatvanadnapi vásár.*

— *Értem kérem álássan.*

Hallom ám, amint a községháza előtt dobol s utána fennhangon hirdeti:

— *A hatvani vásárt az idén Túrán tartják.*

A vers vége.

Egy gazdának a tehene megdöglött. A kisbíró a húsmérést kido-
bolta, de a saját stílusán szólva, ezekkel a szavakkal: „*Császár András*
uram tehenének vérit vették — két garason mérik fontját — a kinek
pénze van mehet — vehet — ehet”. Hanem Csiszár uram panaszt
tett, *hogy* őt a kisbíró dobszóval kifigurázta, csúffá tette. A kisbíró
12 botütésre ítélték. Kiállta, de mikor fölkelt, kijelentette, hogy:
„*Ezt én bírók uraimék nem akceptálok!*”

(1891)

A hat köteles.

Békevilágban történt a népfelkelő lajstromok összeállítása idején.
Aszódon akkor még a község külső részén a dobos tótul is közhírré
tette a hirdetményeket, persze ő maga végezte el azok fordítását is.
Így esett meg, hogy az 1880-ban született hadkötelesek jelentkezésére
való felhívást dobszó mellett kihirdetve, a tót műfordítás magyarrá
visszafordítva, akként hangzott, hogy: „*1880-ban ezen a vidéken szü-*
letett hat köteles mester, aki tud valamit róluk, jelentse a községházá-
nál, jutalmat kap”.

A sokcímű kisbíró.

Ne mondjuk, hogy csak ma éljük a hangzatos címek idejét, sze-
rettük azt mindig az emberek. Akinek pedig nem jutott, csinált magá-
nak, mint az alsó-hámosi kisbíró, aki következőképpen írta alá nevét,
— ha az ideje megengedte:

Tomaga István alsó-hámosi posta-vezető, m. kir. orvosságkihordó,
szétkezelő és figyelmeztető, jelentés megindító és községi kisbíró s a
többi privát főmestere a községi uraknak és népeknek általa.

(1887)

András beugrott.

András egész nap nem mutatkozott. Roppant mérges voltam rá,
de kíváncsi is voltam, vajjon mit fog mondani, mert nagyon lelemé-
nyes ember volt, mindenre azonnal¹ tudott válaszolni. Egyszer csak
megjelenik András, jön befelé az udvaron.

— *No, most meghazudtatom, figyeljenek csak* — mondja a bíró.

— *Te is jókor jössz!* — ripakodik rá. — *Két kocsi oláh cigány*
járt üt, nekem kellett velük bajlódnom. Te meg nem is mutatod
magad! .

— *Tekintetes uram, most jövök a váci határból, odáig zavartam a cigányokat, még a botomat is összetörtem egyiknek a hátán.*

Mondanom sem kell, hogy cigányoknak híret se láttuk, de András beugrott.

Toloncolás.

De sok baja van a vasút mellett fekvő községeknek a Budapestről kitoloncolt gyanús elemekkel! A toloncállomáson előre meghatározott napon kell átvenni az érkező vonatnál a toloncot, aki aztán többnyire a legközelebbi vonattal megy vissza a fővárosba.

A községbe minden héten hoztak egy féllábú csavargót, akit néhány kilométerrel távolabb fekvő községbe kocsin kellett kiszállítani. Az ilyen fuvar nem sok, talán 80 fillért lehetett érte felszámítani, azt is megtérítette félév végén a belügyminiszter, mégis bosszantó volt, hogy az atyafi nyugodtan kocsikázott minden hétfőn, mert természetesen nem maradt illetőségi helyén.

András, a toloncokat fogadó kisbíró nagyon dühös volt rá, de úglátszik gyakorlati észjárású ember volt, mert egyszer ezzel az indítvánnyal állt elő:

— *Tekintetes uram, nem volna jó, ha ennek a csirkefogónak, mikor meghozzák, adnánk 80 fillért, aztán nem kellene neki kocsi?*

— *De András, ez nem lehet, mert nekünk el kell számolni a fuvar... .*

— *Annál jobb, tekintetes uram, így még keres is a község rajta hetenként 80 fillért.*

Ruha teszi az embert.

Dicsény községben megüresedett a kisbíróság. Sok pályázó volt, mert az állás nemcsak fizetéssel járt, hanem szép egyenruha, sőt kard viselése is emelte annak díszét.

Az állásától megvált kisbírónak le kellett vetnie a rangot jelentő ruhát, pedig alig egy hónapja csinálta a lugosi szabó. Éppen ez utóbbi körülmény adta az előljárásának az eszmét ahhoz, hogy az állás betöltésénél akként intézkedett, hogy „*az lesz az új kisbíró, akire a ruha minden igazítás nélkül ráülük*”.

ÓH AZOK A HALOTTKÉMEK!

Halottas bizonylat

*hogy a sesták lajos 14 éves
Evang. Hitel a typho celebrari fho
elhalt.*

N. bányá 1879. Május 20.

Roth Jakab s. k.

gyakorló orvos

*„Folyó hó 22-iki éjjelén a Deb-
recenből Kecskés pusztára gyalog
haza menő, ittas állapotbani nsgs.
G. úr egyik kerülője — az úton
megfagyott.”*

*A kubai vasúti állomás melletti kertben ma reggel egy embert föl-
akasztva találtak. Kiléte teljesen ismeretlen. Kiejtése után németnek
tartják.*

Itt helyben, a községben X. Y. jómódú ember hirtelen felakasztotta magát. Tettének oka részint ismeretlen, részint betegsége. A hulla további intézkedésig az elkövetési helyen függve hagyatott. Intézkedés kéretik.

(Thuzsér községből.) A halál oka: saját akaratyábul történt kötélre akasztotta magát. — Észrevételek: Ászt kötöték a lányrúl, hogy rossz lett az bacsu fíjátul, a fíju anyja meg rá járt piszkolni a lyánt, oszt szégyelte.

Halottvizsgálati jegyzőkönyv.

1. A halott neve: *Motuz János halott gém.*
 2. Családi állapota: *szárazbetegség.*
 3. Állása vagy foglalkozása: *hosszú betegeskedés.*
 4. Kora: *földműves.*
 5. Vallása: *férjezett nő.*
 6. A halál oka: *Dr. Körper Filip.*
 7. A kór neme: *római katolikus.*
 8. A gyógykezelő orvos neve: *természetes halál.*
 9. A halál napja és órája: *október 20-án délután 2 érákor.*
 10. Az idő melyben a halott eltemetendő: *október 18 éjjel 1 órákor.*
- Kel Sipkin, 1880. október 22-én, a vizsgálat napján.*

Maco Katalin meghalt.

Orvosi látlet.

Paraskia Almásfán Dimitri Almásznak felesége petroszov: ház sz. 156. a felesége azt állítja: hogy a férje Dimitri rögtön nekijött, megtámadta és megakarta fojtani és hogy az emberek a szomszédba sekitségére nem elősiettetek volna minden esetre életvége je lett volna: relata re fem:

A sebészeti vizsgálat alkahnával találtam az egész nyakát vöröses féle benyomások karmolások mint következtetem az ujjaku: erőltetése oka, a hátán jobb oldalát, kék vöröses duzzadások a jobb előkaron a csukló irányában megsebesült.

Vélemény.

Az asszonyra nézve a megtámadás fertelmes volt, de minthogy máig egészen helyre van állítva, ennélfogva minden életveszedelem elmúlt s súlyos testi támadás tekintenem kell könyű fokú.

Petrovoszello 31/10. 1883.

Dr. Policzer Fülöp s. k. községi orvos

Természetes halál.

A halottkém egy fejbevert ember halottvizsgálati jegyzőkönyvének „észrevétel” rovatát hosszas megfontolás után ekként töltötte ki: „Nem vette észre, mert hátulról ütötték le”.

Sőt, a halált „természetes halál”-nak minősítette. Mikor ezért őt az orvos felelősségre vonta, legnyugodtabb hangon válaszolt: „Már csak természetes, hogy meghalt, ha így fejbevágták”.

Orvosi látlet.

F. hó 20-án d. e. 10 órakor Varga István 42 éves rékasi lakoshoz orvosi segély végett hivatván, vizsgálatom eredménye az vala, hogy jobb vállizülete mellső oldalán a kulcscsont táján tenyérnyi nagyságú sárga elszínelést szemlélttem. Mozgási kísérleteknél pedig a vállizület külső és belső pontjain fájdalmat tanúsított sérült.

Orvosi vélemény.

Ezen sérülés odalökés a vagy tompa tárggyal való megrángatást képez, melynek begyógyulására 10 nap szükséges.

Kelt Rakáson, 1885. június 20.

Halotti szemlézés.

Melly alkalommal tisztán kitűnt hogy Zsebeházy lakos Kováts János vellő-bénidásban elhült, és miután a halál természetes volt, annélkül hogy semmi erőszak vagy védelmező jelek nem voltak tetszésére, eltemetheti.

Kelt Zsebeházán 187A. július hó 18-án.

Kekesy.

Orvosi bizonyítvány.

D. M. álitólag az 1868 években jobb alszárán puskagolyóval megsebesitetett, mostanában az alszárnak nyílta és daganata, mely tartós folytan kötelességének végképen eleget nem tehet, ezennel alulírott által hitelés jeleül tanúsítatik. NSzombat 1881+ évi Január hó 21-én.

Dr. W. J., s. k., NSzomb. járás: körorvos.

(50 kr blyg.) Ezennel bizonyítottom múlt évi Augusztus Elején Lábszár Gyulladással ötett Gyógyítottam, m. p.

Orvosi vélemény.

Az 1888. évi május hó 16-án Gerencsért községben felvett hullaboncolási jegyzőkönyvből kitűnik:

1. *Hogy a megvizsgált újonnan született gyermek hullája időn át anyaméhében hordott és tökéletesen alkalmas volt életet születésen túl jentartani.*

2. *Születés után élt valószínűleg kísérletet tett a lélegzésre.*

3. *Ha a születés után élt volna, a hullának az előre halalt rothadás mint a halál okát nem lehetett meghatározni.*

Végtére pedig mondható hogy 6—10 napig vízben feküldhetett.

Kelt N Szombat 1888 évi május hó 25-én.

Dr. W. J. s. k. véleményadó és bonczvezető

Halottvizsgálati bizonyítvány.

1. A meghalt neve: *Geremik Jós*
2. Állása vagy foglalkozása: *özvegy.*
3. Lakása: *H. K. Pályi Nagy uca 91 szám-,*
4. Születési helye: *nyír Megyés*
5. Kora: *1008 éves.*
6. Vallása: *Református.*
7. A halál oka: *nem.*
8. A kór neve: *Rigi korhadás.*
9. A gyógykezelő orvos neve: *nem.*
10. Észrevételek: *nem.*

Kelt H. K. Pályi 1886.

Használ-e az oltás?

Halottkémi jelentést szorongat a kezében egy öreg asszony és benyit a jegyzői irodába.

— *Halottjuk van néném?* — kérdi a jegyző.

— *Meghalt a kis onokám tekintetes uram, pedig hogy zavartak a tavaszon, hogy muszáj beoltani, hát el is vittük, pedig mondtam a lányomnak: Ne vigyétek, úgy se használ az semmit.*

— *Jó, jó, lelkem, mutassa csak, mibe halt bele szegény?*

— *Hát leesett a szekérről és keresztül ment rajta a kerék.*

Halottkémet vizsgáztat a járásorvos.

— *Aztán miről tudja meg, hogy valaki tényleg meghalt?*

— *Hát kérem arról, hogy sírnak a hozzátartozói.*

A BÍRÓ ELŐTT

A dunántúli bölcS Salamon.

Egy dunántúli községben egy kerékpáros elgázolta egy embernek a libáját. A károsult nagy lármát csapott és kijelentette, hogy addig nem engedi tovább a biciklistát, míg az kártérítésül három pengőt nem fizet, a kimúlt libát pedig magával viheti. A kerékpáros csak két pengőt volt hajlandó fizetni és a libát is a károsultnak akarta hagyni. Minthogy nem tudtak megegyezni, elmentek a községházára, magukkal vivén a korpus deliktit is. A bíró előtt megismétlődött a sikertelen alkudozás, végre is a bíró a következőleg oldotta meg a kérdést:

— *Ugyebár* — szölt a károsulthoz —, *maga három pengőt akar és a libát átengedi a kárttevőnek, maga pedig* — fordult a kárttevőhöz — *két pengőt ajánl fel és a libát. Hát adják csak ide nekem a két pengőt és a libát.*

A kárttevő odaadta, mire a bíró kihúzva a saját zsebéből egy pengőt, hozzátette a kettőhöz és mind a hármat odaadta a károsultnak.

— *Hát rendben van a dolog* — szölt a megjelentekhez. — *A kárttevő fizetett két pengőt, a károsult kapott hármat, a liba pedig az enyém lett. Menjenek békességgel tovább.*

Jogos panasz.

Jámbor képpel állít be a sásdi főszolgabíróhoz egy magyar.

— Egy kis jelentéstételelem lenne, tekintetes uram.

— Hát csak ki vele, mi a baj?

— Nem egyéb, megkéröm alásan a tekintetes urat, csak az, hogy a szomszéd a szőlóm gyepűjét kivágta. Ügen röndös, szép gyepű volt pedig.

— Hja barátom, akkor perelni kell. Menjen a járásbírószághoz és ott adja elő a panaszát.

— Vótam én ott mán, megkövetem, pörültem is akkurátosan, el is ítélték a szomszédot, de olyan embör, hogy nem nézi a törvényt.

— Hát most is háborgatja kendet?

— Most ippen nem bánt, de megígérte, hogy...

— No hát, ha csak ígéri várja meg míg ismét kivágja a gyepűt, aztán újra perelje be.

— De nem várhatom már azt meg.

— Aztán miért nem?

— Mert a szomszédot ma reggel agyonütöttem.

A kondorosi bíró.

Dérczy Ferenc kondorosi bíró 1880-tól már húsz éviig viselte tisztségét, miikor Őfelsége a koronás arany érdemkeresztel tüntette ki. Régi, attilás, zsinóros, kordován csizmás magyar volt, a szabadságharcban Bem mellett küzdött s vitézségeért hadnagyi rangot kapott.

A békési szocializmus tanulmányozására kiküldött kormánybiztos, Reiszig János, Kondoroson a képviselőtestülettel folytatott tanácskozáson azt találta mondani Dérczynek:

— *Ha pedig akkor beszél, mikor a főispán jelen van, — álljon föl.*

A bíró erre így felel:

— *Megkövetem, azt már nem teszem, inert itt én vagyok az elnök, az pedig ülve marad. A többiek fölállhatnak, legföljebb akkor maradnak ülve, ha én megengedem.*

Az utolsó kívánság.

A szegedi rendőrkapitány előtt mezőrendőri kihágással terheltén állt egy tanyai magyar.

— *Tilosban legelt a kend lova. beismeri-e?*

— *Nem tagadom, —* volt a válasz.

Az ítélet el is hangzott nyomban.

— *Öt korona pénzbüntetésre ítélem.*

A tanyai ember megütközve néz a kapitányra:

— *Még hogy én fizessek öt koronát?*

— *Hát természetes, hiszen beismerte a kihágást!*

— *Dehogy volt az kihágás kérem. Az úgy volt, hogy beteg volt a szegény pára. Nagyon megsajnáltam, mert sokáig volt hűséges szolgálóm. Hát... az utolsó kívánságait akartam teljesíteni, mikor a tilosban jóllakattam szegényt friss, harmatos füvel...*

Testisértési bizonyítvány.

A tanú panaszlása a hogy jötek a zuton Túró László és liés László és Malaneteszkó László és a hogy jot liés Lászlónak a kézibe két korszó, Túró László szép szóval kirte tüle egy korszó, liés László nem akart adni, a kor jötek Túró László közeledd a korszóhon, de a korszó nem tört egy sem, akor liés László szidot Túró László, azután Túró László szidot liés László, Túró László akor fonáson ütöte liés László akor fogta Túró Lászlónak a nyaka és egy korszóval odavágta a fején, akor Túró a másik korszó is törte.

Tanú

Malaneteszkó László Vancsa Pável
nevirot Pálinkás György

Jogcím, az van.

A Koburg-hitbizomány pusztavacsi birtoka önálló nagyközség. Természetesen az uradalom főintézője hivatalból a községi bíró is, az uradalmi és községi pénztárnok azonos személy, a négy kerületi intéző tölti be az esküdti tisztséget. A nagymajor a központ. Itt történt, hogy a csendes nyári éjszakákon egy béresgyerek esténként kiült az istállóajtóba és harmonikázott. A nagy csendességben az egész pusztán hallatszott sokszor éjfélig is a harmonikaszó, ami a nyitott ablak mellett aludni akaró főintézőt roppant bosszantotta, — nem tudott aludni.

Behivatja egy szép reggel a gyereket a jegyzői irodába és igen rövid úton így intézte el a csendháborítást:

— *Te! Ha még egyszer este, harangszó után harmonikázol, akkor mint bíró becsukatlak, mint főintéző pedig elcsaplak!*

Tizenháromforintos bankó.

Szomtagh Pál mesélte, hogy a hatvanas években egy deliquens pénzhamisítás miatt került a bíróság elé. A bíró a tárgyaláson nagyot nézett, mikor a bűnjelet elővette, — az tizenhárom forintos bankó volt.

— *Azt még megérteném, ha száz, vagy tíz forintos bankót hamisít, de hogy az ördögbe jutott eszébe éppen tizenhárom forintosat csinálni?*

— *Kérem alássan tekintetes bíró úr, éppen annyira volt szükségem.*

Zsebekben nem lehet foglalni.

Egy váltótartozás iránti perben a szombathelyi törvényszék az alperes ellen végrehajtást Sopronban, Pápán, Bécsben, a zsebében vagy egyebütt találhatók készpénzére, értékpapírjaira és egyéb ingó vagyonára elrendelte. A semmitőszék a végzést megsemmisítette, kimondván, hogy végrehajtás a marasztalt félnek zsebében található tárgyakra el nem rendelhető.

(1881)

Halálos fenyegetés.

Alsónémediről kocsin jártak be Pestre, mikor még nem volt autóbusz, de még vicinális sem a közelben. Az öreg kántornak is dolga akadt, kényelmesen elhelyezkedett a kocsin, de egyúttal az ülés alá egy pár csomó szüzdoháayt is tett a pesti ismerősök részére,

A soroksári vámnál jön a pénzügyőr és kitűnő érzékkel benyúl az ülés alá, kihúzza a dohányt. Hiába tiltakozott az öreg, rövid úton ráhúzták a bírságot, ott nyomban le kellett fizetni 3 forint 50 krajcárt.

Nagynehezen előszedi a pénztárcáját és kiolvassa a pénzt. Mikor kész volt és gondolkozik befelé, a fogai között mormolja:

— *Ezért meg kell valakinek halni!*

Nosza lett erre izgalom. Még ilyent! A hatóság közegeit életveszélyesen fenyegeti. Jegyzőkönyv, feljelentés, bűnügy lett a dologból. A főtárgyaláson a vádlott így védekezett:

— *Három forint 50 krajcár sok pénz csak így kifizetni, hát mikor kifizettem, mindjárt azon gondolkodtam, hogy ezt valahogy pótolni kell. Én kántor vagyok, egy búcsúztatás temetésért éppen annyi jár nekem, hát véletlenül hangosan mondtam, hogy: ezért valakinek meg kell halni. Magamba mondtam aztán, hogy: akkor már ingyen temetem, mert hogy ezt a pénz ki kellett fizetni.*

A törvényszék elfogadta a védekezést és a vádlottat felmentette.

Becslevél.

1892. év Május 5-én Braun Simon Patóházi lakos felszóllítására Patóházán az Erdőrészei földjén levő búza vetésen levő kárt megbecsülni.

Találtunk kárnak nevező helyen két véka búzának megfelelő búza vetést.

Ezen kártételt mi tiszta lelki ismerettel vettük fel,
Patóháza 1892. Május 5-én

*Hiripi János e. k.
Kánya Ferenc k. v*

Boszorkányos elintézés.

A fehérgyarmati kir. járásbírósnál, mint telekkönyvi hatóságnál, 1883 október 1-én egy örökeladási szerződés alapján tulajdonjog bekebelezés iránti kérvényt nyújtottak be. A kérelmet a járásbíró 1640. sz. alatt hozott végzéssel még aznap el is intézte, még pedig nem soron kívül, hanem sorrendben, minden sürgetés nélkül. Ugyanazon napon a telekkönyvi bekebelezést a telekjegyzőkönyvbe Bartha István telek jegyzőkönyvvezető be is vezette és a végzést az érdekelteknek aznap kézbesítették.

Végzés.

1440

— sz<

1884.

Miután tekintettel arra, hogy a kérdéses és bekebelezni célzott ingatlan nem képezik a kérdésbeli eladók tulajdonát, amelyet — tekintve hogy zár alá való vételüknek bejegyzése az 1229/884- sz. kérvény β ugyanily számú ítélettel eszközöltetett, mégis tekintettel arra, hogy ezen ingatlan azért — mert, tekintve hogy a térrajz nem a tk. rendt. szabályaihoz megfelelőleg készítettet, végül tekintve, hogy a szerződést Dómján Imre egyik vevőfél aláírni elmulasztotta — mind ezen és ama körülmény tekintetbe vétele mellett, hogy a kérvény és a nyilatkozat két tanú jelenlétében nem előttemeztetett — a kérelem helyt nem fogfalt.

Kelt 1884 stb.

H. kir. aljbíró.

Ítélet.

1471/888.

Rácز Mihály tanító szeptember 28-án bejelenti, hogy egy csürhére járó süldőjét midőn az este a csürhéről jött, a Fischbein József szekere eltaposott.

Ennek következtében Farkas Sámuel csürhés megidézttetvén s Rácз Mihály tanító úrral azt állítják, hogy a szekér Fischbein József volt, Fischbein József is megidézttetvén, kitűnik, hogy neki ökre sincs, hanem Fischbein Albertnak van ökre.

ítélet.

Bár a kertség elnöke által kiküldött becsüsök a sertést 12 frtra, a Fischbein József cselédjére becsülték, Rácз Mihály ebbeli keresetének hely nem adható Fischbein József és Albert cselédjeikkel felmentetnek.

Indok.

1. Fischbein Józsefnek kire becsültetett, ökre sincs.
2. A Fischbein Albert cselédjére és ökrére is csak egy tanú van, a ki azt állítja, hogy ökörszekeret látott ugyan, de a béresre nem állítja, hogy az volt-e vagy sem.

S. Esküt tenni egyikre sem teszen.

Szoboszló október 14. 883. P. H.

Kircsi Gábor alkapitány.

Tek. Kir. Járásbíróság!

Tek. Kir. Járásbíróság!

Lang Ferenc helybeli (felső-szölnöki) lakos f. évi September hó 7-én reggeli 7 óra tájban lakásom s illetve principalis uram, ki ez időben nem volt hon — lakásomhoz jöve engem, mint alázattal alólírottat a házbeliék nagy botránkozására Labritz Iván, Labritz Ivánné szül. Rapos Teresia, Csuk József h. sz. 113. Rozgonyi Antoine szül. Kovács Mária stb. helybeli lakosok előtt a kezében levő erős botjával ütötte, verte s úgy testem épségét, mint pedig becsületemet sértő kifejezéseivel gázolta, — különösen pedig oly szilárd és komoly kifejezésekkel élt, miszerint bennem saját életem és testem épségét veszélyeztető súlyos sértés közvetlen bekövetkezése iránt alapos félelmet gerjesztett; mit fokozza a szándékának végrehajtása érdekében általa elterjesztett hír s ama tettehez hasonló cselekedete fog ismétlődni s mindaddig kitűzött céljához halad, mig azt el nem éri, vagyis még engem élelemtől, ha előbb innen nem távoznak el — meg nem foszt; mindenben támogatva testvére Lang József alsó-szölnöki kocsmáros által. Most érzem, most veszem észre, hogy pofozkodása által hallási szerveim hivatási képességét csökkenésbe fogvatkozásba hozta, — a midőn az eddig oly jó hallási képességgel bíró füleimre nem hallok. Megjelenésével és elkezdett tétével principalis uram nejét és családját oly rémületbe oly nagy félelembe ejtette, miszerint majdnem mindannyinak betegséget idézett elő, különösen az előbbin majdnem egészen önkívületbe hozta, ki félelem okozta étvágyát elveszte s nem is tudott reggelizni, ez csak mint mellékes említett, hogy személyes szabadság ellen is vétő volt tette, oh még! Iszonyúbbakat is van szándéka elkövetni.

Miután pedig szeretett honunk — melynek az 1878. V. t. c. 6. %-a értelmében van szerencsém honosa lenni — nem csak nem tűrik törvényei az elkövetett bűnös tetteket, hanem meg is büntetik; s minthogy a bölcsen szerkesztett s mindenkor tisztelt Ő Felsége szeretett Királyunk Ő Magasága szentelte kegyesen az 1880. évi XXXVII. t. c. W. §-a alapján ezen alázatos esedezésemmel a Tekintetes czimzett kir. Járásbírósághoz vagyok utalva:

Bátorkodom teljes alázattal esedezni és kérni a tek. kir. járásbíróságot, miszerint nevezettet alperesként az utóbb emiitetteket vagy azokból csak kettőt tanuként egy erre kitűzendő tárgyalásra megidézve, nevezett büntett elkövetőt és engem annyira megsértett alperest a fejleményekhez képest az 1878. évi V. te. 301., illetve 302. mégis 167., illetve 261. nemkülönben 303. mint a mellett 95. §-ai alapján elmarasztalni kegyeskedjék. Ezt kérve és alázatos esedezésemet megújítva vagyok a Tek. kir. Járásbíróságnak F első-Szölnökon 1883. szept. hó 10.

legalázatosabb szolgálja

B. I. körjegyző segéd

Csendes társ?

Előadó Benczelits Ignác. P. Mária felperesnek D. Jenő és társa alperes ellen 1200 fit. gyermektartási díj iránti pöre.

(Tolnamegyei Közlöny, 1902. évi 47. sz.)

Disznó mint szakértő.

Szám: 2615/8816.

INDOKOK.

„Mint hogy a tengeri rózsa
minősége másként meg nem
állapíthatván, szakértőül
disznó kirendelése, annak
szemle szerinti foganatási-
tására felperes utasítandó
volt.”

A királyi bíróság

Nagy-Somkút 1881. ok-
tóber 16.

Horváth Ferenc s. k.
kir.jbíró

A Godisai késég

A Bodolai késég bírónak.

A felsőbb rendelet által meghagyatik a Bodolai bírónak hogy azon adósok és joalló, melynek a Codisai Árva-Tárba tartosznak jövő Csötörtökén az az februárius 4-ikén Codisára a fentemittett helyre, mint az Árvatár okvetetlen berendelni, miszerint az új Obligation kiállítani és állíratni. — és az adósok úgymint

1-ször Szélli György az új obiig és biliegér	26 kr. pp.
2-szor Rabb József „ „ „ „ „	23 „ pp.
3-szor Nagy Istv. Mihályi Josi „ „ „	26 „ pp.

Öszvessen 1 ft. 15 kr. pp.

vélük elhozassa elnemullason.

Költ Godisa febr. 2-án 185 ...

Vonwegen Mathias

Megkeresés.

Tekintetes Városi Elöljáróságnak Kalocsán.

Vonatkozással f. évi 4411 sz. átiratra tisztelettel értesítetik, hogy a lopás büntette miatt vádolt Littmann Adolf elleni vizsgálatra vonatkozó iratok, a temesvári kir. törvényszék börtönébe átkísértetett.

Buzási kir. járásbírósnál 1880. szeptember 26.

M. s. k. vbíró

Megsemmisítési panasz.

Tisztelt Stulics Antal v. Tig. bíró úrnak Kalocsán. Megsemmisítettetése Keszler Kálmán és Bondor Anna kalocsai lakosoknak, melybben kéri az ügyet elhalasztani T. e. tettes jbiróság folytáni rágalmányért fellebezni.

Tisztelt Rendőrbíró úr!

Az ide ./. alá csatolt bizonyítvány át fogja mutatni nejem erkölcsi viseletét, de mivel Tisztelt bíró úrhoz ez eset nem tartozandó, mert csakis a 2-od birói helyet illeti következmény kép en ámbátor bizonyos, hogy ő valóságos dáma, azt bebizonyíthatom, ha a házaspár összezördül egymás közt: s azt hazajöttével kissé megszékíroza, nem érvényes mert köztük történt a zaj.

Kérem tehát az ügyet felfüggeszteni, míglen a 2./-al bizonyítvánnyal nejem részéről kijő, a mely ügy a járásbiróság elé fog terjeszteni. Mert szóval mondható, de be nem bizonyítható, miről tiltakozom. Valamint fellebbezés s indokaimat a tek. járásbiróság útján mint megsértett fogom előadni s ötét addiglan keresetével odautasítani.

Tisztelettel vagyok

K. K. és B. A.

Felszólító levél.

Tisztölt Czimű bihari úr?

agya már vizza a foglalót Ha nem tanutt mög Ágyat özze vézni lésa így van ám az Ki Kaplágý nem vótt S egy Czerre pap lesz Belölle —

Mondom Ha pedig vizza nem agya az alul írott foglalót Szent Marja utcsé Befogom önt az urat pöröni az legfölsőbbik Fökapitány-sággánál az ki aztán pazzi tivvé aznyakába Fogja vetni uzözve fucsérált ágyát.

És Énn pedig Fölfogtm önt sajját kezúleg Pofozni adig is tisztölöm

Énn Ugrina petykó okleveles csizmadijja.

Az ellopott imádság.

„A bizonyítási eljárás anyagából merített tényállás teszi kétségtelenné azt is, miszerint 1887. évi október hó lh-én F. leik p-i lakos M.-Szigetre jöven, itt Ch. Smil házánál levő imaszobában egy nyitott szekrényben 18 frt. értékű két pár imádságot helyezett el, a honnan az ellopott.”

Kit visz el az ördög?

Két földbirtokos összeszólalkozott. A vita hevében az egyik azt mondotta: „No, várj csak, hisz téged még elvisz az ördög”. A másik természetesen ezért sértve érezte magát és a bíróság elé vitte a dolgot, 'becsületsértés miatt jelentvén fel barátját. A bíróság a vádlottat becsületsértés vétségében bűnösnek mondotta ki és kétheti fogságra ítélte, azzal az indokolással, hogy az inkriminált kifejezésben vádló implicite azzal is van gyanúsítva, hogy az oly igazságtalanul cselekszik, hogy ezért őt az ördög is el fogja vinni. Ezen ítélet ellen a vádlott képviselője fellebbezéssel élt, melyet következőképpen indokolt: Az inkriminált kifejezés nem annyira becsületsértés, mint legfeljebb bárgyú óhajlás, mint ilyen pedig nagyon problematikus, mert eddig még nem lehet egész bizonyossággal meghatározni, vajjon az ördög csakugyan elvisz-e valakit vagy sem. A vádlott cselekménye legfeljebb annyiban ütközhetnék a büntető törvénykönyvbe, amennyiben a nyugtalanító hírek terjesztését a törvény büntetni rendelné. Mert mindenesetre a község nyugalmanak felháborítását képezi az, ha az ördög felhivatik, hogy egyik lakosát vinné el. Végre is, ha minden ilyértelmű nyilatkozat bíróság elé kerülne, akkor az igazságszolgáltatást vinné el az ördög és mielőbb annyi perlekedő fél volna, hogy a bíróság is titkon azt kívánná a feleknek „*vigyen el benneteket az ördög*”.

(Ügyvédek Lapja 1884)

Bizonyítvány.

Állal irt kösség Ellőljáróji Bizonyítjuk, hogy, 1875. évben kőse-ginkben egy Gétyeji takácsné ugygyan Szórakozás bon volt egy emberrel az istálóban így hát Bíróságunk éllé kerültek és Bíróságunk ellőt egygességet kötöttek az utátal fog van sémit sem tudónk felule

Kelt Sármelleken, 1880 év Máju's, 18-án

*Kámán Feresz
kösség bíró és akart esküt*

A máramrosszigeti járásbírósághoz egy beadvány érkezett, melynek felzete a következő volt:

Bm. 1884. nov. 25.
6235.

Sürgós, mert felperes szegény és éhez-
zik, alperes fizethetne, de nem akar.

Tekintetes m. k. járásbírósághoz

M.-Sziget

Tekintetes kir. Járásbíróság!

Mint alól irt S. fallu készsäg eléljárójwi kërorvasi hiány teküntetében ugyan készségi ületéségi Czigler Antal az eléljáróságot saját lakházához kívánván, öttet megvizsgálni hogy képes lenne Mutter Györgyné felperessel, — meg jelleni vagy sem.

de azért e késznek álitota magát meni, az ut görgösége miat visszavonata magát, a gyenge áhapotában hogy magán a betekséget még jóban fogja, fejteni, úgy ez esetben visz maradnia kellett. — és kër egy újab tárgyalási határ idét kitizni. —

melyben alázatos kéréseink mellett lelkiismeretünkéi és hitinkel megeresztve kiadjuk, hogy igaz tény hogy nagy betekségben szenved.

a Teküntetes kir. Járásbíróságnak (Erdődön)

*alázatos szolgái
X. Y. fübíró és az eskíték.*

Csöd.

Kostajnicai (horvát) kir. jbiróság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Vrbancic Ferenc jegyezetlen kereskedő Kostajnicán ingó és ingatlan vagyona ellen bir. törv. lap 1853. évi július hó 28-án kelt 132. sz. folytán a csöd elrendeltetett meg; és vezetésével Radivojavic János kir. tvszéki titkár, továbbá Medarevic János kostajnicai kereskedő mind csödtömeggondnok bizták meg. A hitelező felek azonnal felhivandók, hogy követeléseket legkésőbbben folyó évi május 20-ig vádolás formában, a Kostajnicán lakó Augustic Dragos ügyvéd mind tömeg képviselő ellen benyújtani, ellenben követelése a csödgondnok alá levő vagyonából kizárattatik. Egyezés létesítésre, végleges csödtömeggondnok és a hitel bizottmány választására továbbá mely alakítás alatt a csödvagyona további maradás elhatározásra a tárgyalás f. évi május hó 21-én d. e. 9 órára határozottatott meg és a hitelező felek azon megjegyzéssel azon napra előidézzenek, hogy elmulasztási esetben a csödgondnok és a hitelező bizottmány rendelkezésével elégevének kell lenniök.

Kelt Kostajnicán, 1884. márczius hó 10.

A kir. jbiróság vezetője.

Kihallgatási jegyzőkönyv

401. *a buziási kir. járásbíróságná.*

1873.

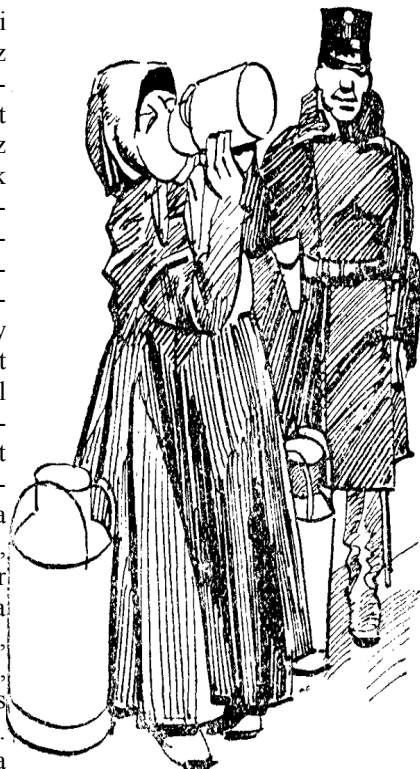
— *Hogy adhatta el a lovát
marha járlat nélkül?*

Vádlott.

— *Kérem olyan beteg volt az,
hogy megdöglött volna ha el nem adom.*

Aki másnak vermet ás.

„Az Isten nem ver bottal” jó közmondás, okos közmondás és ami fontos, igen gyakran igazolja az élet. De hogy bot helyett tejjel verjen meg, az nem mindennapi, sőt rendkívüli, éppen ezért álljon itt az eset elrettentő példaként az eladók részére, de megnyugtató elégtételül is a fogyasztók részére. Tejrazián kezdődött, ahol egyik tejeskofa tejét gyanúsra találta az orvosi és rendőri bizottság. Ahogy mondják: a tej megvizsgálása vált szükségessé. — No, hozza magával a kannáját és gyérünk a rendőrségre. Ezt mondták neki. És mert a kofa tudta, hogy ellenkezni céltalan, ment elől, kezében a kanna félig tejjel, utána egy rendőr, kard az oldalán és szolgálati revolver jobbról. Az őrszobában leült a kofa egy padra és előtte volt a kanna, benne 4—5 liter tej. Fehér tej, eladásra szánt tej, vizes tej, hamis tej, bűnjel tej. Az idő pedig múlt.

Telt az idő, de sok dolog volt a rendőrségen. Ez meg az. Mindig van valami sürgősebb, mint annak a dolga, aki vár. A kofa dolga éppen nem volt sürgős, várjon, nem fog elszaladni, ha vár. Sem ő, sem a teje. A tej, a kis hamis. Nem is szaladt el a kofa. Sőt. Törte a fejét, mit tegyen. Rájött. Vette a féllitert, öntött bele tejet. Megitta, ismét öntött, ismét megitta. Harmadszor is. Ötödször is. A rendőr csak nézte. Nézd milyen szomjas ez az asszony! Az asszony fáradhatatlanul itta a tejet, amíg el nem fogyott. A tej, a kis hamis tej elfogyott és vele a bizonyíték is. El kellett az asszonyt bocsátani. Azt mondják, elég volt neki, megbűnhődött, amikor megitta a saját tejét.

(Nagykőrösi Közlöny.)

Megkeresés.

1927/885. sz.

Tekintetes kir. járásbíróság! Helka Imrének, Haruch Lipót ellen emelt lopás iránti elleni ügyében hivatalos tisztelettel megkeresetik a tek. kir. társ-bíróságot, miszerint Kilmayer Jacob és fiát Nef tali arra nézve —hogy valljon — tekintve nevezetteknek vádlott-hozói viszonyát — van-e tudomása és minő ez ügyben vágó körülményeket tud előadni — kihallgatása szükségessé válván, annak mielőbbi foganatosítása tisztelettel megkeresetik. Kelt stb.

Ez csak világos.

13047. sz. végzéssel végeztetett, mikép a rendelet szerint több kiskorúnak nagykorúságuk elérésétől függővé tétetvén, a végrendelet szerinti öröklés, miután nagykorúak öröklési jogukat kellőleg kimutatták, a hagyatéki vagyon örökösödési jogcímen egyenlő határozatlan arányban elvileg s azon kikötéssel, hogy a hagyatéki ingatlant sem terhelni, sem elidegeníteni nem lehet, átadatik, a végrendelet szerinti öröklési joguk megállapítása, azonban a végrendeletben megszabott feltételeknek teljesítéséig elhalasztatik.

Miről a bekebelezés eszközzése végett a kebelbéli telekkönyvi tanács, a Csongrád vármegyei árvaszék, továbbá a kincstári illetékek kiszabása végett a helybeli m. kir. adóhivatal végzésileg értesítettek.

(1884)

Elnök. — Jegyző.

Tatik-tetik.

18057. sz. végzéssel, végeztetett, mielőtt ezen perben Ítélet hozatnék, tekintve, hogy a per során felperesek telekkönyvi kivonatokkal s a mennyiben ez netán bemutatható nem lenne, a kir. kincstári javakat kezelő igazgatóságtól nyerendő bizonylattal nincs igazolva az ingatlanokra vonatkozó tulajdonjog: ezek nélkül pedig végrehajtó Ítéletet hozni nem lehet: ennél fogva ezen tapasztalt hiány pótlására — tárgyalásra határidőül — napjának d. e. 10 órája ezen kir. tvszék pertárába kitűzetik és pedig akkorra felperesek a telekkönyvi állást kitüntető okiratokat annál bizonyosabban állítsák elő, minthogy ellen esetben azok figyelembe vétele nélkül fog határozat, illetve ítélet hozatni.

(1884)

Ítélet:

Felperes keresetével elutasítatik, tartozik a tanú-dijakat 1 frt. 50 krt s a perköltséget lefizetni, alperes pedig 5 frt. 55 krt és 22 krt megfizetni felperesnek.

Indok:

Elutasítandó volt, mert követelését mivel sem tudta igazolni, alperes beismerés alapján marasztalva.

Mely ítélet kihirdetettvén peres felek pedig felperes fellebez — alperes az ítéletbe megnyugodott.

F. V. községi bíró

Oláh Lipótné k. v.

T. Kucsár István s. k. alperes

Egyetemleges idézés.

225/883. f.ő szám. A szécsényi kir. járásbírószéktől. A körjegyzőségnek Varsányban. Horváth Ferenc róka s társai elleni fenyítő ügyben, miután már két idézés ment ki Varsányba e cím alatt „Egy suszter mester”, „Egy szűcs mester neje” s dacára ennek a bíróságnál senki sem jelentkezett — ennél fogva meghagyatik a körjegyzőségnek, miszerint a fenti idézet címe alatt Varsányban tartózkodó minden egyént oly megjegyzéssel utasítson a kir. járásbírószéknél f. évi március hó 6-án d. e. g. órákor leendő megjelenésre, hogy elleneseiben valamennyien elővezettetni fognak. Kelt Szécsényben a kir. járásbírószéknél 1883 évi február 22-én. Fábián >s. k. kir. aljegyző — vizsgáló bíró.

Csak röviden.

Kartal község elöljáróságától

Tekintetes kir. Járásbírószék
bun vizsgáló osztályának Gödöllőn.

Alázatosan alulírt Kartól község elöljárói a mai napon a helyszínen végrehajtott vizsgálat alkalmából a megvizsgált időtlen születésű finemű hulla ügyében, annak kilétére vonatkozóig alázatosan jelentjük mikép Méltóságos báró Podmaniczky Géza úr délután k óra tájba nálunk a község házában megjelenvén felhívott bennünket, hogy jelentsük be a főn tisztelt bíróságnak mikép ör. Liptákné fenyü haraszi pusztáról nála megjelent és előadta hogy az ujj-on született hulla fenyü haraszi pusztáról való anyja Várségi születés és illetőségű a bejelentő majd mindent el fog mondani, de biz az nagyon öreg és erőtlen aligha bír eljönni, ezzel méltóságos báró úr távozott és Aszód felé hajtattott. A mint Méltsgs báró úr mondd, hogy a bejelentő asszony aligha bír eljönni, csakugyan nem is jött be, tehát többet nem bírunk bejelenteni, minthogy a hulla fenyü haraszi pusztáról való volt és halva született, ennél fogva egy őrzőjártat alkalmával a csendőr őrsparancsnok úr Mindent kitudhat és följelentheti. (1888)

3071—885. kg. sz.

T. Cz. Guderna Károly háztulajdonos urnák

Helyben

úgy hiszem hogy elég ideje lehetett a botrányt idéző háza jelvényeit eltávolíttatni, egyszerű bemeszelés által és miután azt eddig nem tette, a mennyiben házát e hét folyamán be nem meszelteti, kénytelen leszek költségére házában bemeszeltetését hatóságilag eszközölni és egyúttal kijelenteni, hogy e hó 24-én házában bemeszeltetését hatóságilag keresztül vezetem.

Nyitrán 1885. Junius 15-én.

Niki Mihály v. kapitány

Az enyelgő tehen.

A bándi kántortanítót igényperben tanúként hallgatta ki a járásbíró s a jegyzőkönyvbe szorul szóra a következőket vette be:

— *Ismeri tanú, az igényelt tehenet?*

— *Igenis ismerem személyesen.*

— *Honnan ismeri tanú a tehenet?*

— *Onnan, mert többször láttam, legelészni Bánd virányain, enyelgvén a falu bikájával.*

(1886)

Magyar bíróság, német ítélet.

Egy polgári perben a fehértemplomi kir. járásbíróság 1884- november 12-én 209U- szám alatt német nyelven hozott ítéletet. A budapesti kir. ítélőtábla a német ítéletet hivatalból megsemmisítette, azzal az indokolással, hogy az állam hivatalos nyelve kizárólag a magyar, ennél fogva magyar kir. járásbíróság, mint az igazságszolgáltatás terén az államnak közege, ítéletei csak az állam hivatalos nyelvén hozhat. A m. kir. Kúria felperes fellebbezését hivatalból visszautasította.

Tengődés az élet.

Ájtatos arcú öreg mama állt a bíró előtt. Egyszerű polgári per volt. Tartozik-követel eset. A néni tipikus göcseji sopánkodással felel a bíró kérdéseire. Főleg azt sérelmezi, hogy mindenét lefoglalták a végrehajtok.

— Hát mit foglaltak le? — kérdi a bíró.

— Mindenféle encsem-bencsemeket.

— Mi az az ensem-bencs?

Hát aféle himmi-hummi.

— Mi az, beszéljen magyarul.

— Hát a cókmókjaimat.

A tárgyalás további során elsírta, hogy nincs miből élnie. Éheznek. Ami kis vagyonuk volt, fölélétek.

— *De valamijök csak van, enni csak kell* — mondja a bíró.

— *Hát bizony nem igen. Kacsán, libán, meg tyúkon tengődünk mink kéremalásson egész évben, mert disznót se tudunk vágni.*

Perrendtartás.

— *Panaszra megy az atyafi a járásbíróhoz:*

— *Tekintetös uram panaszra gyüttem!*

— *Polgári vagy büntető ügyben?*

— *Nem pógár az kérőm, hanem zsidó, hát csak tessék megbüntetni.*

Röfögő tanúk.

Somogy megyében folyton tart a rablók garázdálkodása. E hó 12-én Gyurón az urasági kanászbojtárt megölték, a csordából pedig 21 disznót elhajtottak. A pandurok nyomukba találtak s egy urasági számadó ka-

nással Györig üldözték őket, hová a bieskások 12 darab disznót a hetivásárra hajtottak. Itt aztán elfogták őket, s visszaviszik Somogyba, hol statárium várakozik rájuk. Mikor a vásárban a kanászt a 12 sertés észrevette, ismerős röfögéssel szaladtak hozzá s ekkép azonnal meg volt állapítva a bizonyosság.

(Község Lapja, 1877)

Homályos az eset.

Méra község bírása és esküdtei mezőrendőri tárgyalást tartottak. Az ügy kissé rejtélyes, ezért szószerint adjuk az ott felvett jegyzőkönyvet.

Jegyzőkönyv

Mely fel vétetett a mai napon u. m. 1885 Augusztu 25ei 1. ő Dombi Lőrincz Kata azt volja hogy Antal Márton hozzá azt mondta hogy neki kora van a földje végibe egy meztlábos jött ott, holl az ő földje be hol az enyimbe, nem kopálok nekik mindenkor a mikor arra van a török búza szidta az Istenit, mert éppen a piroska Dolga

2or Lőrincz Anna ugyan azt vallotta,

Alól irt Községi bíróság hozta e következő Ítéletet

Hogy Antal Márton és Menyhárd György fizessen (Piroskának) Kozma Annának 1 forintot a szégyenért és szék ülést 1 forintot Lőrincz András f bíró Simon István k bíró Szilágyi György Simon Mihály Jötszegi János esküdtek.

A kustélyi tanúk.

Temes megye e szomorú nevezetességű községe arról volt hírhedt, hogy lámpával se lehetett találni benne olyan embert, aki legalább egyszer ne lett volna tettese vagy részese valamely főbenjáró bűnnek. A fehértemplomi törvényszék egyenesen diszkvalifikálta a községet és végzésileg kimondta, hogy miután Kustélyon a hamistanúzás már valóságos keresetforrást képez, kustélyiak tanúkul nem fogadhatók el.

(1890)

A becsület hatályosabb védelme.

*Könnnyű testi sértés miatt állt a bíró előtt Burkó Peti.
Azzal volt vádolva, hogy megverte Vass Pistát.*

— *Tekintetes bíró uram, nem tagadom, hogy megvertem, mert a becsületemben gázolt!*

— *Hát ezért mindjárt verekedni kell?*

— *Hiszen kérem alássan, olyan vagyok én mint a bárány. Mondhatják nekem, hogy zsvivány, tolvaj, gyilkos, gazember vagyok, azt én fel se veszem, de ha valaki azt mondja, hogy a dohányzacskóm nem igazi kostök, hanem csak disznóhólyag, annak osztón keresztül megyek a lelkén, mert a becsületeembe gázol.*

Az ügyvéd bosszúja.

Egy pesti ügyvédnek volt egy szegedi ügyfele. Valami perből kifolyólag a törvényszék megítélt az ügyvédnek 840 koronát, tehát az ügyvéd felszólította a szegedi embert, hogy fizessen.

Harmadnapon megjön a 840 korona postautalványon. Az „írásbeli közleményeikre” szánt helyen ez volt olvasható:

„Itt küldök 840 koronát, vegyen rajta, kötelet!”

Az ügyvéd megkapja a pénzt, de nem veszi el a hidegvérét. Behívja a jelöltjét:

— *Kartárs úr, — mondja neki, — itt van 840 korona. Menjen, vegyen rajta, miután a minőség meghatározva nincs, középárú, középminőségű kötelet. Siessen.*

És három nap ámulva a szegedi ember egy nagy csomag kötelet kapott, postán, ezzel a levéllel:

Tisztelt Uram!

Megbízásának eleget téve, itt küldöm Önnek a 840 koronáért vásárolt középminőségű kenderkötelet. Felmerült költségeim a vásárlás körül, eljárási díj, szállítás, összesen 80 korona, végösszeg 920 korona, melyből 840 postán megérkezett. Kérem a hiányzó 80 koronát postafordultával megküldeni. Egyben pedig értesítem, hogy nekem a múltkor megítélt 840 korona iránt végrehajtást kérő keresetet beadtam.

Tisztelettel.

(Aláírás.)

Ő Felsége a király nevében.

Lopással vádolt, 1893 május 10-én a fő és székvárosi államrendőrséggel letartóztatott, 1893. évi május 11-én ide átkísért, az 1893. évi május 16-án kelt vizsgáló birói végzéssel elrendelt vizsgálati fogságban volt, de a kir. tszék által május 29-én szabadlábra helyezett, de a kir. ügyészség által megfelebbezve a kir. ítélő-tábla által vizsgálati fogságba került és azóta vizsgálati fogságban levő N. N. elleni bűnügyben... stb.

Becsületsértés.

Az udvarhelymegyei Zsombor község bírósága becsületsértés! ügyben is ítélkezett, mint azt az alábbi, 1883-ban kelt jegyzőkönyv igazolja:

„Panaszló feladja, hogy Polgár Kata azt mondta, hogy az ő atyja csak 50 ftros tehenet tudott adni, mivel ő szegény ember lévén, nem adhatott 80 ftros tehenet.

Ezt elismeri bepanaszolt Polgár Kata, mire az elöljáróság következőt határozta:

Hogy Polgár Kata 8 nap alatt fizessen 50 krt büntetésül, azért mert a fenn kifejtett feladás: csúfság vagy nevetségnek vétettet.”

És ha igen — mért nem?

Felhívatnak az érdekeltek, kiki a mennyivel kész hozzájárulni szíveskedjék ezen ívet aláírni és az összeírás után a képviselő testület fog felhívni a további intézkedésre, és a mennyiben fedezve nem lenne az aláírások által — a város kész e hiányt fedezni vagy mennyiben?

Város bíró

Hol az ítélet?

Tárgyalási jegyzőkönyv.

Fölvétetett Báltaszék az 1888 évi december hó β. napján az alóirt bíróság által M. I. báltaszéki lakos felperesnek B. I. és neje báltaszéki lakos alperesek ellen 19 frt. 80 kr. iránt indított keresete tárgyában. — A felek részéről megjelentek: felperesek és alperesek. Felperes előadja, hogy neki a B. I. a fenti 19 frt. 80 kr. tőkével tartozik, mely összegből 4 frt. 50 kr. egy méter búza ára levonandó, marad 15 frt. 30 kr. Alperesek elismerik, hogy felperesnek 1U frt. 76 krral tartoznak, de alperes B. I.-nek ezen tartozása ellen követelése van 21 nyolczados búza ára fejében 11 frt 25 kr., azonfölül még 2 napszám á 40 kr., összesen 80 kr. Km. Felperes és alperes felebbezett.

Vájjon mi ellen fölebbeztek tulajdonképen a pörös atyafiak?

Bíró a dutyiban.

Heufeld torontálmegyei községben 1876-ban ugyancsak vigan ülték meg a búcsút. A kocsmahelyiség szűknek bizonyulván, a falu érdemes bírása, ki egyúttal iskolaszéki elnök is volt, a tanfelügyelő tilalma dacára azt határozta el az iskolaszékkal, hogy tánchelyiségül az iskolát kell átengedni a fiatalságnak. Táncoltak is benne e derék németek három álló napig, az iskolásgyermek nagy öröme. Mi több: a bíró úr jónak látta a fenti határozatra vonatkozó jegyzőkönyvet megküldeni Steinbach Antal tanfelügyelőnek Nagybecskerekre. A tanfelügyelő nyomban előterjesztette a jegyzőkönyvet a közigazgatási bizottságnak, mely ép akkor tartott ülést: az a jókedvű iskolaszéki elnököt tiznapra fogságra ítélte.

Lelkiismeretes végrehajtó.

K. bírósági végrehajtó, végzés kézbesítésére lévén kiküldve, alperest halva találta a ravatalon. Az érdemes férfiú nem jött zavarba teendője iránt, hanem bölcs eljárási szabályok forrásából merítve tanácsot, a végzést a ravatalhoz szegezte s ezen tényét következőleg örökíté meg a kitöltendő blankettán: *Alperes halva találtatván, a 23.27b. számú végzés általam ravatalára kiszegeztetvén, annak tartalma nékie megmentőztetett.*

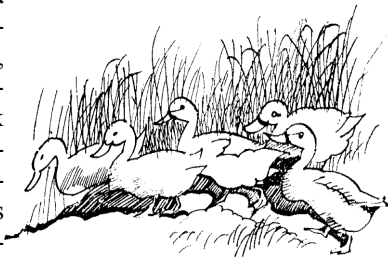
(Község Lapja, 1877)

Kié a réce?

Egy per, melyben öt réce hozott döntő határozatot s mely Maros-Szt-Amna községben esett meg.

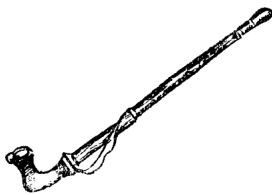
A per históriája az, hogy Szántó Sándor és Magyar Ferenc jámbor atyánk fiának 1883 október havában 7 darab récéje nyom nélkül eltűnt, mintha csak a föld nyelte volna el. A károsok futnak jobbra balra, keresik és kérdezik a község minden részében, de hasztalan, mert minden volt csak réce nem. Pár nap múlva azonban sikerült a kacsákat megtalálni, még pedig Szócs derék atyánkfiánál hármat, mert a negyediket szerencsésen már megette, K. Gy. tanító úrnál pedig kettőt, mert a harmadikat ez is felfalatozta. — Most az a kérdés, hogy kié volt a réce? A károsok mennyire földire esküsznek, hogy az elveszett récék övéik és kérik kiadni, a megevett két récét pedig fizessék meg. De az alperesek sem esküdöztek 'külömben, sőt tanúkra

is hivatkoztak, hogy a récék saját tulajdonuk. A dolog az előljáráshoz kerülvén, a községi bíróság elutasította őket. Ennek következtében károsok a marosmenti szolgabíróshoz folyamodtak, hová be is idéztek és az ügy letárgyalása után a szolgabíró a következő határozatot hozta: „Peres felek menjenek haza és a falusi bíró és hitesek jelenlétében tegyék a récékét egy nagy zsákba, száját kössék be, hogy a récék ne lássanak ki ibelőle és vigyék ei a récéket a falu között folyó Maros partjára, ott bocsássák el és ahova a récék bemennek: azéi legyenek s alperesek fizessék meg a másik kettőt is, ha netán nem hozzájuk menének vissza.”

Úgy is történt. De a récék előbb a vízbe siettek s onnan esti szürkületig ki sem jöttek, a bíró pedig megunván a várakozást, kimondotta, hogy a rendelet értelmében a récék gazdátlanok, mert legelőször is a Marosnak mentek. Ezzel re bene gesta eltávozott. A récék később kijöttek a vízből és egyenesen a Szántó Sándor telkére mentek. Felperesek ennek alapján a szolgabíróságnál az ítélet végrehajtását kérték s a szolgabírói hivatal a récék által hozott döntvény alapján meg is hagyta az előljárásnak, hogy a megevett két réce árát 1 frt. 20 krt. alperesektől hajtsa fel. De most meg alperesek ügyvédet fogadtak és apelláltak a kir. járásbírósághoz az réce-ítélet ellen. A járásbíróság meg is idézte a feleket, de ismét a községi bírósághoz utasította őket.

A községi bíróság pedig tekintve, hogy a récék által hozott döntvényt a szolgabíró is helyben hagyta s érvényre emelte, nem avatkozott az ügybe, hanem peres feleket újból elutasította, mert a tulajdonjog feletti kérdésben a récék már döntöttek, csak abban van még kétség, hogy a bíró nézete szerint bitang jószágul tekintessenek-e vagy a Szántó Sándor tulajdonának, mert előbb a Marosba mentek s csak azután Szántó Sándorhoz. Az egész per folyama alatt, mindhárom fórumnál egy tanút sem hallgattak ki.

EMBEREK,

E S E T E K

Számlálólapok.

Régi, rossz szokása egyes embereknek, hogy a népszámlálási összeíróív kitöltése alkalmával kitör belőlük a titkos humorista és az előnyomott kérdéseikre többé-kevésbé szellemes válaszukat írnak be, nem törődve még a büntető rendelkezésekre való figyelmeztetéssel sem.

Így kerültek azután az ívekre ilyenek:

Egy kereskedő arra a kérdésre, hogy milyen sportot űz, azt felelte, hogy: *„Futok a pénzem után”*.

*

Egy bizonyára elkeseredett férj némi kis elégtételt akart magának szerezni, mikor felesége számlálólapján a *„hány nyelven beszél?”* kérdés után beírta:

„Magyarul — de sokat.”

*

Egy borbély így töltötte ki a *„született”* rovatot:

„Nem született. A borbély terem, miként üzletemen is fel van tüntetve.”

Egy urasági inas arra a kérdésre, hogy volt-e külföldön, azt válaszolta:

„Igen, most is állandóan Libériában járok.”

*

Hódmezővásárhelyen a népszámlálás alkalmával egy gazdánál is hagytak összeíró ívet kitöltés végett. A gazda ki is töltött minden rovatot lelkiismeretesen, csak éppen egy rovatban talált valami furcsaságot. E rovat fölött ugyanis ez a kérdés áll:

„Volt-e a családjában elmebeteg?”

Erre a kérdésre a következő választ írta be:

— Nem volt, instállom, elmebeteg sem az édesapám, sem az édesanyám, se az öregapám, se az öreganyám, semmiféle nemzetségem se volt elmebeteg, — csak éppen az én eszemet vette el a jó Isten, mikor a sógornak azt a váltót aláírtam!

A számlálóbiztos megérkezik népszámlálni. Tudálékos emberek beszélgetnek odabent. Magyarázza: Ez az összeírólap... Minek ez? — kérdik.

— *Tetszik tudni, ez után állapítják meg, hogy kinek l&sz választó joga.*

— *Már én pedig nem szavazok, népbiztos úr, mert azért, hogy a kormány az egyik kezével megadja a munkásságnak, a másik kezével meg leviszonyítja. A polgármester úr is azóta haragszik rám, amióta a feleségem is belépett a fővárosi célzatba.*

A számlálóbiztos közeledik a cigánysor felé. Az öreg dáde a hat gyereket elzavarja hazulról. „*Menjetek a temetőbe csúszkálni, de estig haza ne gyertek!*”

— *Hány gyereke van?* — kérdi a biztos.

— *Azokat is meg kell mondani, kézit csókolom a tekintetes úrnak, akik a temetőben vannak?*

— *Hát hogy kellene!*

— *Akkor csak ez az egy van, itt ni, ez a kicsi.*

Egyszerűsítési eset.

Az országos jegyzőegyesület száztágú küldöttsége 1903 decemberben előbb Tisza Istvánnál tisztegett, aztán Sándor János belügyi államtitkárdál. Aztán a tordaaranyosiak külön is elmentek tisztelegni Sándor Jánoshoz. Megyebeli ember, Tordasrányosban kezdte a közgazgatást, megérdemli hát, hogy külön is megtiszteljék.

Sándor Akos, az államtitkár közeli rokona vezette a küldöttséget és erre az alkalomra betanult egy szép, magas szárnyalású dikciót. Délcegen megállott az államtitkár előtt és belekezdett:

— Méltóságos 'államtitkár úr, szeretett János bátyám! Külön is eljöttünk, hogy miután, mindamellet, miszerint... mindazonáltal... netalán...

Sehogyse tudta folytatni ilyen ünnepélyes hangon, amikor az ő kedves János bátyjával állott szemben. De az államtitkár kedélyesen közbevéágott:

— No, ne bolondozzatok hát! Nesztek szivar, gyújtatok rá, aztán maradjatok itt ebédre, punktum!

És miikor a küldöttség letelepedett szépen a szobában, nevetve mondta:

— *Lássátok — ez a közigazgatás egyszerűsítése.*

(Lovassy Andor.)

Kisdedövóban.

Óvodát állítottak fel Tatrangban. Nagy újság volt ez akkor, addig hírét se hallották ilyennek. Elmegy az egyik székegy az óvodába:

— Hát aztán megkövetem alásan a kisasszonyt, hazajönnek-e ezek a kölykök estére?

— Haza bizony! Hova tenném őket?

— Ammá más! Azt gondoltam, hogy úgy lesz, mint mikor a malacot kihajtjuk a csordába, osztán csak akkor számol be vele kon-dás, mikor már nagy disznó lett belőle.

A szegedi városháza.

Szeged városa 1799-ben új városháza felépítését határozta el, de a felsőbb hatóságok úgy látszik, már akkor is a takarékoság elvén állottak és sehogysem akarták jóváhagyásukat megadni. Volford polgármester, aki nemcsak tekintélyes, de vagyonos ember is volt, mikor látta, hogy a jóváhagyást nem tudja megkapni, megépítette anélkül a városházát 30.000 forintért. A budai helytartótanács azonban nem hagyta ezt szó nélkül s felidéztek a polgármestert. Mikor megjelent, a konziliárius ráripakodott:

— Hát hogy merészelték a város pénzét építkezésre elkölteni engedély nélkül?

Volford nyugodtan mondta rá:

— Hát csak ez a baj, nagyságos uram? Már azt hittem, hogy valami fontos dologról van szó.

Ezzel elővette a nagy bugyellárist és szó nélkül leolvasta a 30.000 forintot.

— Ha csak a pénz a baj, hát az itt van, én megveszem a városházát ... ezen ugyan nem fogunk összeveszni, nagyságos uram.

Szent Bürokrácia naplójából.

Régebben, mikor a nyugdíjakat még nem a postatakarékpénztár útján fizették, a nyugdíjasoknak minden hónapban személyesen kellett azt felvenniük, a nyugtán pedig rajta kellett lenni a hatóság igazolásának, hogy a nyugtázó életben van.

Egy tisztviselő özvegye június közepétől július végéig vidéken nyaralt és a július elsején esedékes nyugdíját nem vette fel.

Augusztus elsején megjelent az adóhivatalban, benyújtotta két hónapról: szóló nyugtáját, nyugdíjkönyvét és a július 30-án kelt hatósági bizonyítványt, mely bizonyítja, hogy a nyugdíját élvező özvegy életben van.

A pénztárnok leszámolta neki az egyhápai nyugdíját.

—Mi ez? — kérdezte az özvegy.

—Az augusztusi nyugdíj.

—Hát a júliusi? Hiszen azt még nem vettem fel.

—Tudom — felelte nyugodtan a pénztáros — de nem hozott hatósági bizonyítványt, hogy él.

—Dehogynem hoztam! Odaadtam Önnek a nyugtával.

—Tudom, tudom, — folytatta rendíthetetlen nyugalommal a pénztáros — de ez csak augusztusra szól. Hogy a júliusi nyugdíjat is megkaphassa, azt is be kell bizonyítania, hogy akkor is életben volt.

(P. N.)

A tanítványok.

A felekezeti iskola látogatásán a tanfelügyelőnek panaszkodik a tanító:

— Bizony nagy szegénységben élünk, tanfelügyelő úr! Húsz forintot kapok egy tanítványom után egy esztendőre.

— És hány tanítványa van?

— Tizenkettő.

— De hisz az 240 forint, az faluhelyen igen szép pénz.

— Meg is élnék belőle kérem, de mikor *a tizenkettő közül tizenegy az én gyerekem.*

Ötvenéves lelenc.

1899-ben a szegedi pályaudvarról egy gyanús embert vitt be a rendőrség. Kihallgatása során elmondta, hogy Weber Adolfnak hívják, morvaországi születésű, de Chicagóban élt 20 évig, most jött haza s jelenleg 50 éves. Okmányai nem lévén, őrizetbe vették s megindult a hivatalos eljárás. Illetőségi ügyében a döntés a következőleg szólt:

„Hivatkozással az idevágó törvénycikkre, az egyén, akinek illetőségi helye nem állapítható meg, úgy tekintendő, mintha lelenc volna s így odavaló illetőségű, ahol találtatott.”

Így lett Weber Adolf szegedi polgár — és ötvenéves lelenc.

Ha az ügyvéd szerelmes

Állítólag Dömötör Pállal, a bácskai jeles poéta-ügyvéddel történt, hogy vőlegénysége idején szórakozottságában egy periratot ezzel a megszólítással kezdett:

„Kedves Kir. Törvényszék!”

Baj van Zsákán.

Pereskedő ember volt Zsákán L. I. különben egyszerű földműves, aki elárasztotta a hatóságokat, bíróságokat a kérvények és feljelentések özönével. Folyton és következetesen birtokpereket indított, amelyeknek azonban a legkisebb alapjuk sem volt. Mindenféle hatóság, miniszter, vármegye, alispán, főszolgabíró, az összes alsó- és felső-bíróságok elutasították a konok perlekedőt, amint az nem is történhetett másképp.

Mikor évek hosszú során át kifogyott mindemből, végképen el is keseredett, gondolt egy nagyot és merészet, feladott *egy* sürgőnyt a következő szöveggel:

„Ferenc József királynak Bécs a Burgba. Baj van Zsákán, jöjjön azonnal, állomáson kocsi várja”.

Hogy a távirat egyáltalán eljutott-e a Burgba, arról nem tud a krónika, azonban történelmi igazság az, hogy az állomáson várakozó kocsira nem volt szükség.

Kecskeméthy Győző fegyelmeje.

1901 november 14-én történt az a szenzációs sikkasztás a Budapest IV. kerületi előljárásnál, melyre még ma is sokan emlékeznek s melynek hőse, Kecskeméthy Győző, nyomtalanul eltűnt s máig sem lehetett megállapítani, hogy hova lett? Óriási összeget, félmillió koronát vitt el. Hivatalosan rendjén volt, de mégis megmosolyogta a közönség azt a polgármesteri előterjesztést, ami az eset után két héttel került a főváros közgyűlése elé.

„Kecskeméthy Győző ellen a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot az 1886:XXIII. te. 1. §-ának a) pontja és 2. §-ának b) pontja alapján azonnal, vagyis folyó évi november 15-én 11.551. ein. sz. a. kiadott rendelvényemmel elrendeltem s egyúttal nevezett hivatalától és fizetése kétharmad élvezetétől a hivatkozott törvény 5. §-a alapján felfüggesztem.”

Manapság pesti nyelven erre azt mondanák:

— *Mondja már ...*

A boldog otthon.

Egy öreg szabómester szabadult ki a váci fegyházból; kitöltötte becsületben tíz esztendejét, amit azért mért rá a földi igazságszolgáltatás, mert egy nagy családi perpatvar viharában agyonütötte az anyósát.

Mint ilyenkor szokás, az igazgató szép kis beszédet intézett a kiszabaduló fegyvenchez, átadta néki a pénzt, amit raboskodása alatt munkájával a fegyházban keresett, majd végezetül tudomására hozta:

—Hát most menjen Isten hírével, itt lenn a kapuban várja a felesége.

—A feleségem?! — kiáltott fel a távozó rab, azután körülnézett mégegyszer a fegyházigazgató szobájában és keserű mosollyal sóhajtott: — *Isten veled, szép szabadság!*

Az adózó halála.

Az adóterhekről való tréfás színbe burkolt panaszkodás nem mai keletű, mint azt egy 1810-ben kiadott kalendáriumban megjelent vers is bizonyítja. Szól pedig ekképpen:

Ha meghalok véletlenül,
Ami megtörténhet,
Érezvén a gutaütést,
Ha új adót kérnek;
Arra kérek minden embert,
Írják koporsómra;
A sok adó végezte ki,
Még élhetett volna.

Aki sajátmagát helyettesíti.

Pár évvel ezelőtt Makón megesett, hogy valami kis rendtelenségérték a városi mérnököt. Ennélfogva a szigorú polgármester megindította ellene a vizsgálatot és a vizsgálat idejére felfüggesztette állásától.

M'ásnap azonban kiderült, hogy nincs, aki elvégezze a mérnök dolgát. Helyettesről kellett hát gondoskodni. Olyan emberről, aki képzett is és ismeri is a város dolgait. Sokat tűnődtek, de sehogysem tudtak alkalmas embert találni. (Akkor még nem volt annyi mérnök állás nélkül, mint ma.)

Ekkor felállott az egyik tanácsos és ezt az indítványt tette:

— Talán kérjük föl a mérnök urat, hogy amíg a felfüggesztés tart, lenne szíves — önmagát helyettesíteni. Ő képzett ember és ismeri jól a hivatal ügyeit.

Ezt az indítványt elfogadták és a felfüggesztett mérnök szorgalmasan ellátta hivatalát.

Legújabb.

Magyary Zoltán dr. egyetemi tanárnak, a racionalizálás kormánybiztosának, ezen működése alól való felmentése alkalmával a Kecskeméti Közlöny jótollú humoristája a következő sorokban adott kifejezést a tervbevett megyeszékhely körül támadt versengés szerencsés megoldása feletti örömeinek:

Gyászjelentés

Magyary Zoltán dr. racionalizálási kormánybiztos és neje született *Kiskun Halaska* fájdalomtól összetört szívvel tudatják, hogy legszebb álmuk megvalósulása, dédelgetett kedvencük, rajongott gyermekük

MEGYEI SZÉKHELYKE

hosszas nyüglődés és a kormány felmentő kenetének ájtatos felvétele után, mielőtt még megszületett volna, jobblétre szenderült.

Feltámadunk? Reméljük — nem.

Jönnek a nők.

„Jakabfy Lenke kisasszony, ki nemrég a budapesti államvizsgáló bizottmány előtt az államszámviteltanból jeles sikerű vizsgát tett s képesítő oklevelet nyert, Szeged városhoz számtiszti állásért folyamodott. A kisasszony kérését a tanácsülés meglehangú pártolással áttette a közgyűléshez, mely valószínűleg vasárnap fog ezen gyakorlatban még elő nem fordult folyamodás fölött határozni.”

(1900)

A takarékos igazságügyminiszter.

A takarékoság nem új keletű az állam igazgatásában. Már 1899-ben orrot kapott a bártfai kir. járásbírószék vezetője a minisztérium 13.311/99. számú leiratával, mely kifogásolja a túlságos sok tinta elfogyasztását, sőt nagyobb nyomaték kedvéért 3 forint 22 és ½ krajcárnak befizetésére kötelezte a járásbírószéket. A három bíró és a telekkönyvezető ezt az összeget be is fizette.

Mikor még nem volt racionalizálás, avagy egy ezüsthatos sorsa.

Egyik osztrák törvényszék egy per során kételkedett a bűnjel, egy magyar ezüsthuzas valódiságában. További hivatalos eljárás céljából a törvényszék fölterjesztést tett az osztrák igazságügy-miniszterhez, mellé csatolva a „korpis delikti”-t. Az osztrák igazságügy-miniszter hivatalosan megkereste a magyar igazságügy-minisztert a „hatos csatolása” mellett, szíveskednék az „ide hajlított” ezüst tízkrajcárrost megvizsgálni, minthogy „alapos gyanúok forog fönn” hogy az hamis. A gyanús hatost most a magyar igazságügy-miniszter „átette” a pénzügyminiszterhez, ahonnan a körmöci pénzverő hivatalnak „adatott le” „véleményes jelentéstétel végett”. Az igazgatóság megtette jelentését s egyszersmind megállapította, hogy ez nem hamis, hanem csak elkopott s ehelyett „alázatos fölterjesztéséhez” „mély tisztelettel hajlított” egy vadonat új hatost, kérve az egy krajcárnyi költségtöbblet „Leírását”, „kiadásba helyezését.” A pénzügyminiszter az igazságügyminiszterhez „visszatette az ügyet”, kérve az egy krajcárnyi többlet megtérítését az elszámolhatás végett. A magyar igazságügyminiszter értesítette erről „átiratban” az osztrák igazságügyminisztert és a hatost „odazárta”. Az osztrák pénzügyminiszter „leadta” az ügyet az „eljáró” törvényszéknek, megemlítve, hogy „mellékletben” van csatolva a hatos. Az osztrák vizsgálóbíró egészen elképedt, midőn az. ügydarabból a régi piszkos és kapott hatos helyett ujonat új hatos gurult ki. Nem bírta magának a dolgot megmagyarázni s a törvényszéknek jelentést tett. A törvényszék összehívta azokat a szakértőket, a kik másfél évvel ezelőtt a hatos jószágát kétségbe vonták és ezek megállapították, hogy ez a hatos nem az a hatos. Az osztrák törvényszék erről fölterjesztést tett az osztrák igazságügyminiszterhez s a fényes hatost „mély tisztelettel csatolta”, a tévedés fölvilágosítását, illetve a „korpis delikti” leküldését kérve. Ennek következtében az osztrák igazságügyminiszter újból átírt a magyar igazságügyminiszterhez. Ekkor a magyar igazságügyminiszter az ügydarab részleteit is közölte az osztrák igazságügyminiszterrel, fölvilágosítván, hogy a „pénzverő intézet” minden kopott hatost „brevi manu” beolvaszt és azért a verés költségének fölszámítása mellett újat ad; ez pedig egy krajcár s így annak megtérítését kéri.

(1891)

Körorvosi járványlevél.

A deszei körorvos megbízást kapott a máramarosi közigazgatási bizottságtól, tudassa, hogy a deszei vörheny járványnak mi eredménye lett: behalt-e a 19 beteg, vagy kikúrálódott és így elmúlt-e a Járvány? A körorvos a következő jelentéssel nyugtatta meg a főorvost:

„A deszei vörheny járványt ezennel megszüntetem; hanem legközelebb lesz szerencsém egy újabb kitörését jelenteni. Ugyanis a krácsfalvi tanító számos családjában máris mutatkozik egy esete.”

Tevékenységi kimutatás.

a cs... járás csendbiztosánál 1881. évi
september hóban.

Hó Sept	T á r g y
3	Girincsre gyujtogatás végett meg- jelentem 2 pandurral;
5	Ondra kétszeres emberölés végett küttem 3 pandurt, másnap magam is elmentem a cs... indóházba ő
8	felsége elfogattatása végett 4 gyalog és 2 lóháton pandurral, satt.

III-ad oszt. kereseti adóvallomás.

Szódavizgyártási üzembről

*A nyári időben is rosszul megyén két gyógytár lévén a bor nagyon
olcsó, az ivó víz nagy mennyiségben van — úgy savanyú víz is elég van.
Átlag 5 frt azaz 5 forint o. ért.*

Vallomási ív 1880. évre.

Év	Nyers bevétel	Kiadás	Tiszta nyeremény	Megjegyzés
1879.	<i>Jaj!</i>	<i>Jaj!</i>	<i>Jaj!</i>	<i>És egyéb semmi</i>

Kelt Radnán, 1880 jan. 14-én.

*Érczy s. k.
ügyvéd.*

Mire jó az anyakönyv.

Csehey István, várkonyi ref. lelkész, tolnai főesperes, Pécs-
váradról a járás székhelyéről hozatott sajtakaró papírján fel-
ismerte a saját keze írását. Figyelmesebben megnézte a papírt és
megismerte, hogy az az általa előző évben a szolgabírói hivatalhoz
beadott anyakönyvi másodpéldánynak egyik lapja.

(1884)

Szőlőstatisztikai kérdőív.

Mikor alapítottatt a szőlőtelep? *Nem egy évben. Régentül fogva lassanként.*

Szőlőtelep fekvése: *Mindenféle.*

„ talaja: *Különféle.*

„ termése: *változó.*

Eredeti hitelül: P. H.

Láttamoztatik!

Petrus Pál

Kait Zalatnyán, VIII/10. 1881.

főkapitány

K. und k. földrajz.

A cs. és kir. hadsereg rendeleti közlönye közli 1900 július 7-én a hadügyminiszter 107. számú körrendeletét, mely eredeti szövegében így szól:

Laut Verständigung des k. u. Landesvertheidigungs-Ministers, wurde der Name der im Comitate Gross-Kokelburg liegenden Gemeinde Volldorf in „Dombos“, und jener der im Comitate Neutra liegenden Gemeinde Szmdrak in „Büdöskö“ umgeändert. Freiherr von Krieghammer m. p. General der Cavallerie.

Nem rossz. Mikor közzéteszi az idegen községnevek meginagyárosítását, ugyanakkor Nagyküküllő megyét Gross-Kokeiburnak, Nyit-rát pedig Neutrá-nak nevezi.

Aki a saját halálesetét jelenti be.

Szegeden 1900 nyarán meghalt egy Mezei Pál nevű öreg harcos, aki nagyon pontos ember lehetett egész életében, mert még halálát is ő maga jelentette be katonás rövidséggel. Délelőtt hunyta le szemét örök álmra, délután pedig megérkezett a szegedi anyakönyvi hivatalba a bejelentés:

Én Mezei Pál ma meghaltam. Születtem 1824-ben. 1848-ban honvéd lettem. Szüleim: Mezei János és Sípos Anna Szegeden fekszenek. Feleségem, szegény Barcsy Veron, szintén. Mindég jót aikartam. Szerettem a hazát, az életet, de most jóéjszakát. Már ezután másnak terem a búza, másnak hízik a malac. Isten áldása legyen az áldott hazán.

Mezei Pál, Szeged, 1900 július 9.

Földrajz.

(A VII. ker. előljároság 1878 június 5-én 4492/VII. k. e. sz. a. a fővárosi árvassékhoz intézett jelentéséből.)

„... a „Mária Nostra” fogház állítólag Vác mellett lévén ...”

Ha a pénzügyigazgató népszerű.

Rákosi Viktor, a fogarasi kerület képviselője, egy alkalommal lent volt a kerületében és a megyeház udvarán egy rakás fáklyát látott. Érdeklődésére megmondták, hogy előző este a pénzügyigazgatónak fáklyás menetet rendeztek, névnapjára való üdvözlésképpen, abból maradtak meg ezek.

Hazajöve, a képviselőház folyosóján megszólította Lukács László pénzügyminisztert:

— Kegyelmes Uram, gratulálok a pénzügyi adminisztrációhoz! Fogarason a nép fáklyásmenetet rendezett a főnökdirektornak.

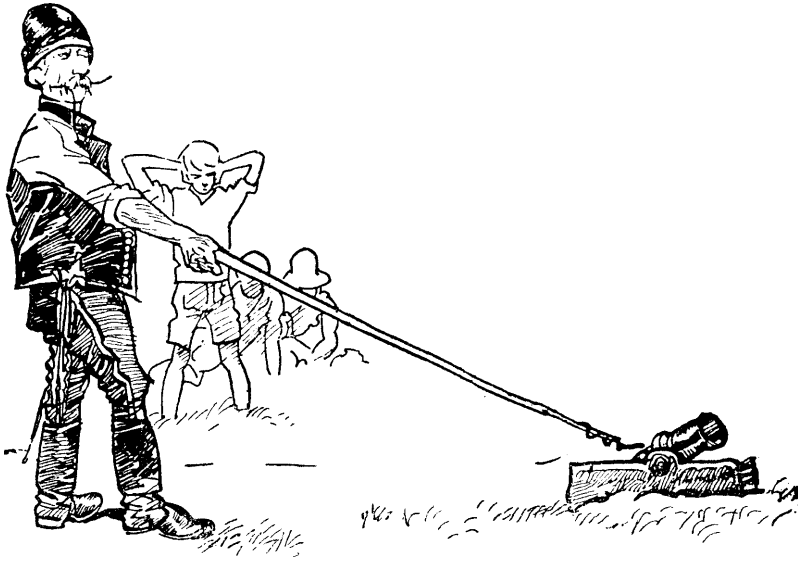
Lukács László azt felelte:

— El fogom csapni. Szép kis pénzügyigazgató az olyan, akit így ünnepelnek.

Alkalmi tisztújítás.

Volt Kunszentmártonban az ötvenes években egy Tóth nevű birtokos. Az egész nép szerette s hallgatott reá. Olyan népvezér féle volt. Volt neki egy mozsárágyúja és ha nem volt megelégedve a városi hatóság működésével, vagy ha a hatóság sérelmes határozatot hozott, egyszerűen megtöltötte a mozsárágyút, egyet lőtt, a nép összegyött s Tóth urammal az élén, felvonult a városházára, letette a hatóságot s újra restaurált. Ez Kunszentmártonban hagyományos szokás volt s ez ellen senkinek sem lehetett kifogása.

(K. K. 1881)

Önbeismerés.

... Az én botrányos esetemről egészen máskép történt a dolog, mert a szakasznál levő kihallgatásnál is beszámíthatatlan állapotban voltam, mert a b-es őrhelyen levő Burró vigyázó a felet ki ő nála öt disznó becsempészésére jelentkezet ötöt hozzám utasította tudván azt, hogy én részeg állapotban vagyok, a fél azon utasítást fel is kereste az 5-ds őrhelyet de látván azt, hogy én ittas állapotban vagyok minden akadály nélkül behajtott, miután a fél maga bevallása azt igazolja hogy én semmi részt nem vettem a csempészetben és én tőlem fegyverem elvétele tudatlanságomba történt, Burró vigyázó kötelessége az lett volna, hogy a felet aki neki pénzt ajánlott elfogadni, latartóztatni és megbüntetés végett a vámhivatalhoz átszolgáltatni, de nem, egy részeg emberhez tovább utasítani.

Ennél fogva alázattal esedezem a vizsgálatom felvételét és a további eljárást a nagy tek. Pénzügyigazgatóságtól várva

Maradok a legmélyebb tisztelettel

I—y Jenő

Túnődés az 1884-i kereseti adó fölött.

A keresetadó-lajstrom kezembe
Mint a tüzes mennykő csapott fejembe!
Keresetem mert régóta oly sovány:
Mint a medve Pál fordulása napján.

Tavaly még csak helyt álltam az adónak,
Tehenemet eladtam a zsidónak.
De az idén, hogy mit teszek, nem tudom:
Mert már többé sem tehenem, sem juhom!

Pedig most se lesz kevés a porció!
Nem fizetek: jön az ekzekuczió,
Kiszorítja a lelket is belőlem,
Elviszi sarkantyús csizmám is előlem.

Ki segít most rajtam? talán a zsidó?
Ez nem segít, mert nála sok a kontó!
Ki fizet hát? Igaz majd elfeledtem:
A nagy harang, az fizet majd helyettem!

Tiznél többet nem vallhatok!
Így is sok könnyet hullatok.
S omló könnyem egész tenger...
Bánja is a pénzminiszter!!

Hitkülönítmény

Az ügynevezett konszolidáció korszakában, amikor sokat hány íorg attak az országgyűlésen azt a kérdést vannak-e „különítmények” vagy nincsenek, mert a szocialisták állították ezt, a kormány pedig tagadta és a vidéken is mindenki ismerte ezt a szót, beállít a főszolgabíróhoz egy marcona legény, szigorúan baloldalán a piruló hajadonnal és kemény vgyázz-állásban, katonásan kivágja: „Főszolgabíró úr kérem, hitkülönítményi ügyben jöttünk!” - T. i. a jegyespár a születendő gyermekek valóságára nézve akart megegyezni.

(Raj Oszkár)

Aláírás előtt.

Szerződést készített a jegyző. Miiikor aláírásra került a sor, az eladó odafordult a jegyzőhöz: „Nótárius uram, hadd írjam a nevemet kis bötüvel, szörnyen el vagyok fáradva”.

Gordiusi csomó.

Amikor még a lakásügyek terén hatósági gyámkodásra volt szükség, egy kisebb járási székhelyre adóhivatali főnököt kellett volna kinevezni. A pénzügyminiszter azonban erre nem volt hajlandó, amíg a kinevezendő számára nincs lakás rekvirálva, viszont a Népjóléti Miniszteri rendelet szerint addig nem volt szabad lakást rekvirálni, míg a kinevezés meg nem történt. És mind a két hatóság felvilágosítás dacára megmaradt az elhátározása mellett. Végre is nagysokára sikerült szabadforgalomban lakást szerezni és megoldódott a nehéz kérdés.

(Raj Oszkár.)

Hogy menekült meg a rátóti kovács az akasztófától?

Sobri Jóskának, a híres betyárnak bűntársait nyomozták a csend-örök s ennek folyamán kézrekerült a rátóti (Veszprém *megye*) kovácsmester is. Kopácsy József, az erélyes kezű főszolgabíró (aki később septemvir lett), vezette a nyomozást s annyi terhelő adat szólt a vádlott ellen, hogy azt rövidesen halálra ítélték.

A rátótiak azonban ebbe nem nyugodtak bele s küldöttséget menesztettek a főszolgabíróhoz, hogy szabadítsa ki az ő kovácsukat, mert ilyen mesterember nincs több a faluban, már pedig nekik kovácsra szükségük van.

De, hogy hiba ne essék az igazságszolgáltatásban — mondta a rátótiak szónoka —, *ha már akasztani akarnak, adunk mi helyette két takácsot, abból kilenc is van odahaza, de a kovácsot nem adjuk.*

Az örök pénzügyminiszter.

Koritovszki osztrák pénzügyminiszter az 1907-es kiegyezési tárgyalások során tréfás szemrehányást tett Wekerle Sándornak, akkori pénzügyminiszterünknek.

— Nem járja — mondta —, hogy olyan rossz trabukókat gyártanak a magyar dohánygyárak. A magyarok most mind Bécsből hozzák a szivarjaikat s nem marad jó trabukó az osztrákoknak. Segíts a dolgon valahogy. Gyártsatok Ti is jó szivarokat.

A magyar pénzügyminiszter erre elmosolyodott:

— A dolgon igen egyszerűen lehet segíteni. Gyártsatok Ti is rossz trabukókat, akkor kvittek vagyunk...

A Községi Közlöny 1881. évi 12-ik számából.

Az „Oraoaver Wochenblatt”-ban valami csodabogár azt a komikus kérdést veti fel, hogyan lehet az, hogy a községi képviselőtestület nevében a jegyző üdvözlhessen valakit?

Borzasztó crimen! Talán azt sajnálja az a csodabogár, hogy okos ember beszélt a közönség nevében?

Legérdekesebb közleménye e lapnak, a katolikus sírásói állomásra vonatkozó pályázat, mely e hó 20-án jár le.

Hír szerint a pályázóknak orvosnak kell lenniök.

*

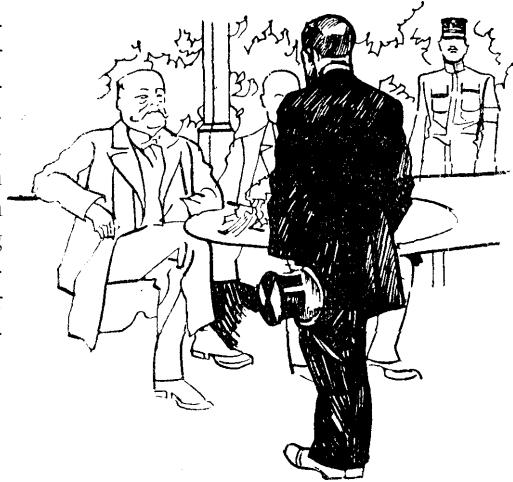
Az egri kir. törvényszék elnöke, a hivatalos lap 1881. évi 158. számában a gyöngyösi járásbírósnál üresedésbe jött, 500 ft. évi fizetéssel s 100 ft. lakbérrel javadalmazott írnoki állásra pályázatot hirdetett. A pályázati hirdetés igen kimerítő utasítást tartalmaz arra nézve, hogy azok az ügyvédek és közjegyzők, kik ez állást elnyerni óhajtják, kérvényüket mely törvényszék elnökségénél nyújtásuk be.

*

Tizenhárom orvosra és hetvenhárom szülésznőre volt szükség 1879-ben Sárosmegyében. Az orvosok évi fizetése 300 ft., lakáspénz és mértföldenkint 1 ft. 1A krral számítható fuvardíj volt, a szülésznők 30—60 ft. évi javadalomban részesültek.

A terhes állás.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter korában, 1907-ben Pécsen jelen volt a Zsolnay-szobor leleplezésén. A mozgalmas nap után fáradtan üldögélt künn a pályaudvaron, amíg befűtik a vonatát. Közben Nenditvich Andor polgármesterrel beszélgetett.

— Mióta polgármester Ön? — kérdezte tőle egyszerre a miniszter.

— Két éve, kegyelmes uram — voít a válasz.

A miniszter pedig gondolkodott, azután szigorú tekintetet vetett rá:

— Ugye megunta már ezt a terhes állást?

Nenditvich meglepődött a kérdésem:

— Kegyelmes Uram . . . talán rossz benyomást szerzett a pécsi viszonyokról . . . Nem untam meg, de ha a kormány úgy gondolja...

A miniszter meglepetten ránézett, aztán hangosan felkacagott:

— Úgy látszik erősen félreért . . . Én a legnagyobb elismeréssel vagyok az ön közigazgatási képességei iránt. Azt kérdeztem, hogy nem szeretne-e leülni?

Olcsó meglepetés.

Mikor I. Ferenc József az ötvenes években először látogatta meg Magyarországot, Pest város tanácsa összeült tanakodni a fogadtatásról. Sokféle indítvány és terv merült fel, de megállapodásra nem jutottak, míg végre Konrád polgármester is hozzászólt. Előadta az irányelveket, amelyek szerint a fogadtatásnak történnie kell. Ugyanis arra kell törekedni a fogadtatásnál, hogy a királyt „meglepje”, hogy „sokba ne kerüljön” és végre, hogy „a népnek örömet okozzon”. Ezekre az elvekre tessék indítványaikat alapítani. Erre feláll egy torzonborz bizottsági tag és a következő indítványt terjeszti elő: Minthogy a király őfelsége hajón fog megérkezni, indítványozom, hogy a kikötő helyen egy akasztófát állítsunk, arra akasszuk fel Worafka rendőrfőnököt. Ez a királyt *meg fogja lepni, sokba se kerül és a népnek is örömet okoz.*

A főkapitány be akarta tiltani a villamost

A Közúti Villamos Vasút alkalmazottainak 1900. évi nyári bérharca alkalmával több baleset történt, melyek arra indították a főkapitányt, hogy felszólítsa a társaságot a kellő óvintézkedések megtételére. A főkapitány egyúttal tudatta az igazgatósággal, hogy ha ezeket nem hajtják végre, megfontolás tárgyává fogja tenni, ne tiltsa-e be egészben vagy részben a vasút üzemét? A főváros tanácsa a főkapitány rendeletében saját jogainak megsértését látta és felterjesztést küldött a kereskedelmi és belügyminiszterhez, melyben a kormányt a főkapitány rendeletének hatályon kívül való helyezésére kérte.

Városi kapitány és marhatüdő.

A belügyminiszter egyik város rendőrkapitányi hivatalához az alábbi rendeletet intézte:

F. évi decz. 1-én 3256. ez. a. kelt felterjesztésével a cím egy állítólag tudóveszes marhától származott tüdőt küldött ide, oly kéressel, hogy azt a budapesti vágóhídon közegészségügyi szempontból megvizsgáltatván: a vizsgálat eredményéről, vajjon azon marhának húsa szabadon árulható-e, avagy mi történjék vele? czimedet értesítem.

A midőn czimnek ezen sajátságos szokatlan s a fennálló törvény ,s szabályrendeletek nem ismerését tanúsító eljárás felett meglepetésemet nyilvánítanám: mai napról kelt táviratom kapcsán, mellyel a szállítmány visszaküldéséről értesítettem, egyszersmind tudatom a czimmal, stb ...

(1889)

Mikor az ebadót bevezették.

Sepsi-Szent-György városában egy reggel döglött kutyát találtak a lámpaoszlopra fölakasztva. Nyakán egy kis darab papíron ez a fölirat volt olvasható: „*Fölakasztottam magamat. Inkább meghalni, mint adót fizetni!*”

Sok kicsi, sokra megy...

Maros-Illyén, 1879-ben egy hivatalnok meghalt és hagyatékában két marhalevél úrlapot találtak. Ez volt a hagyaték. Az ottani szolgabírói hivatal az úrlapokat 10 krajcárért beváltotta, azt elküldte a közjegyzőhöz, aki továbbította a főváros polgármesteri hivatalához azon kéressel, hogy a Pesten levő örökösöknek ezen összeget szabályszerű nyugtára szolgáltatassa ki.

A közigazgatás.

Azt mondják, hogy a mód, mellyel közigazgat az ország;

S mellyel igazságot mérnek is: ázsiai.

Ámde hogyan lehet ez? hisz nincs basa, nincs kádi nálunk,

Most mind: inspektor, doktor a tisztviselő!

Hejh igaz: inspektor!... de adó-, erdő-, tan-, egészség-

út-, kerület, s állat!... s tudja manó micsoda!...

Annyi a szám s név, hogy naptárrá válik a tiszt-sor;

Már pedig elvesz a sok bába között a gyerek, —

Nincs török a mi nyakunkon igaz, helyette a német

Inspektor, doktor tort ül a nemzet ügyén!

Faragó

(1890)

*Pula község
ben, tilos, a vidéki
koldus nak, és pipá-
lásnak,*

Határidő nyolc év.

Zombor sz. k. város tanácsától 3595. sz. P. 1880.

Érdemes előljárásnak Szaáron.

Vonatkozással 1872. évi 605. sz. alatt kelt megkeresvényére ezennel értesítettik stb.

Kelt 1880 június hó 11.

Hoffmann polgármester.

Ez aztán egyszerűsítés.

Mindig szidják a szegény adóhivalt, pedig néha oly sok leleményességet tanúsítanak, íme egy eset az egyszerűsítés jegyében:

Valamelyes hátralékos tartozás miatt intést kapott egy tanyai gazda az adóhivalttól. Tényleg tartozott, nem is sokat habozott, vett egy postautalványt és befizette a kért összeget. De nem jól nézte meg a számot és 10 fillérrel többet küldött, mint amennyiről az intő szólt. Pár nap múlva kap egy 20 fillérrel „megportózott” levelet az adóhivalttól, melyben közlik vele, hogy „miután 10 fillérrel többet fizetett be, mint az előírás, ez az összeg rendelkezésére áll, illetve az jelen levél bérmentesítésére használtatott fel.” A hiányzó 10 fillérért azután még 20 fillért fizetett a túlbuzgó adós.

A szigorú szerkesztő.

A Községi Közlöny egyik régebbi szerkesztője nem hagyta szó nélkül még a hirdetésekben levő néki nem tetsző kitételeket sem. Nem húzta ki, hanem rápirított az illetőre. Egy ajánlkozás például így kezdődött: Egy előkelő... Melyre a szerkesztő megjegyezte: (Miért éppen előkelő? A tisztességes már nem is elég? Kár ezekre az aristokratikus különlegességekre olyan nagy súlyt fektetni, mert családjának előkelősége nincs arra befolyásul, hogy ön jó jegyzőségéd lehessen. Szerk.)

VIGYÁZZUNK! SIKKASZTÁS! V. A. volt n...i jegyzőségéd, többrendbeli sikkasztás elkövetése után lakóhelyéről megszökött, minek következtében most országszerte körözik. (És még volt pofája a sikkasztás után egy öndícsérettől émelygős ajánlkozást lapunkhoz küldeni! Szerencsére nem tudott bennünket lóvá tenni. Szerk.)

Ravasz felperes, még ravaszabb alperes.

Egy karcagi ember tartozott egy budapesti ügyvédnek 60 forinttal, melyet ugyan megfizetett neki, de a kötelezvényt nem kérte vissza. Az adós meghalt és most az ügyvéd a még birtokában levő kötelezvény alapján a jótállótól kérte a pénzt; kit, miután fizetni nem akart, be is pörölt. A tárgyalás napjának reggelén megjelent a jótálló az ügyvédi irodában és előadja, hogy ki akar egyezni. Az egyezés *meg* is történt, és ennek alapján 6 darab 10 forintról szóló váltót kellett volna kiállítania és a jótállóval és a feleségével aláírni. Miután azonban felesége nem volt jelen, kérte az ügyvédet, hogy várjon egy kissé, rögtön el megy érte. A jótálló elment, de nem a felesége után, hanem a járásbíróshoz és míg az ügyvéd otthon várt, addig a járásbíróshoz a tárgyaláson való meg nem jelenése miatt elmarasztalták és a perköltségek viselésére is kötelezték.

Felekeztenélküli gyermek.

Egy budapesti férfi 1881-ben, midőn gyermekét az iskolába beíratta, kijelentette, hogy úgy ő, mint a gyermeke felekeztenélküliek s így kéri, hogy gyermekét a vallástanulás kötelezettségétől mentse fel. A fővárosi tanács foglalkozott a kérvénnyel s miután ily esetre utasítást a törvényekben és szabályokban nem talált, elhatározta, hogy feliratilag megkéri a kormányt, hogy akár rendeletileg, akár novelláris úton rendelkezék s a törvényhatóságokat utasítsa: ilyen esetekben mitévők legyenek.

Közgazdaság 1934-ben.

Egy zalamegyei nagyközségben az egyik gazda szabadjára eresztette a lovát, rákötvé nyakára a zabos zacskót, arra pedig ráírván az instanciát: „Aki megtalálja lovamat, telettesse ki, mert én nem tudok neki enni adni és sajnálom szegény jó lovamat”. — Egy másik eset Ikervárról: Szabó Dávid gazda tehenéért csak 40 pengőt ígértek. Látogatóban volt nála Kaszás Ferenc sárvári festőmester, aki gondolt egyet és befestötte feketére a tehenet, rápingálva: Egy kilogramm hús 30 fillér, délután a vágóhídon”. Az ötlet megtetszett a közönségnek, különösen, mert két cigánnyal is elkísértették az állatot a vágóhídra, ahol azután muzsikaszó mellett mérték ki a húsát. Az ötlet jól kamatozott: a marháért 156 pengőt vettek be.

Nem tetszett a mezőrendőri törvény.

Ketz, aradmegyei községben, 1895-ben a mezőrendőri törvény és végrehajtási rendelet szigorú foganatosítása miatt valóságos lázadás tört ki. Kora hajnalban az egész falu népe ostrom alá vette a jegyzői lakot s fenyegető leg követelte a még ágyban fekvő jegyzőtől, hogy sérelmeit rögtön vegye jegyzőkönyvbe. Az összes pásztorok, mező- és hegyőrök megtagadták a szolgálatot. Genz József körjegyző a felbőszült nép sürgetésének engedve, irodájába ment és ott a lázongók követeléséhez képest jegyzőkönyvbe vette: hogy a felolvasott és megmagyarázott törvényt és a végrehajtási rendeletet nem tartják be, azokat magukra nézve kötelezőnek el nem ismerik és az előljárákat azok végrehajtásában tőlük kitelhető módon gátolni fogják.

Az élelmes Róth.

Mindig cikkezünk és tanácskozunk a többtermelésről, pedig úgy látszik azt már 40 évvel ezelőtt megoldották. Legalább is így tűnik ki abból a körlevélből, amit a községek bírái kaptak.

T. bíró úr!

Miután a bíró úr legjobban tudja felvilágosítani a népet, hogy mi a jó és mi a hasznos, azért bíró úrhoz fordulok, hogy odasúgná a gazdáknak a következőt: Folytonos kutatás után rájöttem a gazdálkodásnak azon módjára, hogy a gazdaember minden 3 év alatt ugyanannyit megtakaríthat, mint amennyit egész vagyona ér. A kinek egy telkes földje van, 3 év alatt annyit megtakaríthat, hogy még egy telkes földet vásárolhat. Az persze csak akkor lehetséges, ha utasításomra hallgat. A hány ember, annyi a szokás. Minden egyes gazdának más utasítás kell, attól függ, hogy mennyi a földje, milyen a földje, mi terem rajta leginkább? Azt mindenki írja meg. Az utasítás ára minden egyes telek után 10 ft, amiből 2 ft a bíró urnák jár, hogy a gazdáknak ezt elmondja és elmagyarázza. Senki se sajnálja azt a pár forintot. Nekem rendkívüli sok fáradságomba került azt kieszelni, de ha az Isten éltet bennünket, majd más élet lesz. A ki tehát meg akar gazdagodni, forduljon hozzám. Mind-ezeket mondja el bíró úr a gazdáknak. Czimem: Budapesten 6 Nagy hajásár ut 1685. szám.

(1890)

Tisztelettel
Róth József

Lesz-e eső?

Mármaros vármegyében a ruthén és oláh nép vetekedett egymással a babonában. 1889-ben, mikor a szárazság már igen nagy mértékben pusztított, az eső előidézésére mindenféle babonát megpróbáltak. Táborfalván a toronyból lehozták a harangokat és belemártották a kútba, így remélvén egy kis esőt. Urmező községben szintén megfüröszttették a harangokat, azonkívül fürdésre kényszerítették a falu vén asszonyait is.

Az ABC.

Egy svábnak hetedik fia született. Az anyakönyvezésnél kérdezi tőle a jegyző:

— Mondja csak öreg, hogyan tudja maga megjegyezni hét gyereknél, hogy melyiknek mi a neve?!

— Ja, asz nagyon etyszerü! Mekjelölög öget az alfapetigus sorrent.

— Hogyan?

— Ity!

Átám, Bál, Coltán, Divadar, Éten, Fikdor, Gárol.

Főherceg a tilosban.

Néhai Albrecht főherceg, mint Magyarország kir. helytartója, megjelent 1855 április 18-án Földeákon. Oltványi Pál, akkori lelkész hozta ki magával egyszerű kocsin Makóról. Akkor éppen Ó-Földeák víz alatt állott, megszemlélte az elöntött területet.

A főherceg megjelenése azt eredményezte, hogy a községet felmentették azon határozat alól, mely szerint mindenki téglalapra lett volna köteles házát felépíteni.

Visszautaztában érdekes esemény történt a főherceggel. Az országút a folytonos esőzések következtében járhatatlan volt és a főherceg kocsija kiszorult a szántóföldekre. Ezt nem találta helyénvalónak Fodor József csász., — akinek éppen nem imponált a fényes katonai egyenruha és a fényes kíséret — megállította a kocsit és meg akarta a főherceget zálogolni. A főherceg a csász. rendes és törvényes eljárását, amiért nem tett különbséget kárttevő és kárttevő között, nyilvánosan megdicsérte és 10 forinttal megjutalmazta.

Cigány geográfia.

Egy határszéli községről folyt a vita, vajjon még Vas megyéhez tartozik-e vagy már Stájerország? Ezt a kérdést végre is egy cigány oldotta meg: „Menjünk oda lopni és ha megfognak és nem Szombathelyre, hanem Grácba visz a csendőrség, akkor nem Vas megyéhez, hanem Stájerországhoz tartozik.”

Gyászol a közigazgatás.

1875-ben Ferdinánd király halála alkalmával országos gyászt rendeltek el, amely három hónapig tartott. Két és fél hónap eltelté után a mély gyász megszűnt, mikor is értesítették a közigazgatási hatóságokat, hogy a gyász tartama alatt használt fekete pecsétviasz helyett ismét veres pecsétviaszt használhatnak.

Fő a lényeg.

Egy temesvári ügyvédnek az a kétségkívüli ritka tulajdonsága volt, hogy felelt, ahol csak lehetett, kímélte attól, hogy bélyegilletéket fizessenek. Ha pénzről kellett nyugtát kiállítani valamely kliense számára, azt ily formán tette:

„Ön a mai napon hatvan forintot fizetett nálam, amely összegről nyugtát kér. Én kijelentem önnek, hogy amíg a fizetett összeg után a II. fog szerinti bélyeget el nem hozza, addig önnek nyugtat nem adok. Tisztelettel N. N. ügyvéd”.

Feltámadunk.

Megjelenik a fiatalember a szavazóteremben.

Neve?

Asztalos Mihály.

Végignézik az íveket.

Már egyszer szavazott — mondja ridegen az elnök.

Lehetetlen kérem. Éppen most jöttem le a hegyről.

— Hány éves?

— Huszonhat.

— Itten már egyszer szavazott egy Asztalos. Ez azonban 62 éves és Asztalos Kálmán.

A fiúnak tágra nyílik a szeme.

— *Az az* apám, elnök úr kérem. Hát itt volt? És szavazott?

— Igen, be van írva.

— Miért nem tartották itt! Két éve nem láttam az apámat.

— Hogy hogy? Haragban vannak?

— Dehogy, kérem. Két évvel ezelőtt temettük el az öreget, nagyon szerettem volna látni, hogy néz ki azóta.

Decentralizáció.

A Sárosmegyébe kebelezett: Bukócz, Vladicsa, Sztaskóes és Dricsma községek törvénykezési és közigazgatási tekintetben következő helyekre voltak beosztva: A törvényszék: Sátoralja-újhelyben, a szolgabírói hivatal: Szvidniken, a telekkönyv: Homonnán, az árvaszék: Eperjesen, a járásbíróóság: Sztropkón, az alispán: Eperjesen, az adóhivatal: Girálthon, az illetékkiszabó hivatal részint Kassán, részint S.-A.-Ujhelyen volt, az egyik körjegyző: Szorocsinban, a másik pedig Lodomirban, a kerületi orvos: Szvidniken, a kerületi bába pedig Lodomirban lakott. Katona állítási helye: Bártfa, követválasztási helye: Zboró volt.

(1879)

A bíró úr vadászik.

A bíró úr a vadászaton rácéloz a nyúlra s hogy megedzze a szívét a lövéshez, rákiált a nagyfülűre:

— Halálra ítélek!...

A nyúl megugrik a hangra, mire a jó bíró megkönnyebbülten folytatja:

— ... in cuntumatiam.

Az ismeretlen helyen lakó város.

A Budapesti Közlönyben és ennek alapján a marosvásárhelyi „Erdélyi Értesítőben” a következő hirdetmény jelent meg: „4705. A tordai kár. telekkönyvi hatóság a m. kir. kincstárnak, Torda városa, közönsége mint alperes elleni birtokigazításos ügyében a perfelvételre határnapul 1880. dec. 16. napjának d. e. 8 óráját tűzte ki s az ismeretlen tartózkodású alperes részére ügygondnokul Molnár Károly tordai ügyvédet nevezte ki.”

Megindokolt kérés.

„Miután alulírt a legközelebb eszközendő házassága által B.....Rózsával, helybeli haszonbérő leányával, egy darab marha birtokába jut, kéri az előjáráságtól az iskolaépület megnagyobbítását t. i. egy nagy istálló által, a házasság által nyert darab marha és későbbben származandó fiatal barmok számára, melyhez már a szülői háznál, kiválasztottjainak, általánosan ismert kítűnő barom növelése következtében kilátás van.”

(1879.)

Hova lett az ismertetőjel?

Különös ismertető jelek között olvassa a gazda az új szolgája cselédkönyvében, hogy „bal arcán csomó dudorodik ki”.

— Hát hol a bal arcodról a csomó?

— Követem alásan — bagó lehetett a számban, azt is felírták.

(1879)

Zendi báró vadászjegye.

Közismert alakja volt Nógrád vármegyének Zendi báró. Nem így hívták, de csak *így* ismerték. Jókedvű, örökös tréfacsináló ember volt, aki végigjárta a vármegyét, mindenütt szívesen fogadták s ő mindenütt csinált valami mókát, amit aztán sokáig emlegettek.

Bodonyban vadászott egyszer az öreg Potoezky jegyzőnél. Kinn kóborolt a határban, puská a kezében, egyszer csak látja, hogy Romhány felől két pénzügyőr közeledik.

Nosza neki a szaladásnak egyenest az erdő felé. A két pénzügyőr se rest, — utána árkon-bokron át.

Zendi báró eléri az erdőt, az első fára felmászik, nyakában a puská. Odaértek az üldözők is s megkezdődik a tárgyalás:

- Tessék lejönni a fáról.
- Már mér mennék le? Jó nekem itt is.
- Akkor tessék felmutatni a vadászjegyet.
- Fel nem mutatom, legfeljebb lemutathatnám, de azt nem teszem.

— Szóval nincs vadászjegye?

— Győződjék meg róla.

— Hát hogy győződjek, ha nem jön le?

— Tessék feljönni ide hozzám!

Rövid tanácskozás után a fiatalabbik nekirugaszkodik és felmászik a fára.

— No, itt vagyok, kérem a vadászjegyét. Ha van, mutassa.

— Csakhogy egy finánc nem finánc ám öcsém! Maguk szolgálatban ketten vannak, jöjjön fel a másik is, úgyis az a rangosabb.

Mit volt mit tenni, a biztos fogás reményében felmászott a szemlész is. Mire felért, Zendi báró már vette is elő szabályszerű vadászjegyét és nyugodtan mutatja nekik.

Azok megrökönyödve ülnek az ágon, végre megszólal az egyik:

— Hát miért tetszett akkor szaladni?

— Azért fiam, mert nekem ezt az orvos rendelte.

— De mért engedte, hogy mi is szaladjunk?

— Mit tudtam én, hogy maguknak nem rendelte-e az orvos ugyanazt?

Eldorádó.

Dobsina városról, akkor még községről olvassuk 1875-ben megjelent folyóiratban, hogy a község lakosai nem fizetnek adót, mert a város jövedelmei fedezik a kiadásokat. A bevételekből épült az iskola, templom, községház, magtár, ebből fizetik a hivatalnokokat, papokat, tanítókat. A község minden lakosa csaknem ingyen kapja a tüzi-fát, ha pedig háza leégett, azt a község építteti fel. Ha valaki munkaképtelen elaggott lesz, kiültetik az útra egy kalapáccsal a kezében, mellyel aztán úgy tesz, mintha követ törne, de nem tör, ez csak arra való, hogy ne mondhassa senki, hogy nem dolgozik a 80 krajcár napszámmért.

Boszorkányégetés Hunyad megyében.

A Déván megjelenő „Hunyad” írja 1889-ben a következő rettenetes történetet: Koses-Ohába községben ez évi június 25-én délelőtt, Márton Somán községi bíró közreműködésével kiásták a lakosok a temetőben Dimitru Lázár öt hónappal, Jeonucz Lázár három hónappal és Dobreán Lina egy hónappal ezelőtt eltemetett emberek holttestét. Az előbbi kettőnek tetemét a temető kertjében vasvillákkal, kapákkal összevagdalták, aztán nyomban tövissel megégették, állítólag azért, mert boszorkányok voltak és a falu marháit megrontották. Az utóbbinak csak a koporsóját nyitották fel és testét körülvizsgálták, azután úgy ezt, valamint a másik kettőnek üres koporsóját a sírgödörbe visszatették s behantolták.

Gyors válasz.

A váci inségkonyhán azt kérdezték az egyik ebédért jelentkező kisfiútól:

— Hány testvéred van odahaza?

— Még öt — felelte a levest sürün kanalazó kislegény.

— És te vagy a családban a legidősebb? — kérdetek tovább.

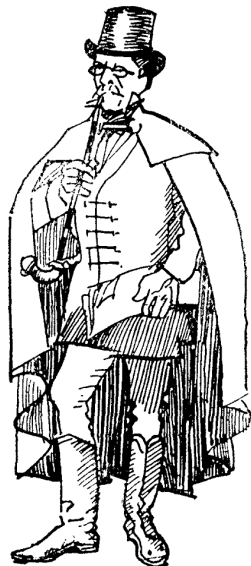
— Nem. Az apám és az anyám idősebbek — volt a gyors válasz.

Ez is módszer.

Brassó megye területén az 1880—83. években mintegy 40.000 forint értékű lovat és marhát loptak el. A tolvajok széles körben működő, de egymással mindig összeköttetésben lévő szervezett bandát alkottak a oly féktelenül üzték mesterségüket, hogy igen gyakran személyesen szólították fel a károsult tulajdonosokat, hogy ellopott jószágukat bizonyos váltságdíjért visszaszerezzék s ha az illető a föltételeknek eleget tett, lovait, vagy marháit, egy a tolvajok által kijelölt helyen csakugyan meg is találta. E tolvajokra a büntető törvény szigora megfélemlítőleg egyáltalában nem hatott, mert ha kézre került is valaki közülök, azonnal fölös számmal álltak elő a cinkostársak, kik pajtásuk alibijét rögtön igazolták. Némely község lakossága akkép igyekezett segíteni magán, hogy magukat a tolvajokat választották pásztorokká, kik aztán évi 3000—4000 forint fizetésért a jószáglopásokkal szemben garanciát vállaltak.

Az elnyomott nemzetiségek.

Szatmár (megye Gencs községének jegyzője a magyar állam hivatalos nyelvén írott levelet intézett Krassó-Szörény megye székvárosának, Lúgos városnak tanácsához, ahonnan a következő választ kapta: *An das löbl. Notariat zu Genes. Auf die geschätzte. Note vom 22. September 1. J. Zahl 819 ivird das löbl. Notariat verständigt, dass der Honvéd Giorg Ember der hierorts stattfindenden Controllsversammlung beiwohnen wird. Lugos am 6. October 1888. Radula, Stadtrichter.*

Recept

1888-ban Gyakovity Száva ó-sztapári lakos megjelent a jegyzői irodában és a községi jegyzőnél panaszt emelt, hogy az irodai személyzet két tagja 2 éves csikáját szemmel megverte. Túlságosan megdicsérték a csikót s ez most beteg lett. Kérte a jegyzőt, hogy az irodai személyzetnek azt a két tagját hívja fel, hogy az általa egy vörös fiaskóban hozott vízzel mosakodjanak meg, hogy a csikó meggyógyulhasson. Minden magyarázat hiábavaló volt, nem maradt egyéb hátra, mint a két írnok kénytelen volt a hozott vízzel megmosakodni hogy Gyakovitynak csikaja ismét egészséges legyen. Az atyafi megnyugodva eltávozott.

Kilakoltatott község.

A belügyminiszter 1883-ban elrendelte, hogy Torontál megyének nagyikikindai szolgabírói járásában levő és telepítvényes lakosságának kilakoltatása következtében tényleg megszűnt Novoszelló községnek községi önállósága megszüntessék. A miniszteri rendelet a községi területet önálló puztaként közigazgatásilag Topolya községhez csatolta.

*

Hasznos hevesmegyei községből 1884-ben 31 család költözött el mintegy 170 forintnyi adótartozásának hátrahagyásával. A megye alispánja a belügyminisztérium útján országszerte köröztette őket.

Türelmes adófizetők.

Tömeges adófizetések vannak városunkban — írja a Versecen megjelenő helyi lap 1876-iban — ami a polgárok nagy buzgalmára mutat. A fizetés oly tömeges, hogy az adóhivatal nem képes elkönyvelni a sok pénzt és némely polg^l 5—6 napig is kénytelen elvárni, míg a fizetésben reá kerül a sor.

Kisasszony kérem . . .

Külön fejezetet képeznek a gépíró nők bájos íráshibái: Egyik vasútállomáson a csendőrség egy iparigazolvány nélkül árusító embertől nagyobb mennyiségű habos és krémes nyalánkságot kobozott el, amelyet mint gyorsan romlót, hirtelen értékesíteni kellett volna. Az őrs kérdést intézett a területileg illetékes főszolgabíróhoz, hogy a süteményt beküldje-e oda, vagy átadja-e a

iávokibb fekvő községi előljáróságnak; egyben ajánlotta, hogy legjobb volna azt a szomszédos két járás székhelyén levő polgári leányiskola növendékeinek odaadni, amit mind a két iskolaigazgatósága kér. A főszolgabíró ezt a nehéz kérdést intézte el és többek közt azt diktálta a gépíró nőnek: „Mert az eljárás nála folyt”.

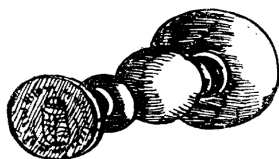
Bözsike, aki maga is imádta a krémet és a habostekercset, titkon arra számított, hogy talán a hivatalhoz fognak kerülni a bűnjelek, az eszmetársítás hatása alatt a „nála folyt” szavakat így írta: „Nyála folyt!”

Egyik faluban hét legény egymásután egy leánynak — mondjuk — kissé erőszakosan udvarolt és ebből bűnügy lett. A főszolgabíró a fentírt Bözsikének diktál, aki értette a dolgot vagy sem — a „közvád tárgya” helyett azt írta: „A közvágy tárgya”!

A körállatorvos egy mulatságon lövöldözött és a főszolgabíró ezért rendbüntetéssel sújtotta. Azt diktálta Mariskának: „Nyilvános helyen revolveres botrányt rendezett”. A kisasszony a „botrány” szót így írta: „bortrány” és gyorsan ki akarta radírozni a t előtti felesleges r betűt. A főbíró azonban megfogta a kezét és azt mondta: „Hagyja csak, soha ilyen találó hibát még nem csinált!”

Egy levente, akit az oktató már megintett, sőt szüleit is értesítette, újból mulasztott. A jegyző feddással való büntetést ajánlott. A főszolgabíró a nagy távolság és roész idő miatt nem akarta beidézni feddés végett a leventét és azt válaszolta többek közt a jegyzőnek: „A fokozatos büntetés elvénél fogva most a testnevelési bizottság elnöke (a jegyző) szabjon ki 6 óráig terjedhető visszatartást”. A gépírónő azt írta: A fokozatos büntetés elvénél fogva most már a testnevelési bizottság elnöke, a jegyző... kapjon ki! (A kis hamis nem is sejtette, mennyire igazat mondott, mert az a leventeügy sehogy sem volt rendben.)

(Raj Oszkár).

STÍLUS- GYAKORLATOK

Tóth Keszi község részire.

Az két bikát megvizsgáltam veszélyes görts és szájrétü gyomor szorulása bélgyulladásal együtt két orvosi fáradság együtt 4 forint.

Kelt Nagy Szokolyon november 25-én 1886.

*Galamb József s. fc.
okleveles állatorvos fentirt négy
foréntot felvetem elismerem*

A

Nagyságos
Magyar Laposi járás
Főszolgabíró Úrhoz
kitűnő tisztelettel

Magyar-Lapson.

Alázatos folyamodvány

melyben egy Csűr épülett állandó abba a helyben meg hagyása
kímélése kéri.

Az I darab
beadja a kérelmező.

Nagyságos Főszolgabíró Kegyelmes úr!

Hiányában lévén régi ös Szülleim jog birtok telkem-
kertem azon területén Csűr istáló pajta Épülett hogy állandó
legyen ugyan azon földön a hogy használtak kedves Szüllőim
legmélyebb alázattal kérem Nagyságodat is a melyben forrón
esedezem hogy méltóztatván legkegyesebben magas tekintetben
venni Szegénységi állásomat és az illető Épületnek más alkal-
masabb helye nincs abba a helyben hagyni a melyben van Ke-
gyeskedjék leg kegyelmesebben.

Ki bepanaszolta engemet az nékem ellenség
Alázatos kérésem ismétlése mellett legmélyebb hódolattal
Nagyságodnak legalázatosabb szolgája
Budafalva 1891. 24/9.

vagyok
B. L.
budafalvi lakos

Kettős szegénységi bizonyítvány.

Szegénység miat bélyegtelen.

Szegénységi bizonyítvány.

Hogy Wieszt Lőrincz volt telkes gazda, és jóbirtokos perbáli lakos perek által minden vagyonától megfosztva 'szegény életet most viseli, bizonyítom mint Plébános Szegények védője, hogy pedig az előjáróság olyan bizonyítványt kiadni nem akar benim látom.

Kelt Perbálon Szeptember 28-án 1876.

*Martinkovics György m. p, perbáli plébános
Kreisz Charlton m. p.
Frankháuser Josef m. p.*

Kérvény.

Alásan kérem és esedezem, az tekintetes főszolgabíró úr, elibe méltóztassék ezen munka könyvet Rendre utasítani. Azon betöltések ameleket betöltöttem hogy ha hibásan találja a tekintetes hatóság alásan bocsatatott kérek mert próbálatlanok vagyunk ezen új törvény szabályokban.

maratam

Dévaványán 1885 martius 9 ik hü tisztelettel alázatos

*szolgája
F. József molnár*

Nagytekintetű m. kir. Pénzügyigazgatóság!

Miután a folytonos gyengélkedés miatt, a régi nagymérvű csúza betegségem, e hideg vidéken napról napra nem job, de inkább rosszab érzem magamat, — az egészségem helyre állítása végett dr. Fleischer Szepes megye főorvos úr tanácsa folytán hogy minden évben egy néhány gőz fürdő használása rendeltetett.

Továbbá Lőcsén egy sürgős ügy rendezése iránt.

Az előadottaknál fogva oda járul alázatos kérelem miszerint részemre folyó évi Augusztus hó 21-ig egy 14 napi szabadsági időt kegyesen megengedni méltóztatnék.

Mély kérésem megújítása mellett maradok a Nagytekintetű magyar királyi Pénzügyigazgatóságnak

Ó-Lublón 1887. évi Julius hó 21-én.

Alázatos szolgája

*Repka János m. p.
magyar Mr. adóhivatali ellenőr*

Körözés.

„Osgyán községbe október 19-én egy darab fehér szőrű, 5 éves füzfa-szarvú balfarán A. bélyegű bitang ökör vetődvén, mely befogás közben magát az istálló falába ütven, megdöglött, húsát a bíró kiméretvén, — gazdája kinyomozhatása céljából megye és országszerte köröztetik.”

Hirdetmény,

Házalás, koldulás, medvemutogatás, csimpolyázás, kintornálás és más — utzákon járni szokó lármás mutatványok Baja város területén szigorúan tiltatik.

(1879)

A kapitányság.

Veszélyzetek.

Melynek erejénél fogva az 1866-ik esztendőben jég csapásait szenvedtük; mindjárt a következő 1865-ik esztendőben a hideg ellen történt fagyás. Ezennel lett.

Magunkat megbizonyítjuk, melyről az élvezők megemlékeznek.

Kelt Bisse, 1868.

Nyugta.

2 f irván kető osztrk forentokrul mely összeget Szeptember 1-én az szarvas marhák megvizsgáltatak és azon pásztor kutyája megvizsgáltatot a melyben Semmi bajt nem találtam hogy ezen orvosi fáradtságér Járandóságot felvetem elesmerem.

Kelt Nagy Szokolyon Szeptember 19-én 1885.

Galamb József s. k. okleveles álatorv.

Magyarország.

Pénzügyi igazgatóság:

Szegedin.

magy kir Steueramt
Neusatz-tól

1880 hó Juni 21.

J. 1. Napló tételsz. 1S61 Nyugtatvány.

84 ft. 43½ kr, azaz: *Achtzig Vier Gulden 43½ kr,*

melyet *Prokai István ms Temerin*

a helybeli pénztárnál lefizetett és pedig, mint % *Gebühr Ark.*

M06/879.

Weiskopf.

Fabianovits.

Álat orvosi Bézonyítvány.

Alulírott Áüat Orvos által hitelesen bizonyittatik, hogy Czegléd városi lakos Tarkó Benjámín egy drb Öreg Kotzát Szigorúan megvizsgálván a mely állítólag kutyák által marás által történvén.

Lát lelet.

A fent nevezett állaton az jobb és bal füleket megszagolva, az job hátulsó lábón az Akhiles nagy inat töb helyen meg Szagatva és az Födöt nagy gyuladásban találván.

Vélemény.

Fent nevezett kor jelekbül ki tűnvén, hogy az nevezett Sértések erő mivi kutyák által meg maratás közben történvén mely nevezett betegséghez az ki gyógyuláshoz Orvosi eljáráshoz Semmi remény.

*Melyet hitelesen bizonyítom nevem alá iratával Kelt Czegléd
Febr. 28-án 1877.*

*Z ... a Sámuel s. k.
Oki. Állat Orvos*

#

Fent irt állatot folyó hó 19-én ismét Szigorúan megvizsgálván a melyet a fent irt korbajokban találván az Tüdöt egész terjedelmében asz korban az hátulsó lábakon az inakat öszve Sugorodva találván úgy hogy állat életéhez Semmi remény rövid idő az halál bé következő.

Kelt Czegléd Máji 19-én 1877.

*Z ... a Sámuel s. k.
Oki. Állat Orvos*

Borjúvágó cédula.

*Egy két éves bikabornyú N. N. urnák zabolás végett levágatott. Tóth András által elméretendő.
Kelt Mezőtúr, 1878. jul.*

U. L. városi főkapitány

Útbiztosi jelentés.

Hivatalos illemmel alóírtnak van szerencséje jelenteni a 105—106 kiló szakaszában mind egy 16 kubik méternyi kő az útban behuzant és kérem az tekintetes Ép hivatalt egy olasznak széjjel reszptését és eltávolítását engedélyeztetni és helyenként is még sok nagy kövek és földcsuszamlások folytán történhetett esőzések miatt tisztelettel beterjeszeni.

S—Szegörgy.

N. N.
útbiztos.

Jelentés.

Van szerencsém jelenteni, miszerint múlt hó 7-én megnősültem elvettem Cs. Karolinát, születése kovásznai 1857-ben, református, van szerencsém 1 példányban tiszteletteljesen beterjeszteni.

N. N. útmester

A keceli cigánybíró a B) lista ellen.

Mély alázatos kérésem nyújtom T. fő zsógabíró úrnak, hogy már tizenegy bíró keze alatt Szolgáltam, a Poór népnek mint királya és az alatt az idő alatt véllem Semmi viszálykodásba nem volt egy előjárónak sem és most is mint az 876-ik évre a község előjárói által megválasztván mint bírójoknak és most az én seregeim erőszakosan ki akarnak hivatalomból tenni amért Szigorúan tiltom tőlök a káromkodást és még 21 év óta nem vót sémi követelésök, és ezen okra mély alázattal esedezem Tek fő zsóga bíró urnák, hogy ha a tiszt, érdemes előjáróság a kitől hivatalomat kaptam hogy ha valami panasza van reám nem bánom ha rögtön meg fosztanak hivatalomtól csak nékem Ne a magam seregei vegyiékei becses hivatalomat hogy enyi idő óta széngyenbe ne ejcsenek,

Kelt 1878 ban

alázatos Szolgálya

Boni Antal mint esedező.

Hirdetmény.

A választás alá nem eső legtöbb adót fizetőik (virilisek) 1886/7-ik évre érvényel az 1871-ik évi XVIII. t. c. 35-ik §-a értelmében kirendelt küld: által folyó év aprii hó 1-én délután 4 órakor a városi főjegyző hivatalos helyiségében tartandó nyilvános ülésben fog eligazíttatni.

Miről az érdekeltek tudomás végre ezzel értesítetnek.

Eger 1886. március 28-án.

Szellemidézés.

Czegléd utca 30 számú háznál elhalt özv. Kerekes Lászlóné Márton Poxexina f. hó 28-dik napjára dél előtt 10 órára a városházánál levő tanácsnoki terembe ezennel meghívatik.

Kelt Debreczenben 1881t. évi december hó 21-én.

N. N. aljegyző.

Bizonyítvány.

Mialul ért Szásova helysge Biráy elyljáróy hitetelesen bizonyítják hogy Polis Csák pujter és Cziná János Sásovay lakosak emberek ázirt hogy melyébe esztendejébe Augusztus áz 1878-ék á nagy viz vot és zápor esy nálom mint elvita viz elrutolá és házot nem árod semitse csak fekete fyot mosta nálom nalgyon vának károsytvá, hogy azá látásom Nagyon Szépen kérjünk elgiz tanács hogy fogok engedve kinyör Adomány méltóztásán esedezünk hogy minden tekintetes uroság és tekintetes gazdoság hogy azokat Szelginek emberek nágyom Szípen kirjünk hogy a ki lehet valamit segíteni nagyon kisenyetel fogunk tartozni kelt Sásován szeptember ho 3-ék áz 1878-ék évi

Stolár János bíró
Hajdúk József kisbiro
Eundzát György hetes
Kovács János kézjegy

Tekintetes Szolgabírói Hivatal!

N.-Semplakon (Temesmegyében)

Folyó évi február hó 13-áról 671 .sz. a. kelt igen beces Szolgabírói rendeletére, van szerencsém a Tekintetes Szolgabírói Hivatalnak az ide csatolása mellett Kovács féle ügyiratokat hivatalos tisztelettel oly megjegyzéssel visszaterjeszteni, miszerint a bennt-érintetnek Kovács János sem fiai Kovács Mártonnak nevei Omor községben teljesen ismeretlenek, továbbá hogy a fentnevezettnek községünkben tartózkodási helyt soha nem volt, végül megjegyzem azt is, hogy a kipuhatólási jelenlegi tartózkodási helyt is ismeretlen.

Ennélfogva jelentem a tek. Szolgabírói Hivatalnak, hogy a fentemittett okokból jegyzőkönyv nem lett szerkesztve.

Kelt Omor, 1883. február hó 17-én.

N. N. jegyző.

N. N. bíró.

Bizonyítvány.

Mely szerint alól írott Gny előljáróságok hitelesen bizonyítjuk, miszerint helybeli lakos B ... M ... annyira meg van szegénységre foglalok, hogy meg nem bírja az δ fiát B ... T... az oskolába megtanítani segítség nélkül. Miről ezen bizonyítvány alá adjuk neki, kerese módja valami segítség, hogy meg kapjon. Kelt G ... nyben március 30. 1881.

(Aláírás.)

#

Egy ember a községi jegyzőnél levélben ekként sürgette ügyének elintézését: „Engedelme kiérdemlésevel esedezek, méltóztatnék előbbi levelemre igényt fektetni”.

Felségfolyamodvány.

Ő felsége I-ső Ferencz József osztrák magyar apostoli császári királyi szeretett királyunkhoz.

Bécsben

S. a. Ujhely 188%. Január hó 21-kén.

A menyiben van szerencsém ő felséged a nem rég született Isten megtartsa fiatal Hercegnő Erzsébet szeretett unokájához gratulálni; a menyiben privát házoknál ilyen kisasszonyokat biztosítani szokták hogy mikor felnevelkednek legyen mivel őket kiházasítani! Amennyiben a szeretett korona hercegnőnek arra szükség nincsen! De az úr Istennél biztosítam ajánlom!

Helyben egy igen szent és vallásos Veihsman Bernáth melyik az Izraelita Ortodox osztálynál mint Talmud Tanár működik, most olyan beteg, hogy minden orvos azzal ijeszti hogy ha tanulását abban nem hagyja meg kell neki halni. A szegény ember tegnap este így sírt előttem, hogy egész éjei álmomat elrabolt azon gondolat hogy; hogy segítek annak az embernek a ki csak 30 éves és tanulását azért nem hagyja fel mert más képen éhen kell neki családjával együtt meghalni; sírván gondolván hogy az úr Isten után csak ezen a földön felséges királyunk van a ki minket 'minden ellenségtől megőriz, hozzá fordulok; térdepelve kérem felséges királyunkat méltóztassék ezen a szegény emberen segíteni hogy legalább egy évig legyen neki szegényesen miből élni, hogy élve maradjon remélem hogy ezen adomány a szeretett Erzsébet korona Hercegnőnek mindég az oldalán mind a testőrség fog állani; és őtett egész felséges urunk házával minden legkisebb bajtól megőrzi! Az igen szent ember Veihsman Bernáth minden imádságát csakis a korona Hercegnő javára fogja fordítani. Ha netalán ezen tiszta szívből alázatos kérésnek kegyelmes urunk helyt adná! azzal fordulok ő felsége elejbe, hogy az adományt az alispáni utón beküldeni kegyeskedjen, hogy én Veihsman Bernáth betegembert személyesen oda állítsam, hogy alispán úr meg legyen győződve hogy nem valami munka tehető emberért könyörgöttem.

Ő felsége apostoli császári királyi I-ső Ferencz József szerelmes királyunknak sűrű legalázatosabb szolgája

R..... József

szemplénmegyei bizottsági tag

Tekintetes városi tanács hivatalnak

Szilágy-Somlyón

Meghagyatik a címzett hivatalnak a bent nevezettnek telekjegyzőkönyv számat gorson ide küldjen.

Egyszermind szigorúan meghagyatik a benti hátralék 15 nap alatt hajtsa be, mert dien esetében ezen fontos tárgyat a m. k. adófelügyelő úrnak megbírságolás végett feljelentetik.

Zilahi m. k. adóhivatal, 1878. május 20.

Egy katasteri földadóbizottság elnökének jelentése.

Melen T. sz.

Tekintetes kataster urnák.

folo januárius 22 en 17 szám aliati én hozam meg vot kizbesitve hogy jelentés tegyem a katasteri birtok ivek és összesítés véget de az nem vót nekem tudósítás adván, hogy hova köteles vagyok jelentés tenyi akor jelenítem magának hogy katoztri összesítést kütem és birtok iveket új és régi megfolyamodással együt meg vot kütve mert úgy irtem irás hogy birtok ivek és összesítéssel meg kel küdenyi avval aláztatos szolgálja N. N.

M. kir. II. sz, csendőrparancsnokság.

2. szárny 2, szak
Bavaniste

137/1883. szám.

Tényvázlat.

Folyó hó 3-án nevezett egyéneknek letortóztattak mivel Deliblati lakos N. N. hombárjába hatul a falatt kiásva éjjel betörték honnen jelenleg egy 40—50 kilo búzát ellopták mely N. N. kertjébe meg is találtatott Mely szerint mind ketten be is menihek a káros állítása ezerint mint egy 300 kilo búza hijanzik.

Nevezetek a tkt. kr. járásbírósnak a tovabi elbánás végett oly hozásasol adtnak miszerint a felfedezett búza a községelőjáróbiróságnak át adott.

1883 febr. 17.

Dózsnoóczky s. k. őrsparancsnok

Nr.

Köpecz am 25-ten März 188U.

Direction

D. Erdővidéki bánya-egylet

letzte post: Baroth

Bahn und telegraphenstation

Ágostonfalva,

Herrn Magy. Kir. államvasutak (keleti vonal) tekintetes üzlet-
vezetőségének

in Kolozsvárt

Auf den 17'ebenblatte dienen Wir Ihnen mit Factum Nr.....

1884 évi Március hóban szállított barna szén *im Betrage von Fl.*

2289 kr. 25 o. e. zur gefälligen Gutschrift.

teljes tisztelettel
Erdővidéki bányaegylet
Gregus

Kataszteri utasítás.

Az erdőosztályokat mindenféle munka részeken keresztül vezetendő. A betűsoros és a birtokívek összesítései újonnan készítették — mivel a nevek nincsenek sem a betűsoros névjegyzékben, sem a függelékben betűsorrendbe szedve — a függelék az összesítésbe bevezetésnél megjelölendő a tiszta jövedelem a birtokíveknél lezárandó az összegezésnél a birtokíveknél előforduló beszurások az illető parcella helyére írandó be. (1884. prilis 8.)

B . . .

debreceni kataszteri felül
vizsgáló

Erkölcsei bizonyítvány.

175—1883. sz.

Akdirt község elöljárósága részéről ezennel hitelesen bizonyítatik miszerint N. N. vracsevgáji lakos egy éjkoborlás és tolvajságnak magát meghódoló és gyanúságos egyén van.

Miloszavlyevics Gy. körjegyző

Visum Repertum.

1879 Julius 11-én délután hozzám jött egy asszony nevezett Turkoty Tógyerné Cseffai lakos és mutatt nekem az ő kezeje a ki nagyon dagat volt, az felelt hogy a sógortól ütést capot öklebiel azért, mert az a bizonyod sógor megverte az ő testvérje és mondta hogy ne bancs ötöt. Megvizsgáltam a keze és találtam! hogy nagyon dagat volt, nem tud mozdulni, se emeleni valamit, vagy az ujjával fogni, a daganatás nagyon melleg és az egész karja fj neki.

Vélemény.

Ez a sértés meg van csinálva ökleivel és lehet 4 hétt múlva begyógyulni hiba nélkül.

Kelt Cséffa 1879 Julius 14.

Dr. Deutsch Simon
orvos

Elöljárósági bizonyítvány.

Állat irt elöljáróságunk Fetés Máris körülményének valóságali körülményét fel sorolt fojamodása fojtán körülményéhez alkalmazandóvá nyilvánítja, miután sérelmeit tudomásul a fen nevezetek szerént irtuk meg ezennel igazoljuk.

Ikafalva 879 6/6.

Kökösi Sándor
lelkész

Jancsó József
bíró

Dombi József
m. bíró

Letelepedés iránti kérvény.

Érdemes Varas Elöljárói!

A mint kitetszik Miltosagos Uradalomhoz Folamodó Levél Inelo zsatorul, az Varos Lakosnak bégyövetel engedelembül; Oly módra is Folyamodok Varos Elöljárókhöz is, és könyörgöm összevesen, hogy vegyenek engem Lakosi Szivsigükbe; hogy ön iparkodasom által, mind Embersignek, úgy szinte akar mi nyavalaba Sénlődő Barmoknak — is Segítő Lakos társ lehessenek.

alázatos megkérő

Chvala Péter

Baromorvos is Borbél Czegléden.

Méltóság adófelügyelő úrnak.

Alólirott méltósan felkérem a tekintetes urat, hogy a múlt havában 25-ik napjain Huszton volt a tárgyalás illeték jövedelmére, nállunk pedig lakik Szitár Iván Pávlibovszki Kalocsa horb helységben felfogadta Wolf Ignác Kalocsa lázi lakostól 2 db. havasok szóval két darab havasok 80 f négyszáz nyolczvan Osz. ért. forintokért haszonbérbe, én pedig jelentés adok a tekintetes fő felügyelő úrhoz hogy én biztosan tudok hogy 2W forint oszt. ért. jövedelem haszonbér hasznó vagy pedig nyereség eztet sokol taníval lehet én meg biztatni, kérem elmulaszolni a fent nevezett Szitár Iván Pavlikovszky hogy injen nem fog seftelni Csók rajta a jövedelmi a fent összegéről utána rajta végezni méltoztossék.

Tisztelettel

Wadf Mechel k. horb lakos

(1875)

Igazolvány.

A aMírott község elöljáróság részéről hitelesen bizonyittatik az, miszerint kékesfalvi illetőségű Colesic Alexandru nagyon szegény ember lévén, a háza is leégetvén a családját fenntartani képtelen.

Megkéretik a t. politikai és katonai hatóságok az emiített szegényemibert koldulni háborítatlanul hagyni.

(Hunyadmegye) Kékes falva 188 A. 21/2.

(pecsét)

Floreszk Mojsza bíró

Szőts Izidor jegyző

Körmondatt.

Tekintetes körjegyzőség! Alulírott tegnap, az az folyó hó 19-én bejelentett, s Gy-n 280. h. sz. alatt lakos B. I. körül belől 3 hónapos bomyaja meg veszettségét illetőleg, ma az: az: aug. 20-án azon tudomásra jutottunk, miszerint az érintett bornyú nem lett veszett miután egészsége ismét helyre állott, melynek következtén minden ember, aszszony, gyermek vagy leánnyal hagyja magát simogattatni s azt szelíden eltűri, így hát nem szükségeltetik az orvosi fölül vizsgálat.

Kelt Gy-n 1889 20/8.

L. A. bíró.

Bizonyítvány.

188/1883.

Airról, hogy Pipis Sándor Tápió-Bicske községében 1873-ik esztendőben, március és április hónapokban mint kántortanító-helyettes működött; az ezen üresedésben levő kántortanítói állomásra a pályázat március hó 20-a táján megejtvén, Pipis szélnek eresztetett, de a választott kántortanítónak megérkezését Szent-Györgyre bekelendvén várnia, ekkor kapta ki az „abschied”-ot és elpárolgott.

Kelt Tápió-Bicskén 1883. nov. S”-án,

Elek s. k. Tápió-Bicskei esp. plébános.

Pályázat.

Tekintetes Szolgabíró úr!

Alattirt igen alázatos kérem a teks. szolgabíró úr s eczer s mint a teks. szolgabírói hivatalótt, miszerint ne terhelyesék a teks. szolgabíró úr ezen a kérésemmel, mely után engem értesítsen, hogy valljan még fhó novemberben a nőmött Csontea Maria, született Sporea Demeter, és anya Dobra Dogáriuné, lehetne pályázni a kolozsvári tud. egyetemnél erdélyi bába növendékeknél számára, az őtt hónapig tartó tanfolyamon, vagy nem? mivel a fentti nevezett Csonté Maria kívánkozja pályázni, hogy ha még ideje lesz, — minthogy a ngos alispán urnák rendelete U221 sz. alatt csak 18-án olvastam meg. Ha azonban pályázni tudná, akkor a folyamodványokat, melléklendő megkészítsük a teks. körjegyző úr által és a teks. szolgabíró úrhoz betérjesztsok. Csontea Maria 29 éves, olvasni tud románul latin betűkel, nyelvismert románul és kevés magyarul.

Kelt, 1879.

alázatos szolgálja N. N. tanító.

Községi bizonyítvány.

Községi bizonyítvány. Alólírt részéről előljárásiügag bizonyítjuk hivatalosan miszerint hogy V. megyei D. mezőváros, Előljárásiág részéről hivatalosan bizonyítottatik miszerint O. I. és felesége és három gyermeke aug. 21-én kiütött Tűzvész esetében esvén a tűz Rettentessége miatt nagy nehezen apró gyerekei életét menthette, házát felépíteni iszonyú szegénysége miatt nem képzelhető.

X. Y. bíró.

*

Az holott hozzá az a szegény árva magzat, V. Mijkó még csak esztendősi lévén, nem tudja a létet oda sorsosítani, hogy maga emberségéből megélhetvén. Kellene tehát egy olyan észjárást kitüntetni, mely a szegény árva vagyonát semmiképen sem igényeltetvén.

X. Y. árvagyám.

Megsemmisítés. A s.-i községháza folyó évi szept. 21-én kutatás alatti ismeretlen tettesek által eszközölt betörés által feldúlátván, a község által használni szokott gömbölyű V. megyei S. község felirattal, még is egy olajos festékekkel használtatott S. helység 1855 alakú pöcsétnyomó eltolvajoltatik.

V. megye 1874. Oct. 20. Alispán.

Hivatalos felszólalás nyomán hol a Hernád folyó vize Mislyei határban régi árok elhagyása iránt; annak is vele egybekötött károknak eltávoztatása nézetéről Tettes Járásbeli Főszolgabíró Urnak magány kerülhetetlen dolgai miatt mint egyik kiküldöttje ez úttal el nem fogadhatván, tudósítani méltóztatik a legszívesebben teljesítendő.

X. Y. elnök.

Gyógykezelésről.

1881-ik Május 9-ik

Aluírt a m. kir. 4-k honvéd lovas ezred 4-k század lóállományból a 275/319. számú már 9. éves 157 cm. nagyságú sárga szinti herélt lo — ki adva Rozuncvig Mátyás sövény házi lakosnak, miről ki adom kérendő tünetett véltem észre, a ki tűnő jelek által igen üsmeretes betegség melyben már kitszer szenvedett a kérdésben forgo lovat buta Curában véltem szenvedni a mi ismét idő közben ismét megjelenhet és halát okoz.

Melyről adom bizonyítványom.

Kelt Csanyon 6/6. 881.

Páger János gy. állatorvos.

A rabbi magyarul ír.

A tápiósápi előjáróság átírt a péceli rabbihoz, anyakönyvi kivonatot kért tőle. A válasz így hangzik:

Péceli rabbi hivatalból.

A község érdemes Előjáróságának Tó.-Sáp.

Van szerencsém jelenteni, hogy az anyakönyv csak 1850. évben kezdette, azért nem lehetett 1840. évi Polacsek Fülöp szül: nevezett keresni. E alkalmában kérem nekem a nyomtatványt az újonczkozára végett Sápan születési 1866 évben küldeni, mert nekem nincsenek, és a máschik községnek már küldetem.

Kelt Pécselen 1885. szept. 29-én.

Drechtler Zsigmond s. k.
ker rabbi és anyakönyvvezető.

Hirdetmény.

Melynél fogva a törvényhatósági szabályrendelet H-ik része 1-ső §-nak rendelkezése alapján ezennel köztudomásra hozatik, hogy a folyó évi September hó 30-ik napjára kitűzött rendes közgyűlés alkalmával a Spitzer és Nőthig féle házaknak város közönsége részére leendő megvétel ügyében tett tanácsi javaslat érdemleges tanácsa javaslat érdemleges tárgyalás alá bocsájtatik.

Pécsett, 1884. évi September hó 18-án.

Aidinger
kir. tanácsos, polgármester

Anyakönyvi kivonat.

Szürni Szegénység özvegynő a billeg és el boczáján.

A t. ez. Honvéd Egylett-FŐ Urasság Elnöke tiszteletel.

Fürst Simán Berhida területére — meg ő felessége Pal Iák Peppi bizottvány hozott (azután 1853. Juny) fery hogy 28 éves) elépett 23 Juny és mindenféle szobodságot és házasodot altolom Csajaghon 1859 Juny 23 Matrikula szerint ajánlom

alárszolgája:

Deszauer Gabriel Rabbi.

Tekintetes kir. járásbíróshoz Vaálban.

Miután az átt vett felkérés után mely Április 30-án 1884 szoló rendelyvén Az 891/HL sz. nálam átvétegett május 25-én 1884 mely Ádám Juliánna férjezett Lieber Jánosné Alcsúthoz tartozó lakos; legutolsó látogatásom és megvizsgálásom alkalmával 23 Januárban, oly állapotban találtatott, hogy munka képességének megfelelni nem bir, így a beteg leghosszabb ter jetés mellett 17 vagy tizenyolc napot igényelhet még.

Kelt Ácsán, 188% június 3-án.

Sehrig s. k.
kőrörvos

Községi bizonyítvány.

Katona szabadságoltatási ügyben.

A fölmenteni kárt hadköteles a maga nevének egyetlenegy tekintetbe vehető férje lévén, annak eltartása kizárólag ezen hadkötelestől függ az mint napszámos a helybeli gőzmalomban ebbeli Kötelességét eddig is pontosan és híven teljesítette.

Kelt Oravicza bányán 188U évi nov. hava 8-án.

N. N. N. N.
községi tagok

Bírói jelentés.

A Tekintetes Szolgabíró Hivatalinak

Fehérgyarmat

Alázatos tisztelettel van szerencsém jelenteni, — azon bika süldőről a jegyzőkönyvet felvenni nem tudom, mert az illető F . . . Emil k. a. Sz . . . i lakos lévén, — jelentem távozását tette Kassára, — minthogy kezelése alatt nem volt. — Alázatos tisztelettel kérem a hivatalt engem ezen jegyző könyv felvétele alól felmenteni, mély tisztelettel¹ maradok

Füles 188h Sept hó 16.

N. J. bíró

KÖZSÉGI KÖZLÖNY

Nagys. szerkesztő urnák

B p e s t

Szíves tudomására adjuk hogy Méhkeréki községben a volt községi pénztárnok a lemondása miatt új községi pénztár lett megválasztva. A megválasztott pénztár szokás szerint az egész községi előljáróság egy kis áldomás végett egy kocsmában lettek invitálva, az előljáróság köszönetei el is fogadta.

Fojó hó U-én lett a választás már 5 óra volt mikor a borozás megkezdődött. Ittál fogyasztás közben a mulatók megéheztek és valami ennivalóra keletett gondoskodni. Ezt a dolog a közbirtokosági gazdára bízta meg hogy minél hamarább szerezze be a harapni valót.

Az előljárósági megbízott hirtelen gondolkodott rajta be is szerezte ½ kenyér és egy drb. 3 kg. szalona. A mulatók nagyon örültek neki és jó ízűen fogyasztottak a fekete füstölt szalonából haraptak, haraptak és mikor már fogytába volt a kenyér és a szalona, kitudódott, hogy a szalona LácZ Tógyer dögmestertől a döglött sertésből való lett beszerezve.

Mikor a Tek. előjáróság erről tudott mindegyiknek a színe megváltozott és minden egyik úr megkereste a legközelebbi ajtókilincs és a hogy tudott menekülni futott.

Tehát a mulatság egyiknek sem lehetett kárára mert a szalona olyan táplálós volt, hogy h. 5. nap utána valahánynak enni egyáltalában nem kívánt.

Tisztelettel kérem a fentiek a Községi Közlönyben meghirdetni szíveskedjék.

Sarkad 1932. II. 10-én.

tisztelettel

Kósa Gábor I. k. 326 hsz.

Az, aki azt, aki az e tóparton álló tilalmi táblát, hogy a tóparton levő tárgyak közül semmit a vízbe dobni nem szabad, magát a tilalmi táblát dobta a vízbe elfogja, 5 forintot kap.

Minden polgár háza előtt a jég, — ellenkező esetben maga a gazda felvágata a nádó.

*

Tekintetes szolga bíró úr! — van szerencsém hivatalos Tisztelettel jelentvén, hogy a Tárna Partján bot szinte Bunda találatatván, szerény véleményem szerint Ember hullá történt.

*

Elszaladt Nagy-körösi lakos Nagy János lovának nyoma keresendő és a nyom ide feljelentendő.

Hirdetvény: a Főbírói úr kemény parancsolatja hogy a mostani szeles idő miatt senki szájában a pipáját avagy a szivarját meglátni ne merészelje és hogy minden ház viz előtt legyen.

*

Egy adóvégrehajtó következő tartalmú ukázt menesztett egy körjegyzőhöz:

Igen tisztelt jegyző úr! tutára adom hogy szíveskedgem és a bíró ural értekezni, hogy adjuntutára a köznépnek hogy minden ki iparkodjon az adora és a fogyasztási adora és a mi a községnek tartoznak pot adora szinte nékem bekel hajtani, mert „hétfőn reggel” akart lenni hetven rege ut fugok meg jelentkezni, és a hátraléki kimutaatás kéz legyen minden neme adora nézve, élne mulasztásának, mer zigoruan kaptam a rendelet és nem Szabad nékem unan elmeni még tisztába nem Leszek az adóval és fogyasztási és ez illetékre nézve szinte

alászolgája

(1875)

P. N. ,s. k.

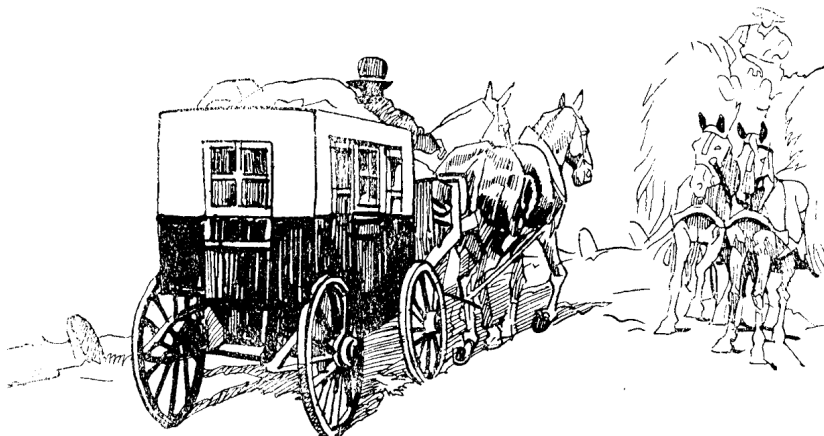
adóvégrehajtó

RÉGI

ÍRÁSOK

Kitérő intézkedés

A postakocsinak ki nem térő szekereset, egy régi már-már elavuló törvény szerint 2 frt. bírsággal büntetik meg. Abauj megyének 1897 január 2-án tartott közigazgatási bizottsági ülésében ezen tárgy szöbakerülvén, az határozatott: hogy az említettük szabály, szolgabírói rendeletek útján a közönség emlékezetébe hozassék. Ennélfogva a postakocsis kürtölésére az üres szekér egészen, a terhes szekér pedig félig kitérni köteles.

(Magyar Községjegyző 1877)

Isten mindnyájunkkal!

Megrendeitetik a kívül irtt Heüységek Biráinak, hogy az alul kitett Repartitio szerént a Katonaság számára megkívántató Portzió kenyeret Május holnapnak ötödik napján korán reggelre Csokonyába kiállítani el ne mulasszák kemény büntetés alatt.

A Birák arra vigyázzanak, hogy a Kenyér jó és kisült legyen mert egyéniránt ha a Comissárius Urnak abból galibája lenne az illető Birót keményen megfenekelietni fogom. Költ Östvösyben 25-dik Apr. 823.

Visonta ád 50 por. kenyéri.

Tallián György m. p.
Fő Bíró

Revideált at ott Április 28-kán 823.

Siklósy Mátyás
eskütt által

Harminc bot.

Szeged váprosi pallosjaga alapján akkortájt még a városháza volt a büntetőhatóság is. Például itt van a derék Vincze Mihály esete. Csak azzal gyanúsították, hogy a vásárról egy vég gyolcsot emelt el és „önkéntes vallás” alapján ilyenképpen jegyzőkönyvezték az ügyet:

1827-ik esztendei Böjt elő Hava 10-ik Napján Nn. Sz. Kir. Szeged Várossába ki vett «önkéntes vallás:

— Mi a neved s hova való vagy?

— Vincze Mihály a nevem, Rkath. 21. esztend, felesége, Kiss Teleki Születés, a Hegedűs Pista Bérösse vagyok.

— Miért fogattattál el?

— A múlt Szerdán a heti Vásárba menvén, a Festő Sátorába a Kiss Gyermekek Zubonnak valót akartam venni, ott több asszonyok is vásároltak, és egy vég kék. Vásznat le vettek, én azt fel vettem, a festőnek oda adtam; de ő rám fogadzott: hogy azt elakarom lopni megfogott — a Subámat el vette — és bekésértetett.

Nem való ezen előadásod — te a Sátortól már el is mentél, utadba fogattattál meg — s a kék Gyolcs a Subád alól vétetett el?

— Engem az Utamban el nem fogott, sem a Kék Gyolcsot a Subám alól (ki nem vette).

— S zemedbe fogja mondani; — de különben is mi szükség volt a Gyolcsot neked fel venni — ha azt az asszonyok verték le — a ki le verte, fel is vette volna áztat a földről?

— Hamisan fogja szemembe mondani — a Gyolcs pedig az asztaláról a lábamra gördülvén — áztat fel vettem, de ő a mint mondtam a Subámat mindgyárt el is vette.

Te ugyan azon Festő Sátorából egy másik darab festet gyolcsot is Ugyan azon napon el loptál, hová tetted azt?

— Nem vittem én egy körömnnyire se.

— Van-e valami Jóságod?

— Egy üszöm van a gazdámnál.

— Mi járatba voltál itten?

— A mint mondtam a Kiss Fiamnak Zubonnak valót akartam venni.

— Mi volt nálad elfogattatásodkor?

— Semmi sem egyéb — mintsem 3 forint 8 garas egy kék Kendőbe kötve — s a Subám ajjába: — de így töllem a Subámmal edgyütt a festő által elvétetett.

— Fogva voltál e már vagy büntetve?

— Soha sem.

Müller Ferenc

M. Kapitán

Jegyezte

Iff. Vedres István

Tisztiall Ügyész

1827-ik esztendei Böjt elő Hava 22-ikén tartott Ns. Sz. Kir. Szeged Várossá Rabokat ítélő Törvény Székekor befogadtatott Vincze Mihály fentebbi vallását egy átallyában megerősítette Adler János kárvallott azt: hogy a kérdéses vászont a hóna alól a Suba alól tölle elvette, szemébe mondván.

feljegyzés

Ifj. Pintér János

B. Ali. Jegyző

Minek következtében Vincze Mihály minden tagadása ellenére is, harminc botra ítéltetett.

Régi büntetések.

Bihar vármegye levéltárában érdekes, régi aktákat őriznek, amelyek igen sötét képet nyújtanak a XVIII. századbeli igazságszolgáltatásról. A mai fogalmaknak megdöbbentő, hogy milyen kegyetlen szigorral büntették a régi jó időkben a legcsekélyebb bűnöket is. A káromkodást, lopást, szentségtörést egyaránt halállal büntették, csupán a büntetés végrehajtásánál tettek különbséget, hogy kisebb vagy nagyobb kínzással végezzék-e ki a bűnöst. Jellemző a kor igazságérzetére és igazságszolgáltatásának mivoltára az az ítélet, amely vérengzésért és káromkodásért megkövezésre és kegyelem útján halálra botozásra ítéli a vádlottat. Érdekes a következő összeállítás néhány nevezetesebb régi ítéletről:

Kulin Péter tolvajságot akasztófára ítéltetett, de megkegyelmeztetvén, a lajtorjáról hozatott vissza, 1708-ban. — Széplaki Márton és Oláh Mátyás „tolvajság gyanújáért” külön-külön 200 botra ítéltettek 1733-ban. — Vad Márton három ló lopásáért tortúrálás után akasztófára függesztetett 1734-ben. — Puskás, más néven Páskutz László 40 forint elrablásáért három egymásutáni csütörtökön elszenvendő 300 botra ítéltetett 1742-ben. — Farkas Mihály egy ló lopásáért előrebocsátott kínzás után felakasztatott 1751-ben. — Gere Istvánnak tolvajságot homlokára akasztófa süttetett 1754-ben. — Sárteleki Papp Tórnak tolvajságot feje vétetett s az karóba, teste kerékbe tétetett. — Szikszay János kóborló vérengzésért és káromkodásért megkövezésre s kegyelem útján halálra botozásra ítéltetett 1705-ben. Tordai Szabó János ördögadta, tüzesadta szavakbani káromkodásért a hóhér általi megbotoztatásra ítéltetett 1706-ban. — Técsy János telki lakos istenkáromlásért nyelvkivágás után pallósra ítéltetett 1743-ban. — Tordai Kállay Bálint káromkodásért, előre bocsátott nyelvkivágás s annak akasztófa szegzése után lefejeztetett s azután megégettetett 1771-ben. — Megyei főügyvéd, Lajos Mihály neje, Jaksó Erzsébet macacsságból száműzetésre ítéltetett 1716-ban. — Bele Krisztián (minthogy a felesége neki megkegyelmeztet) hűtlenségért száz botra ítéltetett 1735-ben. — Nemes Dózsa Katalin, Csapay László, Maros-szék alkirálybírájának hűtlen neje hóhér általi nyelvkivágásra s fejevételre ítéltetett 1762-ben. — Csizmadia, másképp Varga Márton, gyilkosságért kínzásra, azután lábaitól és karjaitól kezdve melléig kérken megtörve s testének kerékre tételére ítéltetett 1720-ban. — Bozilott Márton szentségtörésért jobbkéz elvágására, azután fejevételre, végül megégetésre ítéltetett 1735-ben. — Bulzán Péter és Izrael nevű zsidó, mint szentségtörők, az első mindkét kezei elvágása után lefejeztetett, aztán fejével és kezével együtt máglyára tétetvén, megégettetett, a második mindkét kezei levágása után felakasztatott 1752-ben.

A boszorkánypörökben többnyire halállal és a legtöbb esetben megégetéssel büntették a szerencsétlen vádlottat. Jellemző a következő ítélet 1721-ből: „Sámson Susánna boszorkány a víz alá merítettvén, ha fölmerülne száműzetésre, ha pedig elmerülne, fölmentettnek ítéltetik”. Más szóval, ha a vízbefül. akkor ártatlan.

A katonaváltás díja.

Tudomásul van miképp azon díj összege, mely által magát bár ki a katona szolgálat kötelezettségétől újoncozás alkalmával megválthatja, évről-évre megszokott határozatni. Az 1858 június 21 én kelt miniszteri rendelet azt határozza meg, hogy 1859 évre azon váltás díj 1500 pengő forint leend, tehát ismét annyi mint a múlt s legközelebbi vekben.

(Szokolai István Községi Tanácsadó.)

Egy boszorkány vallomása.

A boszorkánypererek legnagyobb része ismeretes Komáromy Andornak általánosan ismert munkájából. Ez a munka azonban a Fejér vármegye törvényszéke előtt lefolytatott boszorkánypereket egyáltalán nem ismerteti, pedig Fejér megye levéltára is őriz néhányat. Az igaz ugyan, hogy a periratok nagyrésze hiányos, de hiányosságuk mellett is sok érdekességet tartalmaznak.

Ilyen Tóth Erzsébet boszorkánypere is, aki 1732. év április 29-én állott Fejér vármegye törvényszéke előtt. A törvényszéki jegyzőkönyv szórói-szóra a következőképp hangzik:

Elisabetha Tóth fatetur (Tóth Erzsébet vallja):

Primo. Azon okbul ragattatott megh, hogy Tavaii Esztendőben eő szolgálatban lévén Tafcajdon Horvát Pálnál, edgyszer kaszálás ideiben étczaka, az midőn már az Gazdája és Gazda Asszonya leis feküt, s maga is ezen íatens kívül az ajtónál feküdt, ugyan Tabajdon lakozó Varga Isvänné, Kum Pá Iné, és ismét Csákváron lakozó Varró Asszony, és ugyan Csákvári Berge Istók feleséghestül, és Alcsuton Lakozó sánta Takács Istvänné az Leányával, mellen is mini az Lovon úgy ült, meily Lónak is kék szőrit látta, s úgy tudta pedigh hogy Leánya, mivel megszólalván azon Ló úgy monta azon Istvännénak: Anyám Asszony. S ezen actust még ezen kívül kétezer követték el az Föllül Specificált Szemellek vele, másodsor ugyan télen az ajtó hasadékján, — harmadsor most nem réghen az ágybul a becsínált ablakon, s mindenkoron ezen Leánzónak az fölül irt Berghe Istók az sárgha répát kétfelé meczvén úgy tette zablájul az szájában, és reá ülven első alkalmatossággal mentek az Tapuska Pinczéiben, másodsor Balogh Uram Mandula hegyen való Pinczéiben, harmadsor az Nagy Szőlőre az Mészáros Pinczéihez az hobot is minden helen Dombéoztak, s ittak aranyos pohárbul, s ugyan asztot kéziben is adták ezen Személnekis, és az kezeiben eőkör körömmé vált, addigh pedigh még az ott dombéoztak eztet azon föntiirt leánnyal fához kötötték és arra tanították, hogy neis imádkozzék, és templomban se mennyen s ha imádkozik csak az mondgya hogy: Komám asszony hasas az lovam, és ha körösz utón által megyén egy kis földet vegyen az kézibe és által vetvén az fej in azt mondgya: hippet huppot ott legyek ahol én akarom, de ő azt nem cselekedte. S az midőn vissza tértek az gazdaszonyának iaz sebes kezét és lábait mellyeket azon okbul nyert, hogy az körmei alá mind az kezein mind az lábán tuskéket gyugdosott neki azon Berghe sőt az ujai közé is: úgy az sebes és véres száját is mellyet az kantár megh törött, meg mutatta. S egyszer éppen az tabajdi hídnál hatták el .s még a fél csizmáját is ott hattá, azután azt monta neki azon berghe, hogy mivel szőrös a hóna állja azon okbul nem viszik többül magukká! el, addito eo etiam: hogy az midőn laposan vitte nehezen hordozta, hanem az midőn az hegyekre hordozta könnyen hordozta. Sött edgyszer a tabajdi vizén által hozták:s minden ruhája megh ázott, s azután otthon is az gazdasszonya látta lutskossan, és ugyan a gazdasszonya szárította az ruháját. S utolljára hogy az Varga István megh hallotta, hogy az felesigire is vallott, meg verte rútol eötet és vérben is hattá, megh is kötözte úgy hozta bé az Nemes Vármegye rabságában.

(Schneider Miklós)

A sopornai bíró levelet kapott.

Soporna Nyitra megye déli részén, a Vág mellett feküdt. A mi időnkben Sopornya lett a neve, magyar falu volt, csak a borzalmas magyar elnyomatás következtében lett a magyar faluból csaknem tiszta tót!

A bíró — persze — magyar volt, aki tudatában volt annak, hogy ő hatalom és mint ilyen, vele nem lehet ujjat húzni még Kücsuk Méhemet Pasának sem, aki Érsekújváron parancsolt a törököknek, meg a magyaroknak is.

A bíró így gondolta, de Kücsuk Méhemet is azt gondolta, hogy vele ne babráljon ki holmi kis sopornai bíró.

És ha a kettő' egymás felől így vélekedett, elhihetjük, hogy a kutya-hitű pasának volt igaza, mert az ő' háta mögött állt egynéhány ezer spahi meg janicsár.

Valami Gyurka vitézkedhetett Sopornán akkortájt és sok borsot törhetett a török orra alá, úgyhogy az érsekújvári pasa méregbe jött és előhivatván a renegát íródeákját, — íratott levelet a bírónak Sopornára.

Eldönthetetlen, hogy a pasa volt-e olyan goromba vagy az íródeákja, de bizonyos, hogy a kettő közül valamelyik, az is lehet, hogy mindkettő. A levél így szólt:

Aly Kücsiik Méhemet Pasa, az hatalmas, győzetlen Török Császárnak az Dunát innét való hadainak fő parancsolója, titkos tanácsa és Érsekújvárnak heltartója ...

Ezen czimeres Levelemet látván te hamis hitetlen disznó soporaay bíró, hogy is parancsolom teneked, ha életedet és fejedet szereted, hogy se órát se napot ne várj, hanem mindjárt nagy hamarsággal az Sánta Györgyöt hozton hozzád; hamis életű disznó, immár egynéhány levelem ment hozzátok azon sánta Disznóért. Miért hogy ennyit vártok s nem hozzátok hitetlen ebek, most látjátok, hogy sereget ki küldök rajtatok, mint az disznókat össze kötöztetek, az tömlöc fenekén elroihasztlak benneteket, az ilyen tökéletlen hamis szófogadatlanságtokért, ha ezen levelemre be nem hozzátok nagy hamarsággal. Dátum Érsekújvár Ao 1661.

Kiviilról!

Adassék ezen Uri Levelünk az Sopornay Birónak hamarsággal kesében.

Érsekújvár.

(Réka Dezső)

Közegészségügyi jelentés.

Az 1739. évi kunságii pestisjárvány alkalmával Terbóts István kunkapitány a 'beteg gyógykezeléséről a következőket jelenti:

„A Kartzagi Nótárius csak terjéket vett be edgy-edgy pohár borban cum ooptato successu. A gugát doctor Arbesser uram fején flastrommal ragasztotta. Ki paraszt orvossággal élt, sült veres hagymát szappannal s mézzel összekeverve rakott, azzal érlelték s fakadása után szitatták. N. Comissarius Ballá György uram otthon nem lévén, Cseléggyeinek megírta, hogy magokat minden Conversátiótól őrizzék, még tsak innya való vizért is olyankor küldött a felesége, mikor már mások éppen kútra nem mentek. Egy szolgája ment volt a szomszédba hír nélkül, ahol mingyárt minden teste leforrázódott. Az asszony orvosolta osztán meg. Most vérben sem himlőben Hintsenek, akik tavaly vérhasban voltak, némelyik inficiáltattak, sok meg is holt.”

A bőkezű város.

Vác városának múlt századbeli poros jegyzőkönyveiben találjuk a következő intézkedéseket:

1870. július 28.

„Tekintetes Laczkovich Imre alispány úr megkeresésére tiszteletdíjúl Pestvármegye helytartója Ürményi öméltségának a tanács 4 akó fehér sert szavazott meg.”

Vac város tanácsa 1781. évi május 18-iki ülésében, midőn a fehér ser akóját 2 frt. 50 dénárban állapítja meg, megszabja, hogy a „vármegyei helytartó ö méltóságának akója csak két forint adassék, mivel ő az ily engedményeket a városnak sokban meghálálja”. Gróf Almássy tábornok ö excellentiája a tanács által neki tiszteletdíjúl felajánlott két akó ürmösbort nem fogadta el, de 1780. november 7-én udvari főnöke által az illően megköszönvén, a tanácsot az iránt méltóztatott megkeresni, hogy említett szíves hajlamát nyolcz téli ablak csinálása által mutatná ki. A tanács ö excellentiája kegyességének elismeréséül ama téli ablakokat elkészíttetni határozta. — A komunitás 1784. december 14diki ülésében jelenti a tanács, hogy Drozdik udvari ágens részére 14 akó bort ajánlott meg, melyek Pozsonyig már el is küldettek. A község ez ajándékozást helyeselvén, kérte a tanácsot, hogy bölcs belátása szerént a jövőben is jutalmazza a városnak tett szolgálatokat. Ennek az utasításnak fogamatát megtaláljuk a város további jegyzőkönyveiben. 1784. októberében Nyizsnyánszky ágens urnák négy öl tűzifát és két akó veres bort ad ajándékba, 1785. ápril 8. és 9-diki üléseiben pedig a vármegyei tiszteknek és a helyben állomásozó katonaság két kapitányának fejenként két akó márcziusi sert szavaz meg praезent fejében.

Mikor még a szerkesztőnek könyörögtek.

T. Helmeczy Mihály Jelenkori és Társalkodó és T. Orosz József Honi Hírnöki Hírlapok Szerkesztőinek.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Ezen Tettes Nemes Zala vármegyében bekebelezett Szabadalmas Kanisa Város Községe sajátjai közé tartozó s ugyan Kanisán tartandó 6 országos Vásárok közül az úgynevezett Theresia Orsz. vásár megtartásának ez évi határideje szükségképen változtatást szenvedvén, miután annak ezidei megtartását az illető Városi Elöljáróság közbe jött fontos körülállás tekintetéből e folyó évi 8ber hónap megvesendő 5-dik napjára tűzte ki s határozta meg, hogy ezen a jelen esetben megváltoztatott Vására határ Időt a Tettes úr Ön szerkesztési Szorgalma által nyüvánittást nyerő Hírlapokban iktatva első alkalommal közhírré bocsájtani méltóztasson, alázatosan könyörgünk, Egyeberánt nagyon böcsös úr jóvoltiba ajánlottam tellyes tisztelettel vagyunk a Tettes Urnak Kanispn aug. 6. 18W. tökéletes szolgálai S. K. Priv. Kanisa Város bírāja és Tanácsa.

Eladósodott községek.

1883-ban megjelent lapokban olvasható:

Dorozsma város azon idő óta, hogy Csongrád megyébe bekebeleztetett, alig fizetett valamit a megyei közmunkaváltság pénztárába, úgy, hogy ma 16123 forint hátraléka van. Miután ez összeget ismételt felhívásra sem fizette ki, a megye lefoglalta a városi pénztárt. Igen, csak hogy ez igen nagy baj lett a városra; a lefoglalt pénztárból semmi fizetést sem teljesíthetett. — Nem fizethette a tisztviselőket és egyéb adósságait a városnak. S e miatt nagy zavar állt be a város kormányzatában s hogy ebből a bajból meneküljenek, folyamodtak a közigazgatás bizottságához, hogy szabadítsa fel a város pénztárát a foglalás alól. S miután azon ígéretet tették, hogy a hátralékot ez év végéig kifizetik, a közigazgatási bizottság a foglalást felfüggesztette.

R.-Szt.-Mihály községének vagyona 13.187 forint követelés fejében szintén kitűzte a temesvári kir. törvényszék november 24-ére az árverést.

Újvidék városa eladó, mert a kormánytól 1849-ben nyert kölcsönt nem képes visszafizetni és ezért ellene a kormány elrendelte a végrehajtást. (Község Lapja 1876.)

Pátfalu község 113 forint 84 krajcár tartozását sem volt képes törleszteni, ezért a nezsideri kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság Pátfalu 4536 forintra becsült ingatlanára ezen tartozás miatt az árverést elrendelte. (1880.)

Eladó Medgyes-Bodzás községe is, a mennyiben a pécskai kincstári uradalomnak 35.365 forinttal adósa. Ezen összegbe lefoglaltatott a község összes idei termése, minden ingatlana és gazdasági állata. A becsár 125.600 forint. Az első árverés október 26-ára volt kitűzve. (1875.)

Egy régi adóintés.

1838 június 26-án kelt az az adóintés, melyet Vághy Sándor győri fűszerkereskedő kapott s melynek záradéka nem isokban különbözik a maitól. így szól:

Melly adónak felét Martius utolláig, másik felét pedig utolsó Augustusig befizetni köteleztetik, egyébiránt a terminus elmúltával minden Személyválogatás nélkül szros Executio által fog behajtani ns. szabad Királyi Győr város Főbírája, Polgármestere és Tanácsa által.

Fizetési osztályok.

„*Tamási községben Varga György bíróságába nótárius Stermersley Miliály convenue ja, (1730) készpénz 20 frt, búza P. (pozsonyi) mérő 16, egy pár csizma és 6 szekér fa.*” Később ezt a fizetést megjavították, mint erről a következő sorok tanúskodnak: „*Csótány Ferenc bíróságába (1731) Stermersley Mihály nótárius conventiója: Készpénz 30 frt, búza p. mérő 2U, egy szekér fa, 12 font faggyú, húsrá 1 frt, korcsmára 2 frt, és egy pár új csizma.*”

1772-ik évben az ottani nótárius Vertics Ferenc mester fizetése 40 évi szolgálat után megjavított, de hozzá van téve, hogy *kint levő adóssága saját lelkére marad.*

Az esküdtek napidijairól is történt intézkedés. Erre nézve az 1728-ban kelt (ugyanazon) községi szabályok 9-ik pontja a következőképp szól: *Ha a szőlőhegyre kiviszik látogatásra, vagy megye csináltatásra, itt is tartozzék az esküoltnek az, kire az büntetés háramlék egy vödör borral, mely hat pint borból áll, egy kenyérrel, két tál étellel, ha penigh nem igazolja, vagy penigh mögh nem akarja állani, szabad lészen az urasághoz apellálni.”*

Sopron város 1440/41. évi számadásairól vitéz Hány Jenő dr. írt tanulmányt. Ebben felemlíti, hogy sem a polgármester és a városbíró, sem a 12 tanácsos abban az időben a várostól semmiféle pénzübeli fizetést nem kapott. Voltak azonban a városnak állandó alkalmazásiban és fizetésben részesülő szolgálói: úgymint egy kapuőr, egy-egy elő- és hátsótoronyi éjjeliőr, egy mezei csész és a várostoronyban egy nappali őr, akihez a háborús világban két ágyumester alkalmazása is járul. Ezek fizetése a bevételek 3.9%-át emésztette fel. Ebben az összegben azonban nincs beleértve az egyetlen fizetett városi tisztviselőnek, a városi jegyzőnek javadalma, aki egyébiránt kevesebb fizetést kapott, mint az ágyumester.

Kávéház egy királyi leiratban.

Kedves gróf Mailáth!

Tudomásomra hozták, hogy Pesten a Pilvax féle kávéházban, négy vagy öt fiatalember táblabírák néven mindazoknak a kihágásoknak a rugói, amelyek ellenében rendet csinálni a personalis feladata volna. Megbízom Önt, hogy ebben az ügyben a dolog végére járjon és a csakugyan létező bajoknak ellenére minden Öntől telhető eréllyel föllépjen. Hogy javaslatait lehetőleg gyorsan megtehesse, hivatkozom azokra az utasításokra, melyek a magyar egyesületi ügyek dolgában hoztattak, valamint az én határozatomra, melyet előterjesztésére 1845 október 18-án hoztam.

Bécs, 18'U6. március 12.

Ferdinánd.

Az osztrák érték bevezetése.

A conventió s vagy eddig úgy nevezett pengőpénzbeli forintok ausztriai értékre való átvezetése legkönnyebben eszközölhető, ha az adott szám 5-el sokszoroztatik, a jobbra eső két utolsó szám elvágatik s az átvezetendő forintösztet hozzáadatik; az innen kijövő somma a kívánt új ausztriai értéket képezi, és pedig az elvágott két számtól balra eső számok a ftoakat, az elvágott számok pedig a krajczárokat jelentik; például 40 conv. forint mennyit tesz az új érték szerint?

A 40 fto sokszorozni kell 5-tel. lesz 200 ft, ebből a jobbra eső két szám t. i. a két zérus elhagyatik és ahhoz, a mi marad, tehát a 2-höz, ugyan azon öszveg hozzáadatik, melyet ausztriai értékre akarunk átváltoztatni; tehát jelen esetben 40-et; így a 2-höz 40 adva lesz 42. Tehát 40 ft fog tenni 42 új forintot minden krajczár nélkül, mert a két zérus nem számít. — Vagy más példában; ha = 125 ft. kell ausztriai értékre áttenni; azt sokszorozom 5-el; lesz = 625 ft. Ebből a két jobbra eső utolsó számtól a 25-öt elvágom; marad: 6; ehhez hozzáadom az átváltoztatandó 125-öt; lesz = 131 ft. Az elvágott 25 krajczárokat jelentvén. Tehát 125 pft. fog tenni új értékben 131 fto és 25 új krt. — Ha 5 fto akarok átváltoztatni; sokszorozva 5-tel lesz: 25. — ebből elvágom a két számtól, marad semmi; ehhez hozzáadom az 5-öt, lesz 5; tehát 5 pft. fog tenni 5 fto és 25 krt.

A conventiót krajczárok átvezetésére az adott öszlet 7-el sokszoroztatik és 4-el elosztatik; péld. 40 conv. kr. sokszorozva 7-el lesz: 280; ezt felosztva 4-el marad: 70; tehát 40 pkr fog tenni 70 új krajczárt.

A váltó forintokban kifejezett somma átszámítatik új értékre ha a somma 42-vel sokszoroztatik s a jobbra eső utolsó két szám elvágatik, például 86 v. ft. 42-vel lesz 3612; elvágva a 12-tőt; marad 36; az elvágott krt jelentenek. Tehát a 86 ft fog tenni 36 ft 12 krt.

Váltó krajczárok átvezetésére az adott öszlet 7-el sokszoroztatik és csak az utolsó egy jobbra eső szám vágatik el. p. o.:

20 váltó kr.	45 v. kr.	60 v. kr.
$20 \times 7 = 14,0$	$45 \times 7 = 31,5$	$60 \times 7 = 42,0$
azaz tesz 14 új kr.	azaz tesz 37/10 kr.	azaz tesz 42 új kr.

(Szokolai: Községi Tanácsadó 1857.)

Gazdátlan birtok.

1877-iben a 'belügyminiszter felhívta Temes vármegye főispánját, hogy puhatolja ki, miszerint a volt bánági határőr ezred s jelenleg Temes vármegye területén lévő mintegy 5 mértföldnyi kincstári birtok 'közigazgatási tekintetben hova tartozik és hogy mely községek közt fekszik? Ormós Zsigmond főispán intézkedései nyomán kiderült, hogy az éjszokról: Alibunár, Károlyfalva; éjszak-keletről: Nikolinca, Ulma, Izbistye és Zagaioc; kelétől: Grebenác, Gajtasol és új-Palánka; délről: Dubovác; délnyugatról: Mramorák községek által határolt összesen 50035 hold terület, melyből 30895 hold legelő területből s 16050 ihold kötött vagy egész szabad futó homokból áll, közigazgatási tekintetben sehova sem tartozik.

Végrehajtási novella 1797-ből.

A mai nehéz adóbehajtási viszonyok között nem lesz érdektelen, ha megnézzük, hogy is ment ez százötven évvel ezelőtt. Az adóexecutor ilyen rendeletet bocsátott ki a községekhez:

„Isten áldja meg a helységek bírait! A Tekintetes Nemes Vármegye determination ához képest én mindenféle Cassákra vonatkozó Restantiák-nak Executiójára (minthogy tetemesek a Restanciák az Hellységben) kiküldettem, még pedig oly móddal, hogy a holott az Hellységben Restantiát tanálok, pénzt pedig az Hellység Cassájában semmit sem, vagy keveset, onnét a bírót. Nótáriust és egy pár Esküdt embert minden irgalom nélkül vászon a Nemes Vármegye tömlöczébe békülgyem. Melyre való nézve, hogy a bírák ezenn kedvetlen állapotot ell kerüljék, parancsoltatik, hogy addig mig én a Hellységbe bé megyek, mindenféle Cassákra tartozó restantiákat olly keményen Incassáltassák (de kivált a portiot) hogy én summás pénzt tanáljak. mert különben tudják meg, hogy bizonyosan bé küldetnek az közönséges Tömlöczbe, az Lakosok pedig az Velem levő' Katonának lovát, magát abrakonn szénánn fogják tartani, mind addig mig restantiájukat le nem fizetik. Sig. Szováth die Octobris 1797. Huszagh István mp. Ts. Ns. Zabolch Vármegyének fő Comissárusa. Most kell szorítani a népet, mert ell mult a Debreceni Vásár, ott csinálhatott pénzt magának kiki a lakosok közzül.”

Remélhetőleg a pénzügyminiszter nem olvassa el...

Notariales Contractus.

A mellynek erejével bizonyítjuk és adjuk tudtára a kiknek illik, hogy Bertalan József Jegyzőnk az aláb írt napon és esztendőben az alul nevezett Hellybéli Lakosok jelenlétében Következendő kötésekett tettünk, szoros megtartása végett; u. m. 1-ször Valamint a többi Jegyzők köteleesség vagyon, ugyan azon módon Bertalan József is Kis-Dárda helység részéről mindenféle Jegyzői Köteleességek elvégzésére hívséget ajánlja; ugyan ezen köteleességéért jfög nékie Bertalan Józsefnek Kis-Dárda Hellység esztendőnként fizettni u. m. 2-szor. Kész Pénzben, minden Háztul, különbség nélkül Húsz Krajczárokat az az 20 kr. Kelendő pénzben. 3-szor. Minden háztul két egészséges szép fej Kápusztát. 4-szer. Egy Pár új Csizmát vagy Stieflit, a millyent a Jegyző visel. 5-ször. Három font Gyertyákat. 6-szor. Egy Kontz közép szerű qualitätsbul Papirost a Levelek írásához. 7-szer. Nem csak hivatalos dolgokban, hanem ha maga dolgában is kijár a Jegyző az Hellység kotsit nékie kiadni köteles léssen. 8-szor. Minden Portiótul a Jegyzőnek, annak Pétrs viteléért egy forint 30 kr. mint Költség jár.

Költ Kis-Dárdán November 1-ső Napján.

(1828)

(Aláírások.)

(Pecsét.)

Egykor és most.

1857.

Ha valaki fáklyával utazik vagy kocsiz, köteles azt fahidak és helységek vagy erők közelében eloltani, ezen kihágás mindegyik esetében 50 fr-tól 500 frt-ig terjedő fizetéssel büntetve. Ezen szabályra a postával utazó idegének a postamesterek által különösen figyelmeztetendők. (B. T. 545. §.)

A posta-legények, bérkocsisok kötelesek az utazókat valahányszor ily helyekre érnek, erre még egyszer figyelmeztetni s mindaddig tovább nem hajtani, míg a fáklya el nem oltott; különben kihágásban lesznek bűnösök s 1—8 napi fogsággal büntetettek, mi a körülményekhez képest súlyosbítható. (Bt. 455. §.)

1934.

Sötétség beálltával, valamint a gépjárművet elől két, hátul pedig egy szintelen üvegű lámpával kell világítani. Erős fényű reflektoros lámpák fényét a városok (belterületén homályos üveg alkalmazásával tompítani kell.

A városok (községek) belső területén az égési termékeket az exploziós motorból hangtompító edény kikerülésével közvetlenül a szabadba bocsátani tilos. (Gépjármű szab. rend. 49. §.)

A sóarak megállapítása.

A magas kormány az új pénz rendezésére nézve újabban a következő rendeleteket adott ki, melyeket, mint a mindennapi életbe vágó szabályokat szükséges közlenünk.

Így a sóarak új pénzértékben következőleg határozottak meg u. m. Magyarországon a kősó mázsájáért Makacson 8 forint, Földváron 8 forint 25 krajcár, Szilágy-Somlyón 7 forint 75 kr., Nagy-Bányán 8 forint 25 kr., Máramarosban 6 forint 50 kr., Sóváron (főtt sóért) 6 forint. Erdélyországban a parajdi, vizaknai, marosujvári, tordai s deésaknai rakhelyeken 4. forint s másutt U forint 25 kr. és a magyarországi sószállítási társulatok számára 6 forint 50 kr. Szerbvajdaságban Zimonyban kősótól 8 frt. 25 kr. és Mitroviczon 8 frt. 25 kr. Horvát-tót országban Zeng, Fiume, Carlopagó és Buccariban a fehér tengeri só mázsája 6 frt. 75 kr. A marhasó mázsájként Máramarosban 1 frt 75 kr. Zimony-Eszéken 3 frt. Erdélyben 1 frt. 75 kr. Föld trágyázó só Maramarosban 50 kr. Erdélyben szintén 50 kr. A kősó hulladék, söpredék mázsája 25 kr.

(Szokolai: Községi Tanácsadó 1857.)

A zsidó anyakönyvek vezetését illetőleg Borsod megye 1876-ban szabályrendeletet alkotott, melyet a minisztérium nemcsak jóváhagyott, de Pest-Pilis-Solt és Kis-Kun vármegyére is kiterjesztett. A szabályrendelet szerint nagyközségben a rabbinus, kisközségben pedig egy erre alkalmazandó fizetett egyén köteles az anyakönyvet magyarul vezetni melynek szöszzerinti másolata minden év végével az alispáni hivatalba be-terjesztendő.

Orvosok előnyben.

Az 1876. évi 14. it. c. 143. §-ában (mely már hatályon kívül van helyezve) szerint községi és orvosi állomások betöltése alkalmával: *„orvosi oklevéllel bíró pályázóknak előny biztosítatik”*. Ezt a kitételt Szabolcs megye feliratára -a belügyminiszter következőképpen magyarázta: Amidőn községi orvosi minőségben alkalmazásban nem levő sebész pályázik orvostudorral, csakis az orvostudor választható meg; ha azonban községi orvosi minőségben már alkalmazásban levő sebész pályázik orvostudorral, akkor: a szavazatok egyenlősége esetében a törvény által biztosított előnyénél fogva, az orvostudor tekintendő megválasztottnak.

(1880)

Lovas kézbesítő Budapestén.

Az új kézbesítési törvény életbelépte alkalmából a kir. járásbíróságok megállapodtak a községi jegyzőkkel, hogy ezek minden szombaton veszik át a kézbesítendő' iratokat. A Község Lapja 1875 szeptember 12-i száma írja: Budapest területén Kuthy úr, kiadói segéd vezetése alatt két gyalog és három lovas kézbesítő végzi a teendőket. Mi azonban kételkedünk benne, hogy e személyzet elegendő legyen a munkálat teljesítésére, mert Budapest minden bíróságánál meghaladja a beadványok száma a 30 ezret, ezeknek pedig legalább egyharmad része kézbesítendő iratból áll.

A játékpénzek.

A belügyminiszter 1877-ben következő körrendeletet intézte a törvényhatóságokhoz: Ismételve tapasztaltatott, hogy játékpénzdarabok, különösen vásárok alkalmával csalók által valódi aranypénzek gyamánt áruítatnak; minélfogva felhivatnak a törvényhatóságok, hogy ily esetekre szorgosan felügyeltessenek, az említett játékpénzek, illetőleg a tettesek megfenyítése iránt, az e tekintetben 1873 évi október hó 23-án 44.840 sz. a. kibocsátott körrendelet értelmében erélyesen intézkedjenek és az előforduló egyes esetekről mindenkor jelentést tegyenek.

Sz.

Baromcédula.

21. Augsut 1880.

23. Augsut
Betlenutcza

Sz.-udvarhelyi kövezetvám.
kettős előfogatu baromról 2 kgr.

Frits Henrik főkezelő

Közbiztonsági rendelet.

A XVII. században az elszaporodott rablóbandáik megfékezésére Zemplén vármegye rendéi szigorú rendeletet adtak ki, mely következőképpen szól:

Ha az Tolvajok valamely Falura avagy Házra reá mennek, avagy üténék, az falunak Híreül lévén, reájok nem támadna, tehát azon nemes Vármegye azon Falunak Bíróját con&crifoáltatván, hogy az bíró miatt lenne az fogyatkozás, nyársban vonattya, az falu pedig az 40 forint poenat irremissibiliter megh vétetheti. Azon kyvül az réghi mód szerint, minden faluban az Istrása megh légyen sub poena floreuorum 40. Hasonló képpen Nemes Uraim is tartozzanak reájuk támadni, isub poena centum floreuorum es utannokis menni az hova szükséges léssen, az ki pémigh betegsége miatt el nem mehetne az szolgáját tartozik elküldeni.

(A Vármegye.)

Régi idők, dicső emlékek.

Fakult foliáns fekszik előttem. Lapozgatom, olvasgatom és látom az akkori magyar közigazgatás hadvezéreit, Latzkovits Imre vice ispán uramat és fia urát, Latzkovits Györgyöt, a váci járás főszolgabíróját, amint erőtéljes, de bölcs intézkedéseikkel igazgatják az alájuk rendelt vármegyét és járást, szigorú currensekben okos tanáccsal látván el a népet, dorgálva a bírót, községi tanácsot, de különösen a nótáriusokat, akik egyben a falu iskolamesterei is voltak. Előfordult ezekben a currensekben a fenyegetésnek és ijesztetésnek minden fajtája, mindenért a nótáriust tévén felelősség (akárcsak ma) de, ha baja támadt a nótáriusnak a néppel, rögtön védelmére is kelt, jóakarattal és erős kézzel intvén a népet az iránta való szeretetre, tiszteletadásra és megbecsülésre, sőt még fizetésének emelésére és rendezésére is!

A currensekben álljon itt néhány érdekes részlet.

I.

Anno 1748. Isten minden jókkal áldja meg kegyelmeteket betsületes városok és helységek bírái!

A tekintetes Nemes Vármegyének most tartott generalis gyülekezeteinek történeti, amelyek kegyelmeteknek tudtára is szükségesek, eképpen következnek:

3°. Már szégenli az tettes Ns. várgye sokféle intő parancsolatit Fséges 'Asszonyunknak abban, hogy még a restáló katonákat ki nem tudja állítani. Szégyen valóban és gyalázat az magyar nemzethez, hogy oly kése-delmes a katonaságra, egy faluban egyet ki nem tudnak állítani kentek, holott parancsolat nélkül is 20nak 30nak kellene talpra állani. Most már végsőképpen intetnek kelmétek, hogy ha 3—4 hét alatt nem állítják, én magam minden restáns helységben és a legjobb gazdák gyermekeit fogat-tatom és úgy restelkedjenek kigyelmetek akármely parancsolatokban, hogy ahol hátramaradást tapasztalok, akár bíró, akár esküdt, akárki jön élőmbe, de esküszöm Istenemre, hogy kezét-lábát öszvetöröm. Én az kentek rest-ségeért sem Eö Fölsége, sem pedig az t. ns. várgye előtt nem pirítottam az Pofámat, bec sületemet nem vesztegetem íme megküldöm ismét a mely

helységek még tartoznak katonával: Ácsa, Aszód, Csövár, Gedellő . . . és intem kegyelmeteket, hogy mindjárt hozzák bé, mert meglássa kentek, mely váratlan dolog fogja követni kenteket, hiszen rettenetes disznóság, hogy annyirai fél ki-ki az katonaságtól, holott az becsületes hivatal, hátszen talán meg köll halni valakinek a hazáért? Kell lenni olyanoknak, akik az Országot védelmezik a közjónak megmaradásáért, mert az ellenséget nem lehet az Országba eresztetni. Vegyenek példát kentek a Förendü úmkról és Ms. urak gyermekeiről. Mind élélhetnének idehaza és nem szorúltanak a katonaságra, de megfontolván s átlátván azt, hogy valakinek csak kelletik az hazát oltalmazni, megvetvén a gyermekeiket, értékeiket, hitvestársaikat, nem szánják hazájokért véreket ontani; mért szorultak volna gróf Eszterházi, Pálfi, Erdődi és több nemesrendü urak az katonaságra elől sem tudnám számlálni nevüket és árkusokat írhatnak azokrúl, akik életüket felajánlották és egy helységből nem találkozik két parasztember, aki a közjóért felajánlaná magát. Ez ám a szégyen és gyalázat, eltemeti kentek ilyformán a jó magyar hírt és nevet, amelyet mindéig katonaságért dicsértek. így kellene kenteknek gondolkozni, de az ilyenek eszibe sem jutnak kenteknek, hanem csak gyerünk a korcsmára és igyunk. Felsőges, kegyelmes császárunk azon van, hogy birodalmát megtarthassa és az alattvaló népnek békességet szerezzen és kentek mindenben ily gyalázatosan restelkednének, nagyobbbnak tartják, ha az ekeszarvát megfoghatják, hogysen országukért kardot kössenek. Megvallom, a szégyentül nem is írhatok, midőn az magyar lustaság és tunyaság eszembe jut.

De kentek is Nótáriusok, akik a helység okosabbjainak mondatnak, hiszen kentek tanultak oskolába, láttak« hallottak, tapasztaltak valamit azt, de az ilyeneket eszekkel fel nem érik és nem gerjesztik a népet a jónak megtanulására; kenteknek kellene az népet nógatni az parancsolatok tellesítésére, de nem egyebet cselekszenek, hanem csak a hordót segítenek a bírának emelgetni. Okádék, köpedelem, amit véghez visznek kelmétek. De csak az idén mindent készen ne találjak, tudja meg kelmétek, hogy megszámlolnak érette.

II.

A* 1748. die 27a januári.

1* tudtára adatik kinek-kinek, hogy valakik mostanság az Táborhoz úgy mint Csehországba, Morvába éa Sziléziába akar ökröket, akár szénát, akár szalmát, akár bort, egyszóval akárminémü kigondolható victuálékat adminisztrálnak, azokat Felsőges Asszonyunk minden vámokon és telóniumokon szabadon fogja eresztetni.

2° Publicáltatni kívánja Felsőges Asszonyunk, hogy minden desertor katonákat valakik csak augusztus hónapjának 12-ik napjáig megjelennek és magokat kinyilatkoztatják, meggrátiázza és legkisebb büntetés nélkül visszafogadja őket, akik pedig azon terminusig eltitkolják magukat és meg nem jelennek, szintűgy mint azelőtt, büntetődni fognak, ha kézbe kerülnek.

4* Felsőges Asszonyunk kegyelmesen int bennünket közönségesen, hogy mind naturálékat, de leginkább a szénát a Táborhoz fölajtandó ökrök számára türhetőképpen adjuk, és semmiképpen abban ne igyekezzünk, hogy Drágaságot szerezzünk, hanem inkább olcsóságot mindenben.

6° Én már azt sok Helységekben tapasztaltam, hogy az midőn Ns. Vgye Tisztjei megjelennek, néha se Bíró, se Nótárius meg nem mutatják Magokat, hanem mostanság a jó rendnek megtartásáért rendelem azt, hogy akárhol a T. Ns. Vgye Tisztjei megfordulnak, vagy ha más Emberséges Úriemberek is és Földes Urak, azonnal a bíró, Nótárius megjelenjen, nemkülönbén Papirossal, Tentával és Calamussal és úgy várják az parancsolatot, mert valameddig én Feő Sz. Bírāja leszek a Ns. Vgyének, járásomban ugyan semmi rendtelenségeket meg nem szenvedek, elég volt

eddig tühöm, gondoltam volt, hogy sokbéii Currenseinre és Intésemre megemberednek, de éppen ritka helyen lehei valami rendtartást tapasztalni.

7” Fölséges Asszonyunk Kegyelmesen megengedte, hogy a katonák feleségeiknek, minthogy azok a Táborhoz Urok után nem bocsájtatnak, minden nap kijárjon nékiek az egy kenyér porió, és netalán amely helységekben volnának, azokat névszerint conscribálják kegyelmekek és azonnal Cabay László Vice Szolga bíró Uramhoz Kerepesre által küldjék.

S” In Peligró intem kenteket Nótáriusok és Helységek előljároi, hogy az Currenseket gyakrabban republicálják a köznépeknek, tudni ilik amelyek legszükségesebbek. Úgymint az Ünnepnepok megtartása és tisztelése eránt való parancsolatok, a Tüz eitávoztatása eránt kiadott rendelkezéseket megtartsák. Az utak és ludak helyrehozásában munkálkodjanak. Az utón járó Uri Emehereknek való kitérés jól fejébe Verjék kelmékek a népnek, mert olyan Üdó'ben vagyunk, hogy mindeneket teljes készségeel kellett tselednünk. Az ÍPortionális pénz beszedeésében nyakraföre igyekezzenek kelmékek azonnal. Maradó jóakaró Feó' Sz. Birája kelmétekek Laczkovits György.

U. i. Isten Áldja meg Kenteket Valkai és Kis Tárcsái Birák! Mivel tudósítottam, hogy 1 juli. Gyöngyösrül G: Hadik Regementjebéli Rekruták és Remondák transportja fog indulni és fel az Armadához masérozni; azért Ns. Heves Vgyebéli utolsó státióját fogja venni T. Ns. Pest Vgyében Valkón, onnan pedig Kis Tárcsára és onnan Budakeszire lészen Státiója és kelmékek úgy készüljenek el, hogy Competentia szerint, melynek valóságát nem tudom, accomodálhassák. Maradok Aszód, jóakarójok Iványi László Comissár.

III.

Isten minden jóval áldja meg kegyelmekeket, városok és helységek Birái!

Az T. Ns. Vgyének mostanság tartott particuláris gyúlése feló' íme eképen tudósítom kenteket, elő'ször is:

1. Minthogy Constantinopolisban nagyon uralkodik az Pestis, Kemény Parantsolattya érkezett Fséges Asszonyunknak, hogy az helységek mindenfelé Szemes vigyázattal legyenek és az ösmeretlen emberekre gondoskodjanak, akiknél valami Passúaiis, vagy igasság nem találtatik, azokat szabadon ide-tova járni ne botsássák. hanem azonnal letartóztassák és Pestre bekülgvék.

2. Minapi eürrensemnek úgy tetszik, hogy valami sikerét tsakúgyan tapasztaltam, de még ezen helységek, nevezetesen Atsa, Aszód, Csóvár, Dány, Gödölló', Héviz, Szada és Valkó be nem hozták az katonái okát. Már nem gyözöm várni, hanem mai napon kiküldöm Czabay vice Szolgabíró Uramat egy néhány ns Vgye katonával, amit fog tapasztalni Kelmétekek, magoknak tulajdonítsák.

3. Az T. Ns. Vgye az arató részt eképen limitálni méltóztatott, úgymint a Tiszta Búzának 10-dik. a kétszeres, vagy Rozs 9-dik, tavaszinak 8-dik része fog kiadatni. Ez ellen az limitatió ellen pedig ha valakik fognak vétkezni, ha Ns. ember 24 fítra. ha paraszt 12 fítra fognak büntetödni és a birák kötelesek lesznek nékem azokat feladni, akik ezen kegyes rendelést által hágni merészlik.

4. Ugyanezen alkalmatossággal a victualékat is eképen limitálni méltóztatott a T. Ns. Vgyenek, im rendben következnek:

Limitatió rerüm Victualium.

Egy öreg tyúk 9 fillér.

Egy öreg kakas 9 fillér.

Egy pár közepszerű csirke 8 fillér.

Egy pár nagyobb csirke 10 fillér.
 Egy kappany 12 fillér.
 Tíz tojás 3 fillér.
 Egy jókora malacz 30 fillér.

Annál kisebb 20 fillér és így tovább. Ez a limitáció nem azért adatik ki Kteknek, hogy csak az papíroson legyen írva, hanem hogy az közjónak előmozdítására való nézve közönségesen ahoz tartasuk magunkat, mert aki ez ellen vétőnek találtatik, kegyetlenül meg fog lakolni.

Szolgálataim ajánlása után köszöntse Kelmétek Plébánus és Prédikátor Úrainékat. Nem kétlem főképen már Plébánus Urainék vannak tudósítva Felsőges Asszonyunknak a Cripták, Celmatóriumok eránt kegyelmenesen kiadott parancsolat] airúl, de pró securi ismét megküldöm azt párban, melyet kigyelmetek mind Plébánus, mind Prédikátor úrainéknak azonnal bemutassanak, hogy annál inkább tökéletesebben az Conscriptót az kiadott Tabella szerint elvégezhessek s vagy nékem, vagy Czabay vicze Szolgabíró Uramnak Kerepesre megküldessék.

Utószor irtam és kérem Kelméteket a Nagy Istenre, nagyobbra nem is kérhetem, hogy a parancsolatokat minden készséggel teljesítsék. Tudja kelmétek, mely accurátus és tökéletes Fejedelem a mi Császárunk, igyekezzenek mindenben, hogy az T. Ns. Vgynek valamely hátramaradást ne szerezzenek, én pedig maradok Kenteknek jó akaró feőszolga Birája Laczkovits György. Bpest 8. Júl 1748.

IV.

Isten minden jókkal áldja meg Kegyelmeteket, Becsületes városok és Helységek Birái.

1mo. Tegnap napon tartott Ns. Vgye Gyűlése Alkalmatosságával érkezett Felsőges Helytartó Tanácsnak az restáns katonák iránt sürgető Parancsolattya; minthogy pedig némely szófogadatlan és parancslatok végrehajtásában rest bírák ennek az okai. azért a Ns. Vgye végzése szerént holnap napon az Ns. Vgye katonája azon rest Bíráknak kötözésére és pesti tömlőczbe vitelére kiküldettetik. Az ki ezen gyalázatot maga felül távoztatni kívánja, miglen az katonák kötözésre oda nem érkezik, az Reg-rútával siessenek Pestre. Már a többi járások mindnyájan kiállították. Magok is szégyelheti Kigyelmetek, hogy mink legutoljára maradtunk és Felsőges Asszanyunknak kegyes Parancsolattját ezen szófogadatlan bírák miatt nem teljesíthettük .

2no. Az halottaknak 48-órjai teemtések iránt minemű Felsőges parancsolat volt, azt az előbbeni currenekből bőven megérthették Klmétek: minthogy pedig Felsőges Asszonyunknak értésére esett, hogy a Bűdös Holt Testek miatt sokan megbetegettknek, annak eltávoztatására újonnan parancsolni méltóztatott, hogy az Ragadozó Nyavajákban megholt, vagy akár minemű, már bűdösödni kezdő testet, egyszóval mindazokat, akiken világosan kitetszik, hogy az Lélek az Testül elvált, 48-órak előtt eltemetessenek, hogy az ollan Testek által mind az levegő égnék, mind pediglen az egészséges embernek romlása be ne következék.

3no. Azonban előre is jelentem kigyelmeteknek, hogy a zabra pedig úgy gondoskodjanak, mint a két szemek világára. Minden rendöléseket megtegyenek kigyelmetek, hogy senki legkissebbet se merjen eladni, mert arra most szüntelenül léssen szükségünk, jobb ha készen megtartja kigyelmetek, hogysen azután drága pénzen kellessék szerezni.

4-no. Hej Tót Györkiek, kigyelmetekkel is nagy számvetésem vagyon énnekem, de csak Isten egésséget adjon és üdőt, majd beszélgessünk, mert kigyelmetek az leveleket is egy-két hétig szokták maguknál tartani. Nem tudom mi léssen a felelet az ítélet előtt. Többire pedig maradok kmtéknek jóakaró feőszolgabírájuk Laczkovits György. Budapest, 1748, 13a febris.

(Szent-Martony Béla)

A dunapentelei telepítés.

1736-ból maradt fenn a következő érdekes okmány, mely az akkori Pentele községben letelepedett magyar gazdák kötelességéről szól.

„Én Király Daróczy Katalin néhai Tekintetes és Nagyságos Báró Száraz György Uram, Kegyelmes Urunk és Koronás Királyunk eő Fölséghe Magyar Cancelláriáján volt első Udvari Tanácsának Eözvegye: Adom tudtára (mindeneknek kiknek illik; Hogy minekutána ezen Levelemnek végén, nevezett szerént föll tett és specificált Magyar Gazdák, mostani lakóhelyek kicsinsége, és gyarlósága miatt folyajmodtafc volna hozzám, és Penitele Nemes Fehér vármegyében lévő Falumnak bővebb s szaporább megh szállítására kívánkoztainak, abbéli kívánságokat megh halgatVán, s a köz jót, és föllyeb titulált Kegyelmes Urunk eő Fölséghe Szolgálatyát az által gyarapítani kívánván, adtam engedelmet és szabadságot nevezett Magyar Gazdáknak, hogy emiített Falumban külöimb uczát szakasztván, mostani Rác Jobbágyim szomszédtságában ottan magok számára házakot épétesenek, s ahoz mind szántó földbül mind pedighlen Rétbül proportio szerint elegendő provisiojok legyen. Ellenben pedigh emiített Magyar Gazdák minden vissza alkudás nélkül, csendesen és Rác Jobbágyimmal jó szomszédtságban, és egyesésgben élni, és midőn a N: Vármegyétül meghengedendő szabad idejek kitelik a közönséges terhet viselni és szenvedni kívánván következő Conditokra kötelezték magokat.

Elsőben mivel én mind szántó Földek mind pedighlen Szöllők mivelését Rétek kaszálását és egyéb haszon vételeket igaz proportio szerént oda engettem, ők tartoznak adó feiben három száz Rhenes Forintokat Urasságh számára felét tudnya illik Szent György, haszon felét pedig Szent Mihály napján minden fogyatkozás nélkül le tenni és ki füzettni:

Másodszor nem lévén mostanában nevezett Falumban Major-ságom s következőképpen szántásokat oeconomiához nem applicálhatván, annak föll váltásáért tartoznak első Punctumban föll alított terminusson 50 Forintokat hassonlóképpen le tenni és ki fizetni.

Harmadszor a Korcsma hazánkban bevett dicséretes és Törvényes szokás szerint Szent György naptul foghvást egész Szent Mihály napig Urasságh számára reselváltatik s attül foghvást község számára fél esztendeig engettetik az vendégfogadó házomat pedig s abban egész esztendeig folyó csapot valamint ekkoráig tovább is Urasság számra megtartottam. Hogy pediglen Magyar és Rác Gazdák között az érant viszálkodás ne következhessek adtam szabadságot, hogy eők magányos és Rácok kölömböztetett korcsmát és Mészárszéket magok Uczájában épétesenek. És

Negyedszer azon Mészárszéket ugyan azon magyar Gazdáknak arendában adtam, kitül eők az Urasságnak esztendőnként föllyeb

irt terminuson 20 Rhenes forintokat és két mása fagyút tartoznak fizetni és meghadni: ahoz húst magam vagy Tiszteim számára arra rendlendő Mészáros által egy pénzzel ácsóbban adatni.

Ötödször a fuvart kilenczedet és konyhára való Kappanyokat és tyúkokat vaját és egyéb aprólikot föli alítandó házok szerint valamint mostani Rác Jobbágyim Urasság számára tartoznak adminisztrai ni.

Ezen Urbárium Formára föli állított Conditioakra és punctumokra annyiszor nevezett Magyar Gazdák magokat minden Törvényes úttal kötelezitek és otoligálták.

Pest városában die 9-ma Április 1736.

Árva Daróczy Katalin.

(Schneider Miklós)

Brassó város és a csángók pere.

„A hétfalusi csángó magyarok hosszú perben álltak Brassó várossal. Ebben az ügyben 1875 november 21-én a magyar kir. Kúria meghozta az ítéletet. Brassó városa a hétfalusi erdőt 1856 május havában erőszakosan elfoglalta, hasonló erőszakkal foganatosította az épületfa-taxát. Ezen ügyre nézve a per az alantas két bírósági ítélettel megegyezőleg felperesek részére döntetett, amennyiben a 12.532 frt. 73 kr. erőszakosan felszedett taxapénz felpereseknek harmadbíróságilag is visszaítélte-tett, a perköltségekre s arra nézve azonban, hogy az 1500. évben kezdődőleg 1856 május haváig a hétfalusiak által kirekesztőleg gyakorolt erdőpásztorlás s erdőkezelés részükre visszaadhas ék, ebbe az 1871. évi LIV. törvénycikk 87 §-a értelmében visszahelyeztessenek, elutasítatnak. A második per, mely arra szólt, hogy 1870. év telén Brassó városa önhatalmúlag 200 öl fái vágatott, egészen megszüntetett. Mindkét per eredményéül a jelen ítélet az 1811-től fogva a mai napig a csángók által jóhiszeműleg gyakorolt épület, kereskedelmi és tűzfahasználatot részükre fenntartja, de az 1856. évi május hó 2-ig sohasem gyakorolt és ekkor is csak erőszakosan létesített erdőpásztorlást Brassó városra bizza. A hétfalu 27 ezret meghaladó népessége, amely összesen kill hold havasi rossz szántót bír, a szász közigazgatási, törvényszéki és egyházi elöljárók oltalma alatt annyira süllyedt, hogy nem lévén miből megélnie, maholnap a szomszéd Oláhországba kénytelen kivándorolni”.

(Község Lapja 1875)

Iratok a szabadságharc és az abszolutizmus idejéből

*Nagy Méltóságú Királyi Fő Biztos úr!
Nékünk Kegyelmes Pártfogó Urunk!*

Jelen véstes időben, Helységünkben Kolos Megyében O.-Fenesen Hazánk Fő Kormányja rendelete nyomán, alakult egy igazán Lelkes Magyar Század; a mely már múlt három hete vidéki szolgabíránk Kabos Gergely úr által a Nemzeti lobogó alatt fel is esküdött édes hazánk védelmére; és magái kívánja öszve csatoltatni a kolosvári örsereggel; minélfogva ezen tudósító levelemet vivő öt egyén által Nagy méltóságodat, mint Kegyelmes Pártfogó Urunkat, bátor az iránt O.-Fenesi Századunk mely alázatos tisztelettel instálni, hogy csatolódjék a Kolosvári Nemzetőrséghez, mint annak igazán hív testvére; és ha csakugyan kell esküre Kolosvárra bé menni: azt is meg teszi kész örömmel, és engedelmességgel; és most tette volna ezen szent kötelességet: de közel havasi lázongó oláh lakosok félelmes mozgások miatt, éppen ma nem tehetette; és még holnap, vagy azután esküjét kész megtenni; bátor scigositás végett alázatosan instál bizonyos számú fegyveres népet a kikkel együtt lelkesen fogadva a dolgot, a közeli havas felől bátorságban tehessék vidékünket.

Ezeket mély alázatos tisztelettel jelentve, és várva, siető, és hatos méltóztatott rendeletjét, O.-Femes Századunk képében, alázatos tisztelettel vagyok Nagy M élteséig ódnak Kegyelmes Pártfogó Urunknak alázatos szolgálja.

Bíró András s. k.

*Ev. Reff. Pap
Helység Jegyzője.
O.-Fenesen, November 1-ső napján 1848.*

Kívül a címzés a következő:

„Nagy Méltóságú Királyi Fő Biztos B. Vay Miklós úr ö Excelentziájának alázatos tisztelettel Kolosvárt. Sietve és hivatalosan”.

A jelentés külső lapjára a királyi biztos sajátkezűen ezt a választ írta:

„Érkezett November 1-ső napján 1848. — O.-Fenes helysége jó érzelmű lakossal a hitet már letévén, a kolosmegyei nemzetőrség elrendezése alkalmával kellő figyelemre számíthatnak s arra is, hogy ha érkezendenek még fegyverek kezemhez, azokban az illetőket részesítendem.

Kelt Kolosvártt November 1-ső napján 1848.

*B. Vay Miklós s. k
Kir. Biztos.”*

„78/849.—

A Gyalui alkerület Jegyzőinek!

Kolosvár, nov. 2. 84-9.

A Tart. m. fő Biztosság 543. sz. rendelete nyomán köteles mindenki vagy Írásban, vagy a Jegyző előtt szóval feljegyzés véget adni, hogy 1848-iki évi nyár eleitől kezdve 1849-iki október utolsó napjáig:

1. hány katonát tartott, mennyi ideig, abból hányat élelmezett, hányat nem?

2. hány kenyér, széna, zab, szalma részleteket adott, vagy vágott, húst, fát, vagy más élelmi termék szert mennyit?

1. mennyi italt, borban, pálinkában, satb.?

U. mennyi fuvar, napszám vagy állomás szerént? és ezeket ingyen-é? nyugtatvány-é? vagy pénz fizetésért és mi árban szolgáltatotta?

5. beteg vagy egészséges katonák számára adott-é, és mennyit ágy és fejjernemükben, sákokban satb. érték szerént?

6. tett-é s mennyi napszámot, ingyen-é, vagy pénzért, és mi árban?

7. hadi adót?

8. önkényileg tett felcsikorást (?), mit és mennyit fizetett s mennyi árut? mikor és kinek?

9. kirablást?

10. fel égetést szenvedett-é? miben? és mennyi árut károsodott?

10. magyar pénz jegyekben mennyit adott b&?

11. gyilkosságok vagy ki végeztetések a helységbeli emberek történtek-é, név szerint kin? hol? és mikor? és ki által?

A fennebbieket nézve az idő melyben történtek vagy kiszolgáltattak, pontosan ki jelelendő, s amennyiben lehet bizonyításokkal hitelesítendő.

Ezen 12 pontokat a Jegyző Urak magoknál írják le, az öszvegyűjtendő helységben olvassák fel, hirdessék ki mindenkinek, és a szóval teendő fel adásokat jegyezzék fel, az Írásban bé adandókat vegyék bé, és mindkét rendbélit hozzám 15 nap alatt küldjék bé a beveendő bizonyításokkal együtt.

Dorgó László s. k.
alkerületi biztos.”

„89/1850.

Körirat a Gyalui kerületben eső helységek Bíráinak!

Ezen Cs. Kir. Adószedő Hivatal a múlt hónap 16-áról 53/1850. szám alatt ki bcsátott körlevelébe komollyan fel szállította és szoros kötelességek tette vala a Helységek bíráinak,

hogy a fő adót még azon hónap végéig fel szedjék és bé szolgáltatssák; de ezen kormány érdekében tett rendeletnek a Helységek Birái vagy éppen nem, vagy csak csekély mértékbe tettek eleget. Ez okból most ujjobban fel szöllittatnak a Birok és a legszigorúbb felelet terhe mellett szoros kötelességekké tétetik, hogy a fő adót egészben, a facultások után ki róttakat pedig egy részben rögtön fel szedjék, s még ezen folyó holnapban ide Gyaluba a Cs. Kir. Adópénztárba bé szolgáltatassak; külömben ha ezen rendeletnek is sikere nem lesz, s a felsőbb intézkedéseknek eleget nem tesznek, mint engedetlen, és hanyag Birák fognak a legfelsőbb helyre feljelenteni, s nem csak hogy letétnek, de mint a felsőbb rendeleteknem tellyesítői, szigorúan fognak meg büntetni, s azon Helységekre rögtön Katonai Executio ki küldetni

*A B.-Hunyadi Cs. Kir. Adószedő Hivatalból Gyalu Junius
17-én 1850.*

Incze Józseff s. k.

Cs. Kir. Főadószedő.

Hosszú Sándor s. k.

Cs. Kir. Gassier.”

(Ákosfalvi Szilágyi László dr. családi levéltárából.)

Egy régi céh történetéből.

A debreceni városi levéltárban őrzik 1712-ből a hajdani gombkötő céh alapszabályait. Ezek XV. pontja leírja, hogy a felvétel alkalmával a céhbe menő fizessen 2 forintot és 2 pint bort, azonfelül készíttessen vendégséget, mely legyen háromféle ételből az ő tehetősége és jóakarata szerint, a vendégség alapján fizetvén még 80 pénzt és 1 pint bort. Az ételsor is elő van írva, mely után gyümölcsök, csemegék s minéműek tálltathatnak, melyeknek csak egy asztalra kell feladatni. Ezeken felül borra 2 forintot és utoljára vagy végefélé a vendégségnek egy pint bort adni, ha pedig ezeket követni nem akarja vagy sajnálja, a vendégség helyett tegyen le 12 forintokat. Az ily módon bé álléttatott új mester a Város Fő Birájának tisztességes ajándékkal praesentáltassék.

Egyik artikus a következőket rendeli: „Mivel Debrecen városnak ditséretes régi szokása .szerént az új esztendőnek első napján újonnan választott Fő Biráját a Céh Mesterek házánál megkeresni, köszönteni, tisztességes ajándékkal megtisztelni és hogy a Tek. Nemes Tanátssal együtt az előbbenieknek ditséretes példájuk szerént a becsületes Gombkötő Céhet Privilegiumokban, rendtartásokban megtartsa, megtartassa és minden háborságok, sértegetők ellen oltalmazza, arra szépen kérni tartozunk.”

Az inas a céhvilágban.

(A Fejérvármegyei és Székesfehérvári Múzeumban levő
céhlevelek alapján.)

A régi ipartestületeik, az úgynevezett céhek kebelében mesterek, legények és inasok voltak. Ezeknek a céhtagoknak a felvétele a céhgyűlésen vagy a oéhmester által meghívott öregmesterek összejövetele alkalmával a nyitott céhláda előtt történt.

Ha egy mester inast akart felfogadni, azt be kellett jelentenie a céhmesternek. Előbb 14 napi próbaidőre vette magához a fiút, hogy ezalatt 'megismerje a mesterséget. A pécsi és Baranya megyei vargamesternek csak akkor kellett bejelentenie a fiút a céhnek, amikor már előzőleg néhány hétig kipróbálta. A nagyszombati és székesfehérvári kovácmesterek céhlevele azonban kimondja, hogy két hétnél tovább egy mester sem tartat magánál inast szegődtetés nélkül.

Ha két hét eltelte után a fiú hajlandóságot mutatott a mesterség megtanulására, akkor a legközelebbi céhgyűlés vagy, mint sokszor előfordult, a céhmester utasítására meghívott öregmesterek összejövetele alkalmával a fiú szülője vagy gyámja vagy leendő tanítómestere megjelent vele a céh előtt, hogy megkérje, vegye fel a fiút a céhbe. A székesfehérvári tímároknál ezt a kérelmet maga a fiú adta elő. Mikor ugyanis az inasfelvételre került a sor, a teendőkre már előre kioktatott fiú a céhmester elé állt, tiszteletteljes meghajolt és sápadtan, reszkető hangon így szólt: „Felkérem a tekintetes céhbéli mester urakat, ha engem, N. N-t, tímár inasnak beszegődtenének!”

Más céheknél e kérelmet a szülő vagy a gyám vagy, ami legtöbbször előfordult, az erre megkért legértelmesebb mester ezekkel az ékes szavakkal szokta tolmácsolni: „Tisztelt céhmester úr és becsületes céhünk tisztelt mesterei! Jó a mai összejövetel alkalmával megemlékezni arról, hogy ennek a fiúnak, akinek kedve van a mesterségét megtanulni, a szülei nemrégén a szent házasságra léptek. Akkor buzgón kérték a mindenható istent, áldja meg őket javakkal, nemcsak földiekkel, hanem égiekkel is. A mennybéli Atya figyelt könyörgésük szavára, meghallgatta imájukat és megajándékozta őket ezzel a fiúval. Ezt ők Isten félelmében nevelték fel, míg képes lett arra, hogy egy mesterség megtanulására inasnak beálljon. Ennélfogva tisztességes atyja ma megjelent a céhmester úr és a mester urak előtt, azzal a kérelemmel, hogy vegyék fel fiát a céhbe inasnak!”

A céhmester mindjárt a fiú vallása és törvényes származása iránt érdeklődött.

A XVIII. századig kiadott céhlevelek legnagyobb része ugyanis mindjárt az 1. artikulusban hangsúlyozza, hogy aki

mester akar lenni, legyen róm. kath. vallású. A győri és székesfehérvári csizmadiák mesterek céhlevelének 23. art. kimondja: „Ne legyen szabad 40 f rt bírság alatt más vallásban levő embert a céhbe bevenni.” A különböző vallású városokban azonban azt kívánták a céhlevelek, hogy a céh tagjai keresztények legyenek. Ezenkívül minden céh megköveteli, hogy a tagok törvényes házasságból származottak legyenek.

Mesternek a fiától semmiféle okmányt nem kívánt a céhmester, idegennek azonban nemzetséglevéllel (keresztlevéllel) kellett igazolnia, hogy róm. kath., illetőleg keresztény vallású és hogy törvényes házasságból származott.

A szülő vagy gyám aztán lefizette a fiúért a céhszabályokban előírt felvételi díjat, amely céhenként változott. A székesfehérvári csizmadiáknál, valamint a budai és bicskei csizmadiáknál 25 pénzt kellett fizetni; a pozsonyi és székesfehérvári kőfaragóknál és kőműveseknél 3 frtot a céhládába, egyet pedig a mestereknek itatra; a pozsonyi és Fejér megyei takácsoknál 1 frtot a céhládába, egy font viaszt a templom részére és egy kanna bort a mestereknek; ugyanannyit fizetett a mester is, aki felfogadta inasnak.

A szülőnek vagy gyámnak ezenkívül két megbízható kezet is kellett állítania, akik bizonyos összegig — 4—32 frtig — jótálltak, hogy a fiú inasévit — 3—4 évet, elhalt mesternek a fia 2 évet — teljesen, megszakítás nélkül, ki fogja tölteni.

A XVII. században az is előfordult, hogy csak az atya kezskedett 5 frt erejéig inas fiáért.

Ha ez a négy kellék megvolt, a céh semmiféle akadályt nem gördített a szülő óhajának teljesítése elé. A céhmester a fiút a nyitott céhláda előtt felvette a céhbe, azaz atyja vagy az illető mester részére inasnak.

Erre némelyik céhnél a céhmester felolvastatta és megmagyarázta a fiúnak azokat a szabályokat, amelyeket az inasnak meg kell tartania. Ezek előírták az inas napi rendjét, azután, hogyan viselkedjék: a házban mesterével, mesternéjével és a legénnyel szemben; milyen magaviseletet tanúsítson a templomban és az utcán; mily tisztelettel tartozik a céhtagok, a városi előljárók és az idősebbek iránt.

Ahol ilyen szabályok nem voltak, ott a céhmesternek volt ilyenkor néhány jóakarató, buzdító és intő szava a leendő inashoz.

Ezek után a céhmester beíratta a tanuló felvételét a céhkönyvbe.

A beírás minden céhnél bizonyos formula szerint történt. Ilyenformán: 1667. február 18-án N. N. mester a becsületes céh előtt, két kezes jelenlétében, felfogadta N. N-nek a fiát, N. N-t, 3 vagy 4 évre inasnak. A felvételi díjat lefizette.

Ha egy mester a saját fiát tanította a mesterségre, azt csak be kellett jelentenie a céhnek s amikor tetszett, felszabadíthatta. Mindennek csak a felét fizette.

A nagyszombati és székesfehérvári kovácsoknál a mester a kipróbált inast két mester előtt szegődtethette. Erről természetesen a céhmestert értesíteni kellett.

A céhmester tudta nélkül egy mester sem fogadhatott fel inast s egynél többet senki sem tarthatott. Csak a budai és bicskei csizmadiamesterek céhlevele említi, hogy senkinek a mesterek közül ne legyen szabad két mesterlegénynél és két inasnál többet tartani.

Az inas a tanulási idő alatt nem hagyhatta el mesterét. Ha megszökött is egy (másik mester felfogadta, ezt a mestert 4 frtra büntették. Az összeg a céhládába került és az inasnak vissza kellett mennie mesteréhez; ha nem akart visszamenni, egészen eltiltották a mesterségtől és a kezesek tartoztak bírságot fizetni. (Győri és székesfehérvári csizmadiamesterek céhl. 14. art. — Budai és bicskei csizmadiamesterek céhl. 12. art.) Ha valamelyik mester elcsalta egy másiknak az inasát, 2 frtra büntették. (Győri és székesfehérvári csizmadiamesterek céhl. 11. art.)

Ha a tanulási idő közben az inas mestere meghalt, akkor a céh gondoskodott róla, hogy az inas vagy az özvegnél vagy más mesternél kitanulhasson. (Vali csizm. céhl. 4- art.)

Ha az inas megbetegedett, gondosan ápolták, hisz családtagnak tekintették. Ha meghalt, tisztességesen eltemették s utolsó útjára, céhszokás szerint, az összes céhtagok elkísérték. (Pozsonyi és Fejér megyei takácsok céhl. 2. art. — Székesfehérvári szücsök céhl. 9. art. — Nagyszombati és székesfehérvári kovásmesterek céhl. 14. art.)

Ha valamelyik inas pénzért akart mesterséget tanulni, 3 évig kellett szolgálnia, mesterének 30 forintot fizetnie, felszabadításakor pedig a céhnek 4 frtot. (Budai és bicskei csizm. céhl. 14. art.)

Amelyik mester egy inast kitanított, utána 1—4 évig nem fogadhatott fel másikat. (Az 5 megye mészárosai céhl. 26. art.)

Ha a tanulási idő letelt, az inast felszabadították.

(Richter Mátyás)

